ክፍል ፩፡ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን እምነትና ሥርዓተ አምልኮ

እግዚአብሔር የሚለው ስም የባሕርይም የግብርም ስም ነው፡፡ ትርጉሙም ዓለምን ፈጥሮ የሚገዛ ማለት ነው፡፡

የሚታይና የማይመረመር፣ ነገር ግን ያለና የሚኖር፣ ሁሉን ማድረግ የሚቻል፣ ሁሉንም የፈጠረ፣ መጀመሪያና መጨረሻ የሌለው፣ ዘለዓለማዊ አምላክ መኖሩና ራሱን ለሰው ልጆች እንደገለጠ በቅዱሳት መጻሕፍት ተረጋግጧል፡፡ (ዘጸ. 3÷6)

የዚህን ዘለዓለማዊ አምላክ መኖር ከሚያስረዱን ማስረጃዎች ጥቂቶቹ የሚከተሉት ናቸው፡፡

<u>ፍጥረት</u>፡ - የሰው ልጅ የእግዚአብሔርን መኖር ለመረዳት ብዙ ተመራምሯል፡፡ በምርምሩም የእግዚአብሔርን መኖር ወደማወቅ የሚያደርሱ መንገዶችን አግኝቷል፡፡ ለማንኛውም ነገር ምክንያት አለው፡፡ ለሥዕል ሠዓሊ፣ለመጽሐፍ ጸሐፊ፣ ለወንበር ጠራቢ አለው፡፡

ለሚንቀሳቀስ ነገር ሁሉ አንቀሳቃሽ አለው፡፡ በዚህ መሠረት "ፍጥረት ያለፈጣሪ የተገኘ አይደለም" ወደሚለው እምነት ተደርሷል፡፡ ፍጥረት ሁሉ ከታናሹ ጀምሮ እስከ ታላቁ፣ አእምሮ ከሌለው ጀምሮ ከፍተኛ አእምሮ እስካለው ድረስ የእግዚአብሔርን መኖር ወደማወቅ ይመራል፣ ስለዚህም ሰሎሞን "እግዚአብሔርን የማወቅ ጉድለት በልባቸው ያለባቸው ሰዎች ሁሉ በእውነት ከንቱ ናቸውና በእነዚህ በሚታዩ ፍጥረቶቹ በዚህ ዓለም የሚኖር እርሱን ያወቁ ዘንድ ተሳናቸው፣ ሥራውን እያዩ ፈጣሪያቸውን አላወቁም፡....... ፀሐይና ጨረቃን አይተው የፈጠራቸውን ይወቁ......" (ጥበብ 13÷1-10) ይላል፡፡ ኢዮብም "እንስሶችን ጠይቅ ያስተምሩህማል፣ የሰማይንም ወፎች ጠይቅ ይነግሩህማል፣ ወይም ለምድር ተናገር እርስዋም ታስተምርሃለች፣ የባሕርም ዓሣዎች ይነግሩሃል፣ የእግዚአብሔር እጅ ይህን እንዳደረገ፣ ከእነዚህ ሁሉ ይህን የማያውቅ ማን ነው?" ብሏል (ኢዮብ 12÷7-9)፡፡ ቅዱስ ዳዊትም በመዝሙር 18÷1-2 "ሰማያት የእግዚአብሔርን ክብር ይናገራሉ የሰማይ ጠፈርም የእጆቹን ሥራ ያወራል" በማለት ተናግሯል፡፡

ታላቁ ሐዋርያ ቅዱስ ጳወሎስ እግዚአብሔር በፍጥረቱ ለፍጥረቱ እንደሚታወቅ ሲያስረዳ "ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ ታይቶ የማይታወቅ እግዚአብሔር ለፍጥረቱ በሥነ ፍጥረት ይታወቃል" (ሮሜ 1÷9-20) ብሏል፡፡

<u>ልቡና</u>፡ - "ሕግ የሌላቸው አሕዛብ ከባሕርያቸው የሕግን ትእዛዝ ሲያደርጉ እነዚያ ሕግ ባይኖራቸው እንኳ ለራሳቸው ሕግ ናቸውና" (ሮሜ 2÷14-15)፡፡

<u>ታሪክ</u>፡ - በዚህ ዓለም አምልኮ የሌለው ሕዝብ እንዳልኖረ የሰው ልጅ ታሪክ ያስረዳል፡፡ ከጥንት ጀምሮ እስከ አለንበት ዘመን ድረስ የአምልኮቱ ዓይነት ይለያይ እንጂ ከትክክለኛ እምነት ውጭ የሆኑ ወገኖች ባዕድ አምላክ ወይም ብዙዎች አማልክትን ያመልካሉ፡፡

ይህም ሁሉ የሚያሳየው ምንም እንኳን ሁሉም እኩል እግዚአብሔርን ወደማመን ደረጃ ባይደርስም ጥረቱ የሚያረጋግጠው የአንድ እውነተኛ አምላክን መኖር ነው፡፡ እግዚአብሔር ባይኖር ሰው ይህን የአምልኮ ጠባይ ከየት ሊያገኝ ቻለ? (የሐዋ 14÷11-16፣ 17÷26-29)፡፡

በቅዱሳት መጻሕፍት ስለ እግዚአብሔር መኖር በሰፊው ከማነገሩም በላይ ስለ እርሱ ጠባይዓት የተሰጡ መግለጫዎች አሉ፡፡ እነርሱም የሚከተሉት ናቸው፡፡

<u>ቅድስና፡ -</u> እግዚአብሔር ቅዱስ ነው፡፡ ከክፉ ወይም ከርኩስ ነገር ጋር ምንም ግንኙነት የለውም፡፡ እርሱ ራሱ "እኔ ቅዱስ እንደሆንሁ እናንተም ቅዱሳን ሁኑ"ሲል ተናግሯል (ዘሌዋ. 19÷2፡፡ 1ጴጥ. 1÷16፡፡) ሁልጊዜ በመላእክት ቅዱስ፣ ቅዱስ፣ ቅዱስ፣ እየተባለ ሲመሰገን ይኖራል (ኢሳ. 6÷3)፡፡

ፍቅር፡ - እግዚአብሔር ፍቅር መሆኑ በቅዱስ ዮሐንስ ወንጌልና መልእክታት ተደጋግሞ ተገልጧል፡፡ (1ዮሐ. 4÷8) በኋላም ሰው መሆኑ ፍቅሩን ያማለክታል (ዮሐ 3÷16፡፡ ሮሜ 5÷5)፡፡ እግዚአብሔር ፍቅር በመሆኑ ፍጥረቱን ይወዳል መልካም የሆነውን ነገር ሁሉ ለፍጥረቱ ይሰጣል፡፡

ጽድቅ፡ - እግዚአብሔር በሁሉ እውነተኛ ነው፡፡ በእውነተኛነቱ ለሁሉ በትክክል ይፈርዳል፡፡ (1ሳሙ 2÷2፡፡ 2ጢሞ 4÷8) ዮሐንስ በራእዩ 16÷7 "አዎ ጌታዬ ሁሉን የምትገዛ ፍርድህ እውነተኛና የሚገባ ነው" ብሏል፡፡

ጥበብ፡ - ፍጥረትንና የፍጥረቱን የክንውን ሥነ-ሥርዓት ስንመለከት የእግዚአብሔርን ፍጹም ጥበብ እንረዳለን፡፡ ነቢዩ ቅዱስ ዳዊት እግዚአብሔር በጥበብ የሠራውን ሁሉ በሚደነቅ እንዲህ ይላል "አቤቱ ሥራህ እጅግ ብዙ ነው ሁሉን በጥበብ አደረግህ" (መዝ 103÷24)፡፡

ሁሉን ቻይነት፡ - (ከሃሌ ኩሉ)፡- ለእግዚአብሔር የሚሳነው ነገር ፈጽሞ የለም ሁሉን ማድረግ ይችላል፡፡ እግዚአብሔር ራሱ ለአብርሃም "ሁሉን ቻይ ነኝ" ብሎ ገልጦለታል (ዘፍ. 17÷1፡፡ 18÷14፡፡ ሉቃ. 1÷37፡፡)

ሁሉን ማወቅ፡ - እግዚአብሔር ሁሉን ነገር ከመሆኑ በፊት ያውቀዋል፡፡ ነገሮችን ሁሉ ከማሰባቸውና ከመሠራታቸው በፊት ያውቃቸዋል፡፡ (መዝ. 138÷2፣ ዮሐ. 2÷25) ፡፡

ምሉዕነት፡ - እግዚአብሔር በቦታና በጊዜ አይወሰንም፤ በየትም ቦታ አለ፤ ምንም እንኳን ስለ ልዕልናው በሰማይ እንደሚኖር ቢነገርም በሰማይ ብቻ አይወሰንም፡ ቅዱስ ዳዊት እንዲህ ብሏል "ከመንፈስህ ወዴት እሄዳለሁ? ከፊትህስ ወዴት እሸሻለሁ? ወደሰማይ ብወጣ አንተ በዚያ አለህ ወደ ሲኦልም ብወርድ በዚያ አለህ….." (መዝ. 138÷7-10፡፡ ኤር. 23÷23፤ ሠለስቱ ምዕት ቅዳሴ)

ዘለዓለማዊነት፡ - እግዚአብሔር በዘመናት አይወሰንም፤ ከዘመን በፊት ነበረ ዘመናትንም አሳልፎ ይኖራል (መዝ. 89÷1-2)፡፡ በጠቅላላ አነጋገር እግዚአብሔር መጀመሪያና መጨረሻ የለውም፤ ራሱ መጀመሪያና መጨረሻ ነው፤ በእርሱ ዘንድ ለውጥ የለም (ኢሳ. 44÷6፡፡ ያዕ. 1÷17) ፡፡

ክፍል ፪፡ ሥነ - ፍጥረት

ቅዱስ መጽሐፍ የእግዚአብሔርን መኖር በሚያጋግጥ እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ፈጠረ በማለት ይጀምራል፡፡ (ዘፍ. 1÷1) ቅዱስ ጳውሎስም በዕብራውያን መልእክቱ 3÷4 ላይ "ሁሉን የፈጠረ እግዚአብሔር ነው" ይላል፡፡

እግዚአብሔር ሁሉን አስገኝ ለሁሉ ነገር መገኛ ጥንትና መሠረት ነው፡፡ ለእርሱ ግን ለህላዌው ምክንያት የለውም፡ እግዚአብሔር ይህን የሚታየውንና የማይታየውን ዓለም በወስጣቸውም ያሉትን ሁሉ ከቸርነቱ ብዛት የተነሣ ፈጠረ፡፡ (ኢሳ. 42÷5) ፡፡

እግዚአብሔር ይህን ዓለም ካለመኖር ወደ መኖር ያስገኘው "ለይኩን" ባለው ቃሉ ብቻ ነው፡፡ ይህ ተግባራዊ የሆነው የባሕርይው በሆነ ቃሉ ነው ፤ ከእርሱ በፊት ምንም ነገር አልነበረምና (ጥበበ ሰሎሞን 11÷17፡፡ 1መቃብ. 27÷1፡፡ ቅዱስ ጳወሎስም "ዓለሞች ሁሉ በእግዚአብሔር ቃል እንደተፈጠሩ ስለዚህም የሚታየው ነገር ከሚታዩት እንዳልሆነ በእምነት እናስተውላለን" (ዕብ. 11÷3) በማለት እግዚአብሔር ፍጥረትን ካለመኖር ወደ መኖር አምጥቶ መፍጠሩን አስረድቷል፡፡

ፈጣሬ ፍጥረታት እግዚአብሔር ሥነ-ፍጥረትን በየሚከና በየወገኑ መፍጠሩ ክብሩ ይገለጥበትና ስሙ ይቀደስበት ዘንድ ነው፡፡ ይህንም ነቢዩ ኢሳይያስ "ፍጥረታትን ሁሉ ለክብሬ ፈጠርኋቸው አለ እግዚአብሔር" ብሎ ተናግሯል (ኢሳ 43÷7) ፡፡

ፍጥረታት ሁሉ በየወገናቸው ከዕለተ እሑድ እስከ ዕለተ ዓርብ ባሉት ስድስት ቀናት በቅደም ተከተል መፈጠራቸውን ቅዱስ መጽሐፍ ይናገራል፡፡

እነዚህም በስድስቱ ዕለታት የተፈጠሩ ፍጥረታት በየወገን በየወገናቸው ተቆጥረው ሃያ ሁለት መሆናቸውን መጽሐፈ ኩፋሌ ይናገራል (ዘፍ. 1÷1-31፡፡ ኩፋሌ. 3÷9)፡፡

እነዚህን ሁሉ ፍጥረታት በየወገኑ ከፈጠራቸው በኋላ መልካም እንደሆኑ አይቶ እግዚአብሔር በሥራው ደስ አለው እንዲበዙም ባረካቸው (ዘፍ. 1÷21፡1፤ መዝ. 103÷ 31) ፡፡

ሀ/ <u>የሰው ተፈጥሮ</u>

እግዚአብሔር ከዕለተ እሑድ እስከ ዕለተ ዓርብ ያሉ ፍጥረታትን በየዓይነታቸው ከፈጠረ በኋላ ሰውን የእነዚህ ሁሉ የበላይ ገዢ አድርጎ በመልኩና በአርአያው ፈጠረው፤ በደመ ነፍስ ሕይወት ከሚኖሩ ፍጥረታት የምትለየውን ነባቢት ለባዊትና ሕያዊት ነፍስን በውስጡ አሳደረበት፡፡ ወንድና ሴትም አደረጋቸው "ብዙ ተባዙ ምድርንም ሙሏት ግዙአትም" ብሎ ባረካቸው፡፡(ዘፍ.1÷26-28)፡፡ በእግዚአብሔር አርአያና ምሳሌ የተፈጠረው ሰው ባለ አእምሮ ፍጡር ነው፡፡

<u>7ኛ ቀን</u>፡- "እግዚአብሔር በሰባተኛው ቀን ከመፍጠር ሥራ ዐረፈ፡፡ ስለዚህም ሰባተኛይቱን ቀን የዕረፍት ቀን እንድትሆን ባረካት ቀደሳትም" ተብሎ ተጻፈ (ዘፍ. 2÷3) ፡፡

ስለዚህ እግዚአብሔር የፍጥረታት ሁሉ አስገኝና ባለቤት ነው፡ እግዚአብሔር ዓለምን በሥልጣኑ ማስገኘት ብቻ ሳይሆን ለዓለም መጋቢው ሚዛና ጠባቂውም ነው፡፡ (መዝ. 103÷27-31፡፡ 1ቆሮ. 3÷22፡፡ 15÷28፡፡ የሐዋ. 14÷17) ፡፡

<u>ክፍል ፪፡ አምስቱ አዕማደ ምሥጢር</u>

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን መሠረተ እምነትዋን የምትገልጥባቸውና የምታስተምርባቸው አምስት አዕማደ ምሥጢር አሏት፡፡ አዕማድ ማለትም ምሰሶዎች ማለት ነው፡፡ የምሥጢር ምሰሶዎችም የተባሉበት ምክንያት ቤት በምሰሶ ተደግፎ እንደሚጸና እነዚህ ምሥጢራትም ምእመናንን በትምህርተ ሃይማኖት ደግፈው የሚያጸኑ ስለሆነ ነው፡፡ እነዚህም አምስቱ አዕማደ ምሥጢር መጽሐፋዊ መሠረት ያላቸው ናቸው፡ (1ቆሮ. 14÷19) ፡፡

1. ***<u>ምሥጢረ ሥላሴ</u>***

   ይህ ክፍል የሥላሴ አንድነትና ሦስትነት የሚገለጥበት የምሥጢር ዓምድ ነው፡፡ ሥላሴ በስም በግብር፣ በአካል ሶስት ሲሆኑ በባሕርይ፣ በመለኮት፣ በህልውና በፈቃድ አንድ ናቸው፡፡

   የስም ሦስትነት፡ አብ፣ ወልድ፣ መንፈስ ቅዱስ፣

   የግብር ሦስትነት፡ አብ ወላዲ አሥራጺ፣ ወልድ ተወላዲ፤ መንፈስ ቅዱስ ሠራጺ ነው፡፡

   የአካል ሦስትነት፡ ለአብ ፍጹም አካል አለው፣ ለወልድ ፍጹም አካል አለው፣ለመንፈስቅዱስም ፍጹም አካል አለው፡፡

አብ ልብ ነው፡፡ ወልድ ቃል ነው፣ መንፈስ ቅዱስ እስትንፋስ ነው፡፡ ወልድ ለራሱ ቃል ሆኖ ለአብና ለመንፈስ ቅዱስ ቃላቸው ነው፡፡ መንፈስ ቅዱስ ለራሱ እስትንፋስ (ሕይወት) ሆኖ ለአብና ለወልድ እስትንፋስ (ሕይወት) ነው፡፡

ሥላሴ በስም፣ በግብር፣ በአካል ሦስት ናቸው ብንልም በባሕርይ በማኮት በሕልወና በፈቃድ አንድ ስለሆኑ አንድ አምላክ እንጂ ሦስት አሜልከት አይባሉም፡፡ አብ፣ ወልድ፣ መንፈስ ቅዱስ በየአካላቸው ሲኖሩ ህልወናቸው አንዲት ናት (አበሊዲስ ሃይ.አ/ምዕ 40 ክፍ 4 ቁ 6፡፡) ፡፡

የሥላሴ የሦስትነት ስማቸው የአንዱ ወደ አንዱ አይፋለስም፡፡ ይህም ማለት የአብ ስም ተለወጦ ወልድ መንፈስ ቅዱስ ተብሎ አይጠራም፤ የወልድ ስም ተለወጦ አብ መንፈስ ቅዱስ ተብሎ አይጠራም፡ የመንፈስ ቅዱስ ስም ተለወጦ አብ ወልድ ተብሎ አይጠራም፡፡ አብ አብ ነው፣ ወልድ ወልድ ነው፣ መንፈስ ቅዱስም መንፈስ ቅዱስ ነው፡፡ ሦስቱም በየስማቸውና በየአካላቸው ጸንተው ይኖራሉ (አግናጥዮስ ሰማዕት ሃይ. አበው ምዕ 11 ክፍ 1 ቁ 7-8፡፡)፡፡

በአንድነት ስማቸው ግን፡- እግዚአብሔር አምላክ በማለ ሦስቱም ይጠሩበታል፡፡ እግዚአብሔር አብ እግዚአብሔር ወልድ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ አንድ እግዚአብሔር፡፡ አብ አምላክ ወልድ አምላክ መንፈስ ቅዱስ አምላክ አንድ አምላክ ይባላል፡፡ ይህንም 318ቱ ምዕት (ሦስት መቶ አስራ ስምንቱ ሊቃውንት) በሃይማኖተ አበው ሲያስረዱ "በእግዚአብሔር አብ በእግዚአብሔር ወልድ በእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ እናምናለን" ብለዋል" (ሃይ. አበው ዘሠለስቱ ምዕት/ምዕ. 19 ክፍል 1 ቁጥር 30፡፡)፡፡

የእስክንድርያው ሊቀ ጳጳሳት ሐዋርያው ቅዱስ አትናቴዎስም "አብ አምላክ ነው፤ ወልድ አምላክ ነው፤ መንፈስ ቅዱስም አምላክ ነው፤ ነገር ግን አንድ አምላክ እንጂ ሦስት አሜልከት አይባሉም" በማለት ገልጿል፡ (ሐዋርያዊ አትናቴዎስ ሃይ.አበው ምዕ. 24 ክፍ. 4 ቁጥር 4) ፡፡

ስለ ሥላሴ አንድነትና ሦስትነት በብሉይና በሐዲስ ኪዳናት በብዙ ቦታ ተገልጿል፡፡

በብሉይ ኪዳን

ዘፍ. 1÷26፣ 2÷18፡፡ 3÷22፡ 11÷7፡፡ 18÷1-3፡፡ መዝ. 33÷6፡፡ 146÷5፡፡ ኢሳ. 6÷3፣ 8፡፡

በሐዲስ ኪዳን

ማቴ. 3÷16-17፡፡ 28÷19፡፡ ዮሐ. 14÷26 ፡፡ 2ቆሮ.14÷13፡፡ 1ጴጥ. 1÷2 ፡፡ ዮሐ. 5÷7-8፡፡

2. ምሥጢረ ሥጋዌ

ምሥጢረ ሥጋዌ ከሦስቱ አካላት አንዱ፡- እግዚአብሔር ወልድ በተለየ አካሉ በቃልነቱ ከዊን ከሰማየ ሰማያት ወርዶ ከቅድስት ድንግል ማርያም ከሥጋዋ ሥጋን ከነፍስዋም ነፍስን ነሥቶ በሥጋ የማለጹ፤ አምላክ ሰው፤ ሰው አምላክ የመሆኑ ምሥጢር ነው፡፡ "መጀመሪያ ቃል ነበረ፤ ቃልም በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ፤ ቃልም እግዚአብሔር ነበረ…ቃልም ሥጋ ሆነ በእኛም አደረ" (ዮሐ. 1÷1፤14) በማለት ገልጾታል።

እግዚአብሔር ወልድ ሰው የሆነበት ምክንያት

እግዚአብሔር የመጀመሪያዎቹን ሰዎች አዳምንና ሔዋንን በንጹሕ ባሕርይ ያለሞት ፈጥሯቸዋል፡፡ "እግዚአብሔር ሞትን አልፈጠረምና"፡፡ (መጽ. ጥበብ 1÷13) ፡፡

ይሁን እንጂ የሰው ልጅ የተሰጠውን ትእዛዝ በማፍረስ ስለ በደለ ሞተ ሥጋ፤ ሞተ ነፍስ፤ ርደተ መቃብርና ርደተ ገሐነም ተፈረደበት (ዘፍ. 3÷19-24፡፡) እግዚአብሔር ሞትን አልፈጠረምና ነዋሪ ይሆን ዘንድ ፍጥረትን ፈጥሯል እንጂ የሰዎች ጥፋት ደስ አያሰኘውም በእጃችሁ ሥራ ሞትን አታምጡ፡ የሰውም ሚጠር ለደኅንነት ነውና፡፡ ሕይወት የሚከፍ ስለሆነች ለመቃብርም በዚህ ዓለም ግዛት አልነበረውምና እግዚአብሔርን የዘነጉ ሰዎች ግን በቃል ጠሩት፡፡ ባልንጀራም አደረጉት በዚህም ጠፉ (ሮሜ 5÷12-14)፡፡ ይህ ሁሉ መከራ የመጣባቸው ሕገ እግዚአብሔርን በመተላለፋቸው መሆኑን አውቀው ተጸጸቱ፤ አዘኑ፤ አለቀሱ፤ ንስሐ ገብተው ፈጣሪያቸውን ለመኑት፡፡ እግዚአብሔርም በፈታሒነቱ አንጻር ማሐሪነቱ አለና

የአዳምንና የሔዋንን ንስሐቸውን ተቀብሎ ኀዘናቸውንና ለቅሶአቸውን ተመልክቶ ሊያድናቸው ወደደ ተስፋም ሰጣቸው (ኢሳ. 63÷8፣ ዕብ. 2÷14-16) ፡፡

ይህም የተሰጠው ተስፋ የሚፈጸምበት ዘመን በደረሰ ጊዜ በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘለዓለም ሕይወት እንዲያገኝ ልዑል እግዚአብሔር ተቀዳሚ ተከታይ የሌለውን አንድ የባሕርይ ልጁን ወደ ዓለም ላከው እግዚአብሔር ወልድም ከሰማያ ሰማያት ወርዶ ከንጽሕት ቅድስት ድንግል ማርያም ሰው ሆኖ ተወለደ፡፡ ሰው ሆነ ማለትም በተለየ አካሉ ነፍስና ሥጋን ተዋሐደ ማለት ነው፡፡ በዚህም የነቢያት ቃል ሁሉ ተፈጸመ (ኢሳ. 7÷14፣ 9÷6፡፡ ሚክ. 5÷2፡፡ ገላ. 4÷4፡፡) ፡፡

ማለኮት ከሥጋ ጋር፤ ሥጋም ከማለኮት ጋር ያለ ማለወጥ፤ ያለመቀላቀል፤ ያለ ማለያየትና ያለ መከፈል በተዋሕዶ አንድ አካል አንድ ባሕርይ ሆነ፡፡ ሰው ከመሆኑ አስቀድሞ ሰውም ከሆነ በኋላ አንድ ወልድ አንድ ክርስቶስ ነው፡፡ (ቄርሎስ ሃይ. አበ. ምዕ. 78 ክፍ 48 ቁ 9-18) ፡፡ ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘእንዚናዙም፦ "በተዋሕዶ ሰው የሆነ አምላክ አምላክም የሆነ ሰው እርሱ ብቻ ነው" ብሏል (ዮሐ. አፈ. ሃይ.አ.ምዕ 66. ክፍ. 9 ቁጥ. 18-19)፡፡ ከተወለደም በኋላ ከኃጢአት በቀር ሰው የሚሠራውን ሥራ ሁሉ እየሠራ አደገ፡፡ በዚህም ዓለም ሠላሳ ሦስት ዓመት ከሶስት ወር ኑሮና አስተምሮ ስለእኛ የሞት ፍርድን ተቀበለ፤ በመስቀል ተሰቅሎ ሞተ፤ በሞቱም ሞትን አጠፉ፤ ዓለምን አዳነ፤ ሦስት መዓልት ሦስት ሌሊት በከርሠ መቃብር አድሮ ተነሣ፡፡ ከተነሣም በኋላ ለደቀ መዛሙርቱ እየታየ ጉባኤ ሠርቶም መጽሐፈ ኪዳንን እያስተማረ በምድር ላይ አርባ ቀን ቆየ፡፡ በአርባኛውም ቀን ደቀ መዛሙርቱ እያዩት በመላእክት ምስጋናና በክብር ወደ ሰማይ ዐረገ፤ በአባቱም ቀኝ (ዕሪና) ተቀመጠ፤ ዳግመኛም በሕያዋንና በሙታን ላይ ሊፈርድና ለሁሉም እንደሥራው ዋጋውን ይከፍል ዘንድ ይመጣል፡፡ (ዮሐ. 3÷13፡፡ 1ጴጥ. 3÷22፡፡ ማቴ. 25÷31፡፡ ኤፌ. 4÷8-10፡፡ የሐዋ. 2÷ 30፡፡ 2ቆሮ. 5÷14፡፡)

ስለዚህ በምሥጢረ ሥጋዌ የሚገለጠው ትምህርት ክርስቶስን ቃለ አብ ቃለ መንፈስ ቅዱስ፤ ድንግል ማርያምን በአማን ወላዲተ አምላክ ወላዲተ ቃል ብሎ ማመን ነው፡፡ ቄርሎስ ሃይ.አበው)፡፡

3. <u>ምሥጢረ ጥምቀት፣</u>

ጥምቀት በምሥጢረ ሥላሴና በምሥጢረ ሥጋዌ ለሚያምን ሰው ሁሉ የሚሰጥ የኃጢአት መደምሰሻ ከእግዚአብሔር የልጅነትን ጸጋ መቀበያ የመንግሥት ሰማያትም መውረሻ ነው፡፡ ምሥጢር መባሉም ካህኑ ለጥምቀት የተመደበውን ጸሎት አድርሶ ሲባርከው ውሃው ተለውጦ በዕለተ ዓርብ ከጌታ ጎን የፈለቀውን ማያ ገቦ ስለሚሆንና ከእግዚአብሔር ዘንድ የጸጋ ልጅነትን ስለሚያሰጥ ነው፡፡ (ዮሐ. 19÷34-35) ፡፡

አምኖ የሚጠመቅ ሁሉ የኃጢአት ሥርየትን ያገኛል፣ "ወነአምን በአሐቲ ጥምቀት ለሥርየተ ኃጢአት፡- ኃጢአትን ለማስተሥረይ በአንዲት ጥምቀት እናምናለን" (ጸሎተ ሃይማኖት ዘሠለስቱ ምዕት)፡፡

ማንም ሰው በጥምቀት ከእግዚአብሔር ይወለዳል፣ ከፍዳ ይድናል፡፡ "ያመነ የተጠመቀም ይድናል ያላመነ ግን ይፈረድበታል" (ማር. 16÷16፡፡ የሐዋ. 2÷28)፡፡ ከሥላሴ መወለድም የእግዚአብሔርን ርስት መንግሥት ሰማያትን ለመውረስ ነው፡፡ መንግሥት ሰማያትም በጥምቀት እንጂ ያለ ጥምቀት ልንገባበት እንደማንችል ጌታችን አስተምሯል፡፡ "እውነት እውነት እልሃለሁ ማንም ከውሃና ከመንፈስ ቅዱስ ያልተወለደ ወደ እግዚአብሔር መንግሥት መግባት አይችልም" (ዮሐ 3÷5፡፡ ቲቶ 3÷4-7)፡፡

4. <u>ምሥጢረ ቁርባን</u>

ቁርባን ወደ እግዚአብሔር የምንቀርብበት፤ ከእግዚአብሔር ጋር አንድ የምንሆንበት ምሥጢር ነው፡፡ "እውነት እውነት እላችኋለሁ የወልደ እጓለ እመሕያው ክርስቶስን ሥጋውን ካልበላችሁ ደሙንም ካልጠጣችሁ የዘለዓለም ሕይወት የላችሁም፡፡ ሥጋዬን የበላ ደሜን የጠጣ የዘለዓለም ሕይወት አለው፡፡ ሥጋዬና ደሜ ሕይወትነት ያለው እውነተኛ ምግብ ነውና፡፡ ሥጋዬን የበላ ደሜን የጠጣ ከእኔ ጋር ይኖራል፡፡ እኔም ከእርሱ ጋር እኖራለሁ" (ዮሐ. 6÷53-57) ፡፡

5. <u>ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን</u>

ትንሣኤ ሙታን ማለት ከአዳም እስከ ምጽአተ ክርስቶስ ከዚህ ዓለም በሞት የተለዩና የሚለዩ የሰው ልጆች ሁሉ በነፍስና በሥጋ አዲስ ሕይወት ለብሰው የሚነሡበት ምሥጢር ነው፡

ሰው ሁሉ በሚሞትበት ጊዜ የጻድቅም ሆነ የኃጥእ ሥጋው በመቃብር ይቆያል፡፡ የጻድቃን ነፍስ በገነት የኃጥአን ነፍስ በሲኦል ትቆያለች፡፡ (ሉቃ. 16÷19-31)፡፡

የዚህ ዓለም ፍጻሜ ሲደርስ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሕያዋንና በሙታን ሊፈርድ በሚመጣበት ጊዜ የሰው ልጆች ሁሉ ይነሣሉ፡፡ "ስለዚህ ነገር አታድንቁ በመቃብር ያሉት ሙታን ሁሉ ቃሉን የሚሰሙበት ሰዓት ትመጣለች፤ ሕጉን የፈጸሙ በሕይወት ለመኖር ይነሣሉ፡፡ ክፉ ሥራን የሠሩት ግን በፍዳና በጨለማ ለመኖር ይነሣሉ"፡፡ (ዮሐ. 5÷28)፡፡

ስለ ትንሣኤ ሙታን እምነትና ትምህርት ሚያጋጫ በብሉያት በሐዲሳት በብዙ ቦታ ይገኛል፡፡ በዘዳግም 32÷39 ላይ "እኔ እገድላለሁ አድንማለሁ" በማለት ራሱ እግዚአብሔር የተናገረው ቃል ተስፋ ትንሣኤን የሚያረጋግጥ ነው፡ ነቢዩ ኢሳይያስ "ሙታን ይነሣሉ በመቃብር ያሉ ሕያዋን ይሆናሉ፡፡ በምድር ወስጥ ያሉም ደስ ይላቸዋል፡፡ ከአንተ የሚገኝ ጠል ሕይወታቸው ነውና"፡፡ (ኢሳ. 26÷19-20) ፡፡ ዳንኤል "በዚያም በሚጽሐፉ ተጽፎ የተገኘው ሕዝብህ ሁሉ እያንዳንዱ ይድናል፡፡ በምድርም ትቢያ ወስጥ ካንቀላፉት ብዙዎቹ ይነቃሉ እኩሌቶቹ ወደ ዘለዓለም ሕይወት እኩሌቶቹም ወደ ዕፍረትና ወደ ዘለዓለም ጉስቁልና ይሄዳሉ" በማለት ተናግሯል፡፡ (ዳን. 12÷1-3)፡፡

"እኔን ግን የሚቤዠኝ ሕያው እንደሆነ በሚጨረሻም ዘመን በምድር ላይ እንዲቆም ይህ ቁርበቴም ከጠፋ በኋላ በዚያን ጊዜ ከሥጋዬ ተለይቼ እግዚአብሔርን እንዳይ አወቃለሁ፡፡ እኔ ራሴ አየዋለሁ ዓይኖቼ ይመለከቱታል" ሲል ኢዮብ የትንሣኤን ነገር ገልጧል፡፡ (ኢዮብ 19÷25-27)፡፡

የትንሣኤ ሙታን ትምህርት በቃል ብቻ የተነገረ አይደለም፡ ከሞቱ ሰዎች መካከል እየተነሡ በተግባር ተገልጧል፡፡ ነቢዩ ኤልያስና ደቀመዝሙሩ ኤልሳዕ ሙታንን አስነሥተዋል፡፡ (1 ነገ. 17÷21፡፡ 2ነገ. 13÷21)፡፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም በዚህ ዓለም በሚያስተምርበት ጊዜ ሙታንን አስነሥቷል፡፡ (ማቴ. 9÷25፡፡ ሉቃ. 7÷15፡፡ ሉቃ. 7÷15፡፡ ዮሐ. 11÷14)፡፡ እንደዚሁም ሐዋርያት ትምህርተ ወንጌልን ያስተምሩ በነበረ ጊዜ ሙታንን አስነሥተዋል፡፡ ጌታችን በተሰቀለበትም ዕለት ከእግረ መስቀሉ ብዙዎች ሙታን ተነሥተዋል፡፡ (ማቴ. 27÷52)፡፡

ይህ ሁሉ የሚያመለክተው የሰው ልጅ በመቃብር ወስጥ ፈርሶና በስብሶ እንደሚቀርና በሚጨረሻ ቀን እንደሚነሣ ነው፡ ለትንሣኤያችን መሠረት የምናደርገው ግን የክርስቶስን ትንሣኤ ነው፡ "ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን ተለይቶ እንደተነሣ እኛንም በአዲስ ትንሣኤ እንደሚያስነሣን እናውቃለን" (2ቆሮ. 4÷14)፡፡ የቤተክርስቲያን ሊቃውንት አሞንዮስና አውሳብዮስም "ክርስቶስ የሥጋችንን ሙሣት ያስረዳን ዘንድ ተነሣ" ብለዋል፡፡ (መቅድመ ወንጌል)፡፡

ትንሣኤ ለሰው ዘር ሁሉ ነው፤ ጻድቃንም ኃጥአንም ይነሣሉ፡፡ የሚጨረሻው የሙታን ትንሣኤ የሚሆነውም ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ዓለምን ለማሳለፍ በሚመጣበት ጊዜ ነው፡

በዘመኑ ሚጨረሻ ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሙታንና በሕያዋን ይፈርድ ዘንድ በክብሩና በጌትነቱ ይመጣል (መዝ. 49÷2፡፡ማቴ. 25÷31-32፡፡ ራእ. 1÷7፡፡) አስቀድሞም መላእክትን ይልካቸዋል፡፡ እነርሱም የመለከት ድምፅ ያሰማሉ ሙታንም ይነሣሉ ምድርም አደራዋን ታስረክባለች፡፡

ከዚህ በኋላ ጻድቃንን በቀኙ ኃጥአንን በግራው ያቆማቸዋል፤ ያን ጊዜ ጻድቃን በበጎ ምግባራቸው ይመሰገናሉ፤ ኃጥአንም በክፉ ምግባራቸው ይወቀሳሉ፡፡ ጻድቃን ከፀሐይ ሰባት እጅ አብርተው አምላካቸውን ክርስቶስን መስለው መንግሥቱን ይወርሳሉ፡፡ ኃጥአን ግን ጠቁረው ጨለማ ለብሰው ለሰይጣንና ለሠራዊቱ ወደ ተዘጋጀው ወደ ዘለዓለም ኩነኔ ይሄዳሉ፡፡ (ማቴ. 13÷42-49፡፡ ማቴ. 25÷31-43፡፡ 2ቆሮ. 5÷10፡፡ ራእ. 20÷12፡፡)፡፡

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ትምህርተ ሃይማኖትን ለምእመናን የምታስተምረው ከዚህ በላይ በአምስት ተከፍለው በተገለጡት አዕማደ ምሥጢር መሠረትነት ነው፡፡

ክፍል ፬፡ ሰባቱ ምሥጢራተ ቤተክርስቲያን

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን በሰባት ዐበይት ምሥጢራት ምእመናንን ታገለግላለች፡፡ ምሥጢራት የተባሉበትም ምክንያት በዓይናችን ልናያቸው በእጃችን ልንዳስሳቸው የማንችላቸው ልዩ ልዩ የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች በእነዚህ ምሥጢራት አማካይነት የሚሰጡ ስለሆነ ነው፡፡

ሰባቱ ምሥጢራትም

1ኛ. ምሥጢረ ጥምቀት
2ኛ. ምሥጢረ ሜሮን
3ኛ. ምሥጢረ ቁርባን
4ኛ ምሥጢረ ክህነት
5ኛ. ምሥጢረ ተክሊል
6ኛ. ምሥጢረ ንስሐ
7ኛ. ምሥጢረ ቀንዲል ናቸው፡፡

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን በአዕማድ ምሳሌነት በጠቢቡ ሰሎሞን የተነገረውን መነሻ በማድረግ ምሥጢራት ሰባት መሆናቸውን ተቀብላ ታስተምራለች ምሳሌ፡ ሰሎሞን 9÷1 እነዚህ ሰባት ምሥጢራት በሚታየውና በሚዳሰሰው በግዙፉ አካል አማካይነት ረቂቁን የማይታየውንና የማይዳሰሰውን የእግዚአብሔርን ጸጋ ለምእመናን የምታሳትፍባቸው ናቸው፡፡ ከእነዚህ ሰባት ምሥጢራት ስድስቱ በጳጳስም በቄስም ይፈጸማሉ የክህነትን ሥልጣን ማስጠት ግን የሚፈጸመው በጳጳስ ብቻ ነው፡፡

1. **ምሥጢረ ጥምቀት**

   ጥምቀት፡- ከሰባቱ ምሥጢራት የመጀመሪያው ነው፡፡ ጥምቀት ዳግመኛ ተወልደን ወደ እግዚአብሔር መንግሥት የምንገባበት ምሥጢር ነው፡፡ ዮሐ. 3÷5፡፡ ጥምቀት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትእዛዝ አለው፡፡ (ማቴ. 28÷19-20)፡፡

   በጥምቀት ኃጢአት ይሠረያል የሐዋ› ሥራ 2÷8፡፡ መንጻትና መቀደስም በጥምቀት ነው፡፡ (1ኛ ጴጥ. 3÷ 21፡፡ ቲቶ. 3÷5-6)፡፡

2. **ምሥጢረ ሜሮን**

   ሜሮን፡- ተጠማቂው ከማጥመቂያው ሲወጣ የሚቀባው ቅዱስ ዘይት ነው፡፡ ሜሮን እንደ ጥምቀት ሁሉ አይደገምም፡፡ በቅብዐ ሜሮን ተጠማቂው የመንፈስ ቅዱስን ጸጋ ይቀበላል፡፡ በሐዋርያት ዘመን አማኞች ከተጠመቁ በኋላ በአንብሮተ እድ መንፈስ ቅዱስን ያሳደሩባቸው ነበር፡፡ (የሐዋ. 20÷14-17፡፡) ቤተክርስቲያን እየተስፋፋች በሄደች ጊዜ ግን በአንብሮተ እድ ፈንታ በሐዋርያት መንበር የተተኩ ኤጲስ ቆጶሳት ሜሮን እያዘጋጁ(እያፈሉ) አዲስ የተጠመቀ ሁሉ እንዲታተምበት በቅዱስ ሲኖዶስ ወስነው ፈቀዱ፡፡

3. **ምሥጢረ ቁርባን**

   በቤተክርስቲያናችን የምሥጢራት ሁሉ መደምደሚያ ቅዱስ ቁርባን ነው፡፡ ቁርባን ማለት ለድኅነትና ለዘለዓለማዊ ሕይወት የሚቀርብ ምእመናን የሚቀበሉት ሥጋ ወልደ አግዚአበሔር ደመ ወልደ እግዚአብሔር ማለት ነው፡፡ ዮሐ. 6÷54፡፡ ማቴ.26÷27፡፡ 1ቆሮ. 11÷23፡፡

4. **ምሥጢረ ክህነት**

   ክህነት፡- የቤተክርስቲያን ከፍተኛው መንፈሳዊ መዐርግ ነው፡፡ ክርስቶስ ለቤተክርስቲያን የተወሰኑ ሰዎችን ለክህነት መርጧል፡፡ ስለሆነም ምሥጢረ ክህንት የሚፈጸመው በእነዚህ በተመረጡት

ካህናት ሁለንተናዊ አግልግሎት ነው፡፡ ሉቃ.6÷12፡፡ ማቴ. 28÷19÷20፡፡ ኤሶ. 44÷11፡፡ የሐዋ. ሥራ 28÷20) ፡፡

5. **ምሥጢረ ተክሊል**

የክርስቲያኖች ጋብቻ በቤተክርስቲያን ምስክርነት የሚፈጸምና ጸጋ መንፈስ ቅዱስንም የሚያሰጥ ስለሆነ ከሰባቱ ምሥጢራት አንዱ ነው፡፡ ጋብቻ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት አለው፡፡ ምሥጢረ ተክሊል ሁለት ተጋቢዎች አንድ የሚሆኑበትና ብዙ ተባዙ የሚለው አምላካዊ ቃልም ተግባራዊ የሚሆንበት ምሥጢር ነው (ዘፍ. 1÷27-28፡፡ 2÷18፤ ማቴ. 19÷4-6) ፡፡

6. **ምሥጢረ ንስሐ**

ንስሐ፡- መጸጸት፣ መመለስ፣ ከኃጢአት መንጻት የሚቻልበት ምሥጢር ነው፡፡ ክርስቲያኖች በጥምቀት እንደገና የተወለዱ በሆኑም እያንዳንዱ ክርስቲያን ማኅደረ ንስሐ ሊኖረው ይገባል፡፡

ክርስቲያኖች ወደ ማኅደረ ንስሐ እየሄዱ ኃጢአታቸውን ይናዘዛሉ፡፡ (ዘሌ. 14÷31፡፡ ማቴ› 8÷4፡፡ ኤጲፋንዮስ ሃይ. አበ. ም ፡ 59ቁ. 20)፡፡ ወደ እግዚአብሔር ለመመለስ መበቃታቸውና ኃጢአታቸውንም መናዘዛቸው ጸጋ እግዚአብሔርን ያስሰጣቸዋል፡፡ ከዚያም ሥጋወን ደሙን ተቀብለውም ወደ ቀደመ ክብራቸው ይመላሳሉ፡፡ (ማቴ. 8÷4፡፡ ዘካ. 1÷3፡፡)

7. **ምሥጢረ ቀንዲል**

ቀንዲል፡- ቤተ ክርስቲያናችን ከምትገለገልባቸው ሰባት ምሥጢራት አንዱ ነው፡፡ ቀንዲል በካህናት ጸሎት ከከበረ በኋላ ለሁለንተናዊ ፈወስ ሕሙማን እንዲቀቡት የሚደረግ ቅዱስ ቅባት(ቅብዓ ቅዱስ) ነው። (ያዕ. 5፥14-16)፡፡

ክፍል ፪፡ ቅዱሳት መጻሕፍት

ቅዱሳት መጻሕፍት ሁሉ በመንፈስ እግዚአብሔር የተጻፎ ወይም እስተንፋሰ እግዚአብሔር ናቸው፡፡ በሌላም አገላለጽ መጻሕፍት አምላካወያት ይባላሉ፡፡ (ፍት.ነገ.አን.2)፡፡ ቅዱሳት መጻሕፍት እስትንፋሰ እግዚአብሔር ለመሆናቸው ወይም በመንፈሰ እግዚአብሔር ለመጻፋቸው ሐዋርያው ቅዱስ ጳወሎስ በ2ኛ ጢሞ. 3÷14 "የእግዚአብሔር መንፈስ ያለበት መጽሐፍ ሁሉ ለትምህርትና ለተግሣፅ ልብንም ለማቅናት በጽድቅም ላለው ምክር ደግሞ ይጠቅሚል" ብሎ ጽፏል፡፡ ቅዱስ ቄርሎስ ዘእስክንድርያም "ቅዱሳት መጻሕፍት እስትንፋሰ እግዚአብሔር ናቸው" ብሏል፡፡ (ቄር.ሃይ.አበ. 78÷67፡፡)

በመሆኑም በቅዱሳት መጻሕፍት የተጻፈው ሁሉ ፍጹም እወነት ነው፡፡ ለለወጥ ሊሻሻል ሊጨምርበት ወይም ሊቀነስበት የሚቻል ነወበመንፈሰ እግዚአብሔር የተቃኙ ቅዱሳን ሰዎች ጽፈውታልና፡፡ (2ጴጥ. 1÷20፡፡ ማቴ. 5÷18፡፡ ሉቃ. 16÷17፡፡)

ልዑል እግዚአብሔር "እንዲህ ብለህ ተናገር እንዲህ ብለህ ጻፍ" እያለ ድምፁን በማሰማት በራእይ እየተገለጸ በልበና እየቀረፀ ቅዱሳት መጻሕፍትን እንዲጻፉ ማድረጉ ተገልጧል፡፡ (ዘጸ. 34÷27፡፡ ዘዳ. 31÷19፡፡ ኢሳ. 8÷1) ፡፡

የኢትዮጵያ አርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን በቀኖና የተቀበለቻቸው የብሉያትና የሐዲሳት መጻሕፍት ቁጥር 81 ነው፡፡

የብሉይ ኪዳን መጽሕፍት ድምር **46**
የሐዲስ ኪዳን መጻሕፍት ድምር **35**
ጠቅላላ ድምር **81** ናቸው

ስለ ቅዱሳት መጻሕፍት የተለያየ አቆጣጠር ቢኖርም የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን የምትቀበላቸውና በፍትሐ ነገሥት ትርጓሜ ተዘርዝረው የሚገኙ መጻሕፍት ከዚህ በላይ የተመለከቱ 81 መጻሕፍት ናቸው፡፡የሥርዓት መጻሕፍት ከነዚህም ጋር የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን በብሉይና በሐዲስ ኪዳን መጻሕፍት ላይ የተመሠረቱ የብሉያትና የሐዲሳትን ምሥጢራት አብራርተውና አጉልተው የሚገልጡ በልዩ ልዩ ቅዱሳን አበው የተደረሱ የሃይማኖት፣ የትምህርት፣ የጸሎት፣መጻሕፍት ከብሉያትና ሐዲሳት ተውጣጥተው የተደረሱ፤ የቅዳሴ ያሬድ የፀዋትወ ዜማ መጻሕፍት በሙሉና ሌሎችም የአገልግሎት መጻሕፍት አሏት፡፡ እነዚህ መጻሕፍትም አዋልድ መጻሕፍት ይባላሉ፡፡

ክፍል ፪፡ ትውፊት

ትውፊት ማለት ከጥንት ጀምሮ በቤተክርስቲያን በኩል ቃል በቃል ሲነገር የመጣ በቃልም በጽሑፍም ከአበው ወደ ትውልድ ሲተላለፍ የኖረና የሚኖር ማለት ነው፡፡
የሰው ልጅ እምነቱንና ሥርዓቱን፤ ባህሉንና ታሪኩን በጽሑፍ ከማዛቱ አስቀድሞ ከአዳም እስከ ሙሴ ቃል በቃል እየተነገረ በተላለፈ ትውፊት መቆየቱ ይታወቃል፡፡ ይህ የትውፊት አመጣጥ መሠረት ነው፡፡ የቤተክርስቲያን እምነትና ትምህርት ይሰጥ የነበረው በጽሑፍ ሳይሆን በቃል ነው፡፡ የተጻፈም በቃል ሲነገር የነበረው ነው፡፡ "ማመን ከመስማት ነው፣ መስማትም በእግዚአብሔር ቃል ነው" ተብሎ እንደተጻፈ (ሮሜ 10÷17)፡፡
ከነቢያት እየጻፉ ያስተማሩ መኖራቸው ቢታወቅም ብዙዎቹ በቃል አስተምረዋል፡፡ ሐዋርያትም ጌታችን ወደ ዓለም በላካቸው ጊዜ በቃል አስተምረዋል፡፡ (ማቴ. 28÷19፡፡ ማር. 16÷15፡፡)
ቅዱሳን ሐዋርያት ከጌታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ ትምህርትና ተአምራት ጥቂቱን ብቻ መጻፋቸውን በግልጥ ተናግረዋል፡፡ (ዮሐ. 20÷30 ዮሐ. 21÷25) ራሳቸው ያስተማሩትን ትምህርትና ያደረጉትን ተአምር በሙሉ አልጻፉም፡፡ (2ዮሐ. ቁ. 12፡፡ 3ዮሐ. ቁ. 13-14)
ስለ ትውፊት ቅዱሳት መጻሕፍት በብዙ ቦታ ይመክራሉ፡፡ (1ቆሮ. 11÷2፣23፡፡ 15÷1-3፡፡ 1ተሰ. 2÷13፡፡ 2ተሰ 2÷15፡፡)

ክፍል ፫፡ ክብረ ቅድስት ድንግል ማርያም

በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን የእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ቅድስና፣ ድንግልና፣ ቃል ኪዳንና አማላጅነት በሰፊው የታወቀ ነው፡፡

ቅድስናዋ

አምላክን በድንግልና ፀንሳ በድንግልና የወለደች እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ከአዳም ዘር የተላለፈ ኃጢአት (ጥንተ አብሶ) ያላገኛት፣ ሚገመ ሥጋ ሚገመ ነፍስ የሌለባት፣ ገና ከመወለዷ አስቀድሞ በአምላክ ህሊና ታስባ ትኖር የነበረች፤ (ኢሳ.1÷9፡፡) በሰው ልሚድና ጠብይ ከሚደርሰው ሥጋዊ አሳብና ፈቃድ ሁሉ የተጠበቀች፣ ጸጋን ሁሉ የተሞላች ብፅዕት ከተለዩ የተለየች፣ ቡርክት፣ ንጽሕት፣ ቅድስተ ቅዱሳን ናት፡፡ (መኃል. 4÷7፡፡ ሉቃ. 1፥26-44፡፡) ጸጋን ሁሉ የተመላች፣ብፅዕት፣ከተለዩ የተለየች ቡርክት ንጽሕት ቅድስተ ቅዱሳን ስለሆነችም **"ምልዕተ ጸጋ ምልዕተ ክብር ሆይ ደስ ይበልሽ"** ተብላ በቅዱሳን መላእክት አንደበት በቅድስናዋ ተመስግናለች ትመሰገናለችም፡፡ (ሉቃ. 1÷28-30፡፡)
እመቤታችን በወስጥ በአፍኣ፤ በነፍስ በሥጋ ቅድስት ስለሆነች እግዚአብሔር ለልጁ ማደሪያ መርጧታል፡፡ ማኀደረ መለኮት እንድትሆን አድርጓታል፡፡ አምላክን ለመወለድ ያስመረጣትና ያበቃት ቅድስናዋ፣

ድንግልናዋ፣ ንጽሕናዋ ነው፡፡ (አባ ሕርያቆስ በቅዳሴ፡፡ ማዝ. 132÷13)፡፡ ንጽሐ ሥጋ፣ ንጽሐ ነፍስ፣ ንጽሐ ልቡና ለእሚቤታችን ገንዘቦቿ ናቸው፡፡

ክብረ ቅዱሳን

ቅዱስ የሚለው ቃል በግእዝ ንጹሕ ክቡር ልዩ መሆኑን የሚያመለክት ነው፡፡ ይህ ቃል ለእግዚአብሔር የባሕርዩ መለሚ ነው፡፡ እግዚአብሔር በባሕርዩ ቅዱስ ነውና፡፡ ቅድስና የባሕርይ ገንዘቡ የሆነውን አምላክ የሚገለግሉ መላእክትና ደጋግ ሰዎችም ከእግዚአብሔር በተሰጣቸው ጸጋ ቅዱሳን ይባላሉ፡፡ የእነርሱ ቅድስና የጸጋ ቅድስና እንጂ የባሕርይ አይደለም፡፡

መላእክትን ቅዱሳን እንላቸዋለን፡፡ ከማንኛውም ከፉ ነገር የራቁ፤ ሥርዓታቸውን የጠበቁ፤ እግዚአብሔርን ያወቁ፤ እግዚአብሔርን የሚያመሰግኑ ስለሆኑ ቅዱሳን ይባላሉ፡፡ ከመዐርገ መላእክት የደረሱ ደጋግ ሰዎችም በዚሁ የቅድስና ስም ይጠራሉ፡፡ ራሱ ቅዱስ እግዚአብሔርም እኔ ቅዱስ ነኝና ቅዱሳን ሁኑ….. ብሏል፡፡ (ዘሌዋ. 19÷2፣ 1ጴጥ. 1÷15-16)፡፡

ነቢያት፣ ሐዋርያት፣ ጻድቃን፣ ሰማዕታት ሁሉ ከቅዱስ እግዚአብሔር ስለሚገኙት ሰማያዊ ክብር ሲሉ ሕይወታቸውን መሥዋዕት አድርገው ስለሰጡ፤ ለስሙ ስለመከሩ፤ በተጋደሏቸው፤ በትሩፋታቸው ስላገለገሉ የቅድስናና የብፅዕና መዓርግ ተሰጥቷቸዋል፤ ይሰጣቸዋልም፡፡ ጌታችንም በወንጌል "አባት ሆይ በእውነትህ ቀድሳቸው ቃልህ ቅዱስ ነው" ብሎ ስለቅድስናቸው ተናግሯል፡፡ (ዮሐ፤ 17÷17፡፡)

ከእነዚህ ሁሉ በላይ ግን ወላዲተ አምላክ ድንግል ማርያም የቅዱሳን አክሊል የሆነች ቅድስት ናት ስለዚህም ቅድስተ ቅዱሳን ትባላለች፡፡

1/ ክብረ ቅዱሳን መላእክትና ተፈጥሯቸው

መላእክት በዕለተ እሑድ ከተፈጠሩ ፍጥረታት አንድ ክፍል ናቸው (ኩፋ.2÷6-8)፡፡ የመላእክት ተፈጥሮ ከእሳትና ከነፋስ እንደሆነ ቅዱስ መጽሐፍ ያስረዳል፡፡ (3መቃ. 2÷10-11፡፡)

መላእክት አንድ ጊዜ የተፈጠሩና በየጊዜው የማይባዙ ናቸው፡፡ መላእክት በተፈጥሯቸው ነባብያን፣ ለባውያን፣ ሕያዋን፣ ኃያላንም ናቸው፡፡ ሕማምና ሞት የለባቸውም፡፡ የመላእክት ቁጥር በአኃዝ አይወሰንም የብዙ ብዙ ናቸው፡፡ መላእክት በነገድና በአለቃ ይከፈላሉ ከዲያብሎስ ድቀት(መውደቅ) በፊት በነገድ መቶ በከተማ አስር ነበሩ፤ ከዚያ በኋላ ግን በነገድ ዘጠና ዘነኝ እንደሆኑ ይታወቃል።

2. አገልግሎታቸው

ቅዱሳን መላእክት ለእግዚአብሔር የቅርብ አገልጋዮች ናቸው፡፡ ዘወትር በዙፋኑ ዙሪያ ሆነው ያመሰግኑታል (ራእ. 4÷8-11)፡፡ በተልእኮአቸውም ፈጣኖች ናቸው፡፡ (መዝ. 103÷4፡፡ ዕብ. 1÷6)፡፡ በሰውና በእግዚአብሔር መካከል ለተልእኮ ይወርዳሉ፣ ይወጣሉ፣ ለሰው ልጆችም ይራዳሉ፡፡ (ዮሐ. 1÷52፡፡ ዕብ. 1÷14)፡፡

- የመላእክት ተልእኮ በጥቅሉ ሲገለጥ በሰውና በእግዚአብሔር መካከል መላላክ፣
- የሰውን ጸሎት ምጽዋትና መሥዋዕት ወደ እግዚአብሔር ማቅረብ፣
- የእግዚአብሔርንም ምሕረትና ቸርነት ወደ ሰዎች ማድረስ ነው፡፡(ዳን. 9÷20-22፡፡ ሉቃ. 1÷13፡፡ የሐዋ. 10÷3-5)፡፡
- ሰዎች በሞቱ ጊዜ ነፍሶቻቸውን ወደ እግዚአብሔር ያቀርባሉ (ማቴ. 18÷10፡፡ ዳን. 4÷13)፡፡
- ለምሕረትም ለመዓትም ይላካሉ (ሮሜ 9÷22)፡፡
- በመከራና በችግር ጊዜ ለተራዳኢነት ይላካሉ (የሐዋ. 12÷7-11፣ መዝ. 89÷7)፡፡
- በፍጻሜ ዘመንም ይህ ዓለም በሚያልፍበት ጊዜ ይላካሉ፤ ኃጥአንን ከጻድቃን ይለያሉ፡፡ (ማቴ. 24÷31፡፡ ራእ. 7÷1-4፡፡)

3. አማላጅነታቸው

የቅዱሳን መላእክት አማላጅነትና ተራዳኢነት የሰዎችን ጸሎትና ምጽዋት ወደ እግዚአብሔር ለማቅረብና ስለሰዎች ልጆች ምሕረትንና ይቅርታን በማለመን ነው፡፡ በቅዱስ መጽሐፍ በሰፊው እንደምንረዳው የብዙዎችን ሰዎች ጸሎት፣ መሥዋዕትና ምጽዋት ወደ እግዚአብሔር፤ ደስታን የምሥራችን ሁሉ ለሰዎች ያበስራሉ፡፡ ደስታን ማበሰር ሜጽናናትና የምሥራችን መንገር ከእግዚአብሔር የተሰጣቸው ጸጋ ነው፡፡ (ዘፍ. 48÷16፣ ዳን. 10÷10-12፣ ሉቃ. 1÷13፣ ሉቃ. 1÷28-32 ይሁዳ. 9)፡፡

የቅዱሳን መላእክት አማላጅነት በቅዱሳን መጻሕፍት በስፋት ተነግሯል፡፡ በተለይ በሄኖክ ምዕራፍ 10÷7 እና በዘካርያስ 1÷12፣ ዘጸአ. 23÷20-23፣ መዝ. 33÷7፣ ሉቃ. 1÷28-32 ይሁዳ. 9)፡፡

ቅዱሳን መላእክት ንስሐ ገብተው በተመለሱ ሰዎች ደስታ እንደሚያደርጉ በሉቃስ ወንጌል 15÷10 ላይ የተጻፈው ስለሰው ልጆች ድኅነት ያላቸውን ፍቅርና አማጅነት ያመለክታል፡፡

4. ክብራቸው

ቅዱሳን መላእክት በእግዚአብሔር ፊት የሚቆሙ ባለሟሎች ስለሆኑ ለአምላካቸው ቀናእያን፤ ለነፍሳት ቀዋሚን ከመሆናቸውም በላይ፤ ለምሕረትም ለመዓትም ስለሚላኩ ሰዎችን በችግራቸው ጊዜ ስለሚረዱና ስለሚያማልዱ ቤተክርስቲያን ታከብራቸዋለች፡፡ በስማቸው ጽላት ቀርፃ ቤተክርስቲያን አሳንፃ ድርሳናቸውን አስጽፋ እንዲመሰገኑና እንዲከበሩ ታደርጋለች፡፡ የጸጋና የአክብሮት ስግደት ይሰገድላቸዋል፡፡ (ዳን. 8÷15-18፡፡ ዘፍ. 22÷31፡፡ ዘኍ. 22÷31፣ ኢያሱ. 5÷13-15)፡፡

ሀ/ ቅዱሳን ነቢያት

ነቢያት በመንፈሰ እግዚአብሔር እየተቃኙ የወልደ እግዚአብሔርን ሰው መሆን እስከ ዳግም ምጽአቱ ተንብየዋል፡፡ ይህንንም ተልእኳቸውን በፈጸሙበት ጊዜ እስከ ሞት ድረስ ፀዋትወ መከራ የተቀበሉ አሉ፡፡ በዚህም መሠረት ቤተ ክርስቲያናችን በቅደስናቸው ታከብራቸዋለች፤ ቅደስናቸውንም ትመሰክራለች፡፡

የዓለም መድኃኒት ኢየሱስ ክርስቶስ ዓለመን በደሙ ለማዳን እንደሚመጣ በትንቢትና በምሳሌ የተናገሩበትን የተስፋ ዘመን ለማስታወስ ቤተ ክርስቲያን "**ጾመ ነቢያት**" በማለ በሚታወቀው ዘመን ሱባኤ ከአዳም እስከ ክርስቶስ የተነሡ አበው ነቢያትን ታስታውሳቸዋለች፡፡

ለ/ ቅዱሳን ሐዋርያት

ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ "አብ እኔን እንደላከኝ እንዲሁ እኔ እልካችኋለሁ፣ ወደ ዓለም ሁሉ ሄዳችሁ ወንጌልን ለፍጥረት ሁሉ አስተምሩ በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም አጥምቁ..." ብሎ በላካቸው መሠረት ዓለምን ዞረው ያስተሙሩና ስለክርስቶስ ስም የመሰከሩ ያሳመኑና በስብከታቸው የዓለም ብርሃን፣ የዓለም ጨው ፣ የቤተክርስቲያን መሠረት ተብለው ለመጠሆም የበቁ (ማቴ. 5-13-15 ማቴ. 10፥1-14) ሐዋርያት ክርስቶስ የመረጣቸውና የቀደሳቸው ቅዱሳን ናቸው፡፡ በሐዋርያት እግር ተተክተው ስለ ስሙ የመሰከሩና የሚመሰክሩ ሁሉ የዚህ ክብርና ቅድስና ወራሾች ናቸው፡፡

ሐ/ ቅዱሳን ሰማዕታት

ስለ ክርስቶስ ስም በዓላወያን ነገሥታት ፊት እየቀረቡ ሳይፈሩና ሳያፍሩ የመሰከሩ በዚህም ምክንያት ሕይወታቸውን የሠዉ ሰማዕታት ቅዱሳን ናቸው፡፡

መ/ ጻድቃን

ሰው ዓለመን ሁሉ ቢገዛና ቢነዳ በነፍሱ ግን ከተጐዳ ምን ይጠቅማል? (ማቴ 16÷26)፡፡

ተብሎ በተጻፈው መሠረት ሕይወታቸውን ለእግዚአብሔር ሰጥተው፣ ከዓለም ተለይተው፣ በበዓት ተወስነው፣ ግርማ ሌሊትን፤ ድምፀ አራዊትን፤ ፀብዐ አጋንንትን ታግሠው፣ በምናኔ፣ በተባሕትዎ፣ በገድል፣ በትሩፋት ዘመናቸውን ያሳለፉ፣ ከክፉ ነገር የራቁ፣ ጣዕመ ዓለምን የናቁ የሚታየውን በሚታየው ለወጠው የኖሩ ሁሉ የቅድስና መዓርግ አግኝተዋል፡፡

እነዚህን ስለ እግዚአብሔር ስምና ክብር የተጋደሉ ቅዱሳን ቅድስት ቤተክርስቲያን በዕድሜ በነገድ፣ በፆታ ሳትለይ ለሁሉም በቀኖናዋ መሠረት የቅድስና ማዕርግ እየሰጠች፤ ገድላቸውንና የሕይወታቸውን ታሪክ እየጻፈች፤ ያደረጉትንና በየጊዜውም የሚያደርጉትን ተአምራት እየመዘገበች፤ በስማቸው ጽላት እየቀረፀች ቤተክርስቲያን እያሳነፀች፤ ስማቸውና ክብራቸው የቅድስናም ታሪካቸው ከትውልድ ወደ ትውልድ እየተላለፈ ሲነገር እንዲኖር አድርጋለች፡፡ ታደርጋለችም፡፡በአማላጅነታቸውም ትማፀናለች።

ሠ. <u>የቅዱሳን ቃል ኪዳንና አማላጅነት</u>

ቅዱሳን በዚህ ዓለም ሳሉ ባደረጉት ተጋድሎ በእግዚአብሔር ዘንድ ባለሟልነት ተሰጥቷቸዋል፡፡ በዚህ ዓለም ሳሉ ሙታንን በማስነሣት፣ ድውያንን በመፈወስ፣ አጋንንትን በማውጣት ብዙ የተአምር ሥራ እንዲሠሩ መንፈሳዊ ኃይልና ሥልጣን እንደተሰጣቸው ሁሉ ከዚህ ዓለም በሞት በሚለዩበት ጊዜም ስማቸውን የሚጠሩ መታሰቢያቸውን የሚያደርግ በአማላጅነታቸው የሚያምን ሁሉ ዋጋ እንደሚያገኝ ከልዑል እግዚአብሔር ቃል ኪዳን ተሰጥቷቸዋል፡፡ ጻድቁን በጻድቅ ነቢዩን በነቢይ ስም የተቀበለ በክርስቶስ ተከታዮችና አገልጋዮች ስም ቀዝቃዛ ውሃ እንኳ የሰጠ ዋጋው እንደሚይጠፋበት ጌታችን በወንጌል አረጋግጧል፡፡ ቃልኪዳንም ገብቷል (ማቴ. 10÷41-42) ፡፡

ቅዱሳን በዐፀደ ሥጋ ብቻ ሳይሆን በዐፀደ ነፍስም ያማልዳሉ፣ በነፍስ ሕያዋን ናቸውና፡፡ ለዚህም ቅዱሳት መጻሕፍት ይመሰክራሉ (ዘጸአ. 32÷2-15፡፡ ሄኖክ 12÷33-40፡፡ ሉቃ. 20÷37-40)፡፡

ረ/ <u>ክብረ ዐፅመ ቅዱሳን</u>

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን በገድላቸውና በትሩፋታቸው እግዚአብሔርን አገልግለው ስለ ስሙና ስለ አምላክነቱ መስክረው በሞት የተለዩ ቅዱሳንን ዐፅም ታከብራለች፡፡

በሕይወት ሳሉ በትምህርታቸውና በጸሎታቸው፤ ከሞትም በኋላ በመቃብራቸው ወይም በዐፅማቸው ላይ የተለያየ ምልክት የታየላቸው ቅዱሳን ዐፅማቸው ከቤተ ክርስቲያን ቅፅር ግቢ በልዩ ቦታ በክብር እንዲቀመጥ ይደረጋል፡፡

የጥንት ክርስቲያኖች በስደት ጊዜ ከቦታ ወደ ቦታ ሲዘዋወሩና በግበበ ምድር ሲኖሩ የቅዱሳን ሐዋርያትንና የሰማዕታትን ዐፅም በክብር ጠብቀው ይኖሩ ነበር፡፡ እግዚአብሔርም በቅዱሳኑ ዐፅም አማካኝነት ተአምራትን ያሳያል በረከትንና ልዩ ልዩ ፈውስን ይሰጣል (2ነገ.13÷20-21) ፡፡

እግዚአብሔር የቅዱሳንን ዐፅም ለፈውስና ለተለያየ ጸጋ ምልክት ስለሚያደርገው ቤተክርስትያናችን ታከብረዋለች፡፡ ልዩ የክብር ቦታም ትሰጠዋለች፡፡ (መዝ. 33÷19-20)፡፡

ቅዱሳን ደማቸው በፈሰሰበት ዐፅማቸው በተከሰከሰበት ገድላቸው በተፈጸመበት ወዛቸው በነጠበበት ቤተ ክርስቲያናቸው በታነፀበት ስማቸው በተጠራበት ሁሉ ተአምራት ሲያደርጉ ይኖራሉ፤ የክብራቸውና የቅድስናቸው ምልክትም ይህ ነው፡፡ የቅዱስ እግዚአብሔር ምስክሮች ናቸውና፡፡ (መዝ. 33÷20፡፡ ሉቃ. 24÷47፡፡)

ክፍል ፫፡ ቤተ ክርስቲያን

ቤተክርስቲያን የሚለው ቃል ሁለት ፍች አለው፡፡ አንደኛ በክርስቶስ አምነው የተጠመቁ የምእመናን አንድነት ወይም ማኀበረ ምእመናን ነው፡፡ (ፍት. ነገ. አንቀጽ 1፣ ማቴ. 18÷17 የሐዋ. 20÷28፡፡) በብሉይ ኪዳን የነበሩ ሕዝበ እግዚአብሔር ቤተ እሥራኤል ተብለው ይጠሩ እንደነበሩ በሐዲስ ኪዳን ያሉ ሕዝበ እግዚአብሔም ቤተክርስቲያን ተብለዋል፡፡ ይህም ሕዝበ ክርስቲያን ነገደ ክርስትያን ማለት ነው፡፡

ሁለተኛው አምልኮተ እግዚአብሔር የሚፈጸምበት ምእመናን የሚሰበሰቡበት ሕንፃ ቤተክርስቲያን ነው፡፡

ሐሚ ኖኅ፤ ሐይመተ አብርሃም፤ ደብተራ ኦሪትና መቅደሰ ሰሎሞን ለቤተክርስቲያን ምሳሌዎች ሆነው ማሥዋዕት ሲሠዋባቸው፣ አምልኮተ እግዚአብሔር ሲፈጸምባቸውና ስመ እግዚአብሔር ሲቀደስባቸው ኖረዋል፡፡

እነዚህ ሁሉ ካለፉ በኋላ የቤተክርስቲያን መሠረትና ራስ የሆነው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አማናዊት ቤተ ክርስቲያንን በደሙ መሠረተ፡፡ የቤተክርስቲያን አባቶች በጸሎተ ሃይማኖት ቀኖና በወሰኑት መሠረት ቤተክርስቲያን "አንዲት ቅድስት በሁሉ ዘንድ ያለች ሐዋርያት የሰበሰቧት" ትባላለች (ጸሎተ ሃይማኖት)፡፡

ቤተክርስቲያን፡

- ማኀደረ እግዚአብሔር ናት፣የትምህርት የጸሎትና የአምልኮ ቤት ናት ፣(ማቴ. 21÷13፣ ዮሐ. 2÷7፣ መዝ. 68÷9)፡፡ የኃጢአት ማስተሥሪያ ማስገኛና መጸኛ ናት፣ወንጌል ይሰበክባታል ቅዱስ ቁርባን ይቀርብባታል፤ በጥምቀት ልጅነት ይሰጥባታል፣የክርስቲያኖች ዐፅም ያርፍባታል፣በሰዎች መካከል የዕድሜ የነገድ፣ የፆታ ልዩነት ሳይደረግ መንፈሳዊ አገልግሎት ይሰጥባታል፡፡ ቤተ ክርስቲያንን ቤተክርስቲያን የሚያሰኛትና ከሌላው ቤት ልዩ የሚያደርጋት፡-
- በኤጲስ ቆጶስ (ጳጳስ) ጸሎትና ቡራኬ የተቀደሰችና የተባረከች፣
- በቅብዐ ሜሮን የከበረች፣
- የታቦተ ሕጉ ማደሪያ(ታቦተ ሕግ የሚቀመጥባት)፣
- ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ሁሉ የሚፈጸሙባት የእግዚአብሔር ቤት በመሆኗ ነው፡፡

እንደ ኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሥርዓትና ትውፊት የቤተ ክርስቲያን የሕንፃ አሠራር የተለያየ ሆኖ በመሠረተ አቅዋም ሦስት ክፍል አለው፡-

ሀ/ **ቅኔ ማኀሌት፡-** ማዝምራን ስብሐተ እግዚአብሔር፤ ማኀሌተ እግዚአብሔር የሚያደርሱበት ክፍል ነው፡፡

ለ/ **ቅድስት፡-** የቤተክርስቲያኑ ማዕከላዊ ክፍል ነው ምእመናንም ቆመው የሚያስቀደሱበትና ሥጋወንና ደሙን የሚቀበሉበት ነው፡፡

ሐ/ **መቅደስ፡-** ታቦተ ሕጉ የሚቀመጥበት፣ መንበረ ታቦቱ ያለበት፣ ሥጋወና ደሙ የሚፈተትበት በአጠቃላይ ሥርዓተ ቅዳሴው የሚፈጸምበት ዋና ክፍል ነው፡፡ በዚህ ክፍል መግባት የሚችሉ ሥልጣነ ክህነት ያላቸው ብቻ ናቸው፡፡ እንደ ኢትዮጵያ ኦርተዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ሥርዓት ቤተ መቅደሱ ሦስት ዋና በሮች አሉት፡፡

ምዕራብ፡ ስብሐተ እግዚአብሔር ይደርስበታል ሥጋወና ደሙ ይሰጥበታል፡፡

ሰሜን፡ ወንዶች ምእመናን ወደ ቤተክርስቲያን ይገበብታል፤ ያስቀደሱብታል ካህናት ሰዓታት ያደርሱብታል፡፡

ደቡብ፡ ምእመናት ሴቶች ወደ ቤተክርስቲያን ይገበብታል፤ ያስቀደሱብታል ይጸልዩበታል፡፡

በቤተክርስቲያን ጉልላት ላይ መስቀል ይደረጋል የቤተክርስቲያን ዓርማ መስቀል ነውና፡፡ የመስቀል ምልክት ከሌለው ቤተክርስቲያን አይባልም፡፡ በቤተክርስቲያን በስተምሥራቅ ቤተልሔም በስተምዕራብ ደጀ ሰላም ይገኛል፡፡ ሁሉም የተለያየ አገልግሎት አላቸው፡፡

ክፍል ፱፡ ታቦትና ጽላት

ታቦት እግዚአብሔር በደብረ ሲና ዐሥርቱ ቃላትን በላዩ ጽፎ ለሙሴ ለሰጠው ጽላት ሚደሪያ ማኖሪያ ነው፡፡ በቤተክርስቲያናችን ግን ጽላቱ ታቦት እየተባለ ይጠራል፡፡ ይህም አዳሪወን በሚደሪያው ለመጥራት ነው፡፡ ታቦቱ የጽላቱ ሚደሪያ ማኖሪያ ብቻ ሳይሆን የእግዚአብሔር ማለጫ ነው፡፡ በታቦት ፊት የሚለየው የሚነገደው ዐሥርቱ ቃላት ስለተጻፉበት ብቻ አይደለም፡፡ እሥራኤል ኃጢአት ሠርተው እግዚአብሔርን ሲበድሉ ሲያሳዝኑትና ሲያስቀይሙት ተመልሰው ንስሐ ገብተው ሲያለቅሱና ሲለምኑት እግዚአብሔር እየራራ በቃል ኪዳን ታቦቱ እየተገለጠ ይምራቸውና ያነጋግራቸው ስለነበረ ተቦቱ የምሕረትና የድኅነት መግለጫ በመሆኑ ነው፡፡ (ዘጸ. 25÷20-25)፡፡

ቅዱስ ጳወሎስ የእግዚአብሔርንስ ታቦት በጣዖት ቤት ወስጥ የሚኖር ማነው? በማለት አስተምሯል፡፡ (2ቆሮ. 6÷15-16)፡፡

ወንጌለዊው ቅዱስ ዮሐንስ "ከዚህ በኋላ በሰማይ ያለው የእግዚአብሔር መቅደስ ተከፈተ በመቅደሱም ወስጥ የእግዚአብሔር የሕጉ ታቦት ታየ" በማለት በራእዩ ገልጿል፡፡ (ራእ 11÷19)፡፡

ክፍል ፲፡ ሥርዓተ ጾም

ጾም ሰውነት ከሚፈልጋቸው ነገሮች ሁሉ መከልከልና የጾም ጊዜ አስከፈጸም ድረስ ከጥሉላት በዚህም በጾሙ ጊዜ ለተወሰነ ሰዓት ከማንኛወም ምግብ ተከልክለን መቆየት ነው፡፡ (ፍትሐ መንፈሳዊ አንቀጽ 15፣ ማቴ. 6÷15)፡፡ በጠቅላላም ለሰውነት የሚያምረውን የሚያስጐመጀውን ነገር ሁሉ መተው ነው፡፡

የጾም ዋና ዓላማም ፈቃደ ሥጋ ለፈቃደ ነፍስ እንዲታዘዝ ለማድረግና በደልን ለማስተሥረይ የነፍስ ዋጋን ለማብዛት ነው፡፡

ጾም ከሃይማኖት ጋር ግንኙነት ስላለው የአፈጻጸሙ ሥርዓት ይለያይ እንጂ ሃይማኖት ላለው ሁሉ ጾም አለው፡፡ ይልቁንም በብሉይ ኪዳን ጾም ከፍተኛ ቦታ ነበረው፡፡ የብሉይ ኪዳን ነቢያት ከእግዚአብሔር ጋር የሚገናኙበት ወራት እህል ወሃ ባፋቸው አይገባም ነበር፡፡ (ዘጸ. 34÷28፡፡)

በኃጢአት ብዛት የታዘዘው የእግዚአብሔር መዓት የሚመለሰው ሕዝቡ በጾም ሲለምኑትና ሲማልዱት ነበር፡፡ (ዮናስ. 3÷7-10፣ ኢዩ. 2÷12-18፡፡)

በሐዲስ ኪዳንም ጾም ሰው ሠራሽ ሕግ ሳይሆን ራሱ መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በመዋዕለ ሥጋዌው የሥራ መጀመሪያ አድርጐ የሠራው ሕግ ነው፡፡(ማቴ. 4÷2፣ ሉቃ. 4÷2፡፡)

ጾም ርኩሳን መናፍስትን የሚራቅ ኃይል እንዳለው መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አስተምሯል፡፡ (ማቴ. 17÷21፣ ማር 9÷2፡፡)

ቤተ ክርስቲያንን እንዲያገለግሉ የታዘዙ ሐዋርያትም ሐዋርያዊ ተግባራቸውን ለማከናወን የሚያስችላቸውን መንፈሳዊ ኃይል ለመቀደጃት ከቻሉበት አንዱ መንገድ ጾም ነበር። (የሐዋ. 13÷2፡፡)

ለስብከተ ወንጌል የሚያገለግሉ ዲያቆናትና ቀሳወስት የሚሾሙትም በጾምና በጸሎት ነው፡፡ (የሐዋ. 13÷3፣ 14÷23፡፡)

ደጋግ ሰዎች ሁሉ የፈለጉትን ያዩና ያገኙት በጾምና በጸሎት ፈጣሪቸውን ማልደው ነው፡፡ (ዕዝራ 8÷21፣ ነህምያ 9÷1-3፣ አስቴር 4÷16-17፣ የሐዋ. 10÷30፣ 13÷2-3፡፡)

የጾም ሃይማኖታዊ ትርጉም ፈጣሪን ማለመኛ የኃጢአት ማስተሥሪያ ስለሆነ በጾም ወራት ላምሮት ለቅንጦት የሚበሉ ወይም ለመንፈሳዊ ኃይል ተቃራኒ የሆነ ሥጋዊ ፍትወትን ከሚያበረታቱ ከአልኮል ማጠጥ ከሥጋና ከቅቤ ከወተትና ከእንቁላል እንዲሁም ከማስል የእንስሳት ተዋጽኦ መከልከል ይገባል፡፡ (ዳን. 10÷2-3፡፡)

ጾም በነቢያት በሐዋርያትና በሊቃውንትም ትምህርት ሲሰበክ ኖሯል፡፡ (ፍትሕ ማ. አን. 15 ዲድስቅልያ አን. 29፡፡)

ነዳያንን ለመመገብ የሚጾም ንዐድ ክቡር ነው እንደተባለ ጦማኛው ለምሳው ወይም ለእራቱ ያሰበውን ውጭ ነዳያንን እንዲረዳበት ለደከማን ድርጅት ወይም በቤተክርስቲያን አካባቢ ለሚገኙ ነዳያን ማስጠት ጾሙን የበለጠ ፍጹም ያደርገዋል፡፡ (ኢሳ. 58÷6-11፡፡)

ጾም ከመብላት መከልከል ብቻ ሳይሆን ዓይን ክፉ ከማየት አንደበት ክፉ ከመናገር ጆሮ ክፉ ከመስማት የተቆጠበ እንደሆነ ጾሙን እውነተኛ ጾም ያደርገዋል፡፡ (ማቴ. 5÷21-30፡፡) (የቅዳሴ ያሬድ ጾመ ድጓ)

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን የራስዋ የሆነ የጾም ሕግና ሥርዓት አላት፡-

በሕጸም መሠረት ሰባት አጽዋማት አሏት፡፡እነዚህም የሚከተሉት ናቸው፤

1ኛ. ዐቢይ ጾም

2ኛ. ጾመ ሐዋርያት

3ኛ. ጾመ ፍልሰታ ለማርያም

4ኛ ጾመ ነቢያት

5ኛ. ጾመ ነነዌ

6ኛ. ጾመ ረቡዕና ዓርብ

7ኛ. ጾመ ገሃድ

ክፍል ፲፩፡ ሥርዓተ ጸሎት

ጸሎት ሰው በሃይማኖት ፈጣሪውን እያመሰገነና ሥርየተ ኃጢአትን እየለመነ ከፈጣሪው ጋር የሚነጋገርበት ቃል ነው፡፡ (ፍትሕ መንፈሳዊ አንቀጽ 14÷528፡፡)

የጸሎት መሠረቱ "ሹ ታገኛላችሁ ለምኑ ይሰጣችኋል ደጅ ምቱ ይከፈትላችኋል" የሚለው አምላካዊ ቃል ነው (ማቴ. 7÷70፡፡)

ለጸሎቱ አፈጸጸምም የተለየ ጊዜና ቦታ አለው፡፡ በዚህም መሠረት ካህናትና ምእመናን ለጸሎት ወደ ቤተክርስቲያን የሚሔዱባቸው ጊዜያት ጥዋትና ማታ ናቸው፡፡

ጸሎት በ3 ይከፈላል

1. የግል ጸሎት
2. የቤተሰብ ጸሎት
3. የማኅበር ጸሎት

ሀ/ የግል ጸሎት

የግል ጸሎት የሚጸለየው በቤትና በአመች ቦታ ነው፡፡ የግል ጸሎት ማንም ሳያየውና ሳይሰማው አንድ ሰው በግሉ የጸሎት ቤቱን ዘግቶ በሰቂለ ኅሊና ሆኖ ፈጣሪው እንዲያየውና እንዲሰማው ብቻውን ሆኖ በኅቡዕ የሚጸልየው ጸሎት ነው (ማቴ. 6÷5-13፡፡)

ለ/ የቤተሰብ ጸሎት

የቤተሰብ ጸሎት የሚባለው አንድ የቤተሰብ አባል ከቤተሰቡ ጋር የሚጸልየው ጸሎት ነው፡፡ ለዚህም የመቶ አለቃው የቆርነሌዎስ ጸሎት ምሳሌ ይሆናል፡፡ (የሐዋ. 10÷2-6)፡፡

ሐ/ የማኅበር (የቤተክርስቲያን) ጸሎት

የማኅበር ጸሎት የሚባለው ካህናትና ምእመናን ወንዶችና ሴቶች ሽማግሌዎችና ወጣቶች በአንድነት ሆነው በቤተ ክርስቲያንና አመቺ በሆኑ ቦታዎች ሁሉ ተሰብስበው የሚጸልዩት ጸሎት ነው፡፡

በብሉይ ኪዳን የነበሩ አማኒያን ወደ ቤተ እግዚአብሔር እየሄዱ ይጸልዩ ነበር፡፡ (1ኛ ሳሙ 1÷9-13፣ መዝ. 121÷1፣ ሉቃ. 18÷10-14፡፡)
በሐዲስ ኪዳንም ሐዋርያትና የሐዋርያት ተከታዮች የሆኑት ክርስቲያኖች የቤ ተክርስቲያን ማኅሾች በሆኑት በጽርሐ ጽዮን በማርቆስ እናት ማርያም ቤት እንዲሁም በመጀመሪያዋ በአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን እየተሰበሰቡ ይጸልዩ ነበር (ሐዋ. 1÷14-25፣ 3፡1፡12፡12፡13፡1፡3) ፡፡
በዚሁ መሠረት በሰንበትና በበዓላት ቀናት ሁሉ ካህናትና ምእመናን በቤተ ክርስቲያን እየተገኙ በሰዓታት በማኅሌትና በጸሎተ ቅዳሴ እንዲያመሰግኑ ቤተ ክርስቲያናችን ሥርዓት አላት፡፡
ሰዓታት በገዳማትና በአድባራት ከዓመት እስከ ዓመት በገጠር አብያተ ክርስቲያናት በእሑድ በበዓላትና በጸሎተ ፍትሐት ጊዜ በኅብረት የሚደረስ ሥርዓተ ጸሎት ነው፡፡
የጸሎትም ክፍል ሁለት ሲሆን የሌሊትና የቀን ሰዓታት በመባል ይታወቃል
ማኅሌት በዝማሬ በመቋሚያ (ዘንግ) በጸናጽልና በከበሮ የሚዘመር የካህናት የኅብረት መዝሙር ነው፡፡ የዐቢይ ጾም ማኅሌት ያለ ጸናጽልና ከበሮ በመቋሚያ ብቻ እየተዘመመ ይዘመራል፡፡
በካህናት መሪነት በምእመናን ተሳታፊነት (ተሠጥዎ ተቀባይነት) የሚፈጸሙ
ጸሎተ ቡራኬ ቤተክርስቲያን
ጸሎተ ጥምቀተ ክርስትና
ጸሎተ ሢመተ ክህነት
ጸሎተ ተክሊል
ጸሎተ ምሕላ
ጸሎተ ፍትሐት
ጸሎተ ቅዳሴና የመሳሰሉት ናቸው፡፡

ጸሎተ ምሕላ

ይህ ጸሎት በአገር ላይ እንደ ቸነፈር፣ ጦርነት ያለ ከፍተኛ ችግር ሲነሣና ለማኅበረሰብአ አስጊ የሆነ መቅሠፍት በተከሠተ ጊዜ እግዚአብሔር መዓቱን በምሕረት ቁጣውን በትዕግሥት እንዲመልስ የምሕረትና የይቅርታ መለመኛ ጸሎት ነው፡፡ (ዘኁ. 16÷46-50፣ ትንቢተ ዮናስ 3÷5-10፣ አዩ. 2 12-19 1ነገ 8÷22-53፡፡) በመሆኑም የተለየ ችግር ባጋጠመ ጊዜ ምእመናን ሁሉ በየሰበካ ቤተ ክርስቲያናቸው በጥዋትና በማታ እየተገኙ በጾምና በጸሎት ፈጣሪያቸውን እንዲለምኑ ቤተ ክርስቲያን ታዛለች፡፡

ጸሎተ ፍትሐት

ቤተ ክርስቲያን ለሙታን ጸሎተ ፍትሐት እንዲደረግ ታዝዛለች፡፡ ፍትሐት ከዚህ ዓለም በሞተ ሥጋ የሚለዩት ሰዎች ከማሠረ ኃጢአት እንዲፈቱ ወደ እግዚአብሔር የሚቀርብ ጸሎት ነው፡፡
ጸሎተ ፍትሐት ሥርየተ ኃጢአትን፣ ይቅርታን፣ ዕረፍተ ነፍስን ያስሰጣል፡፡ ለደጋጎቹም በክብር ላይ ክብርን ተደላ ዕረፍትን ይጨምራል፡፡
ሙታንና ሕያዋን የሚገናኙት በጸሎት አማካይነት ነው፡፡ በሥጋ ምውታን የሆኑ በነፍስ ሕያዋን ናቸው፡፡ "ሕያዋን ለሙታን ይጸልያሉ ሙታንም ለሕያዋን ይለምናሉ" (ሄኖክ 12÷34) (ማቴ. 22÷31-32፣ ሉቃ. 20÷37-39፡፡ ባሮክ÷3 4) ፡፡

ክፍል ፲፪፡ ሥርዓተ ምጽዋት

ምጽዋት ከምግባራተ ሠናያት አንዱና ዋነኛ ክፍል ነው፡፡ የምጽዋት መሠረቱ እንጀራህን ለተራበ ስጥ፣ ደሆችን በቤትህ አሳድር፣ የቤትህን ርኅብ ቸል አትበል፣ የሚሉ ብፁዓን ናቸው፡፡ (ኢሳ. 58÷6-8፣ ማቴ. 5÷7) የሚለው ነው፡፡

ምጽዋት በሁለት ዓይነት መንገድ ይሰጣል፡፡

ሀ/ ቀኝህ የምታደርገውን ግራህ አትወቅ (ማቴ. 6÷1-4)፡፡ በሚለት ጌታ በአንቀጸ ብፁዓን በተናገረው መሠረት ሌላ ሁለተኛ ሰው ሳያይና ሳያውቅ የሚሰጥ ነው፡፡

ለ/ በፍትሕ መንፈሳዊ በአንቀጽ 16 እንደታዘዘ በቤተ ክርስቲያን ሙከልነት የሚሰጥ ምጽዋት ሌላው ነው፡፡

ምጽዋት ወደ ፍጹምነት የምታደርስ ናት (ማቴ. 19÷21-22)፡፡

ምጽዋት ከትሩፋት ሁሉ በላይ ናት (ሆሴዕ 6÷6፣ ማቴ. 12÷7)፡፡

ምጽዋት ሐዋርያዊ ትወፊትነት አለው (1ኛቆሮ. 16÷1-4) 2ኛቆሮ. 9÷6-7፣ ገላ. 6÷9-10፣ ዕብ. 13÷16)፡፡

ክፍል ፲፫፡ ሥርዓተ ስግደት

ስግደት ሰው አምልኮቱንና ተገዥነቱን ለመግለጥ ራሱን ዝቅ አድርጐ ግንባሩን ሜት በማስነካት ለፈጣሪው ተገዥነቱን የሚገልጽበት ተግባር ነው፡፡ የዚህም መሠረቱ "ለጌታ ለአምላክህ ስገድ" "በቅድስናው ስፍራ ለእግዚአብሔር ስገዱ" (ዘዳግ. 6÷13 ማቴ. 4÷10፣ መዝ. 28÷2) የሚለው ነው፡፡ እንዲህ ያለውም ስግደት የአምልኮት ስግደት ይባላል፡፡ የሚቀርበውም ለአምላክ ብቻ ነው፡፡ (4÷10)፡፡ ለአምላክ የሚቀርብ ስግደትም በእውነትም በመንፈስም መሆን ይገባዋል፡፡ (ዮሐ. 4÷24)፡

በቤተ ክርስቲያን ሥርዓት መሠረት ለእመቤታችንና ለቅዱሳን ሁሉ የምንሰግደው ስግደት የጸጋ ስግደት ይባላል፡፡ ለመስቀልና ለቅዱሳን ሥዕል የምንሰገደው ደግሞ የአክብሮት ስግደት መሆኑን ማወቅ ተገቢ ነው፡፡

ክፍል ፲፬፡ ሥርዓተ በዓላት

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ስለ በዓላት አከባበር የራስዋ የሆነ ሥርዓት አላት፡፡ ከሁሉ በፊት ቤተ ክርስቲያናችን ቅዳሜንና እሑድን ታከብራለች፡፡

የቅዳሜ መከበር በብሉይ ኪዳን ታዟል፡፡ (ዘጸ. 20÷8፡፡)

በዘመነ ሐዲስ የክርስቲያኖች የቀዳሚት ሰንበት አከባበር እንደ አይሁድ ለሰው የሚከብድ እንዳይሆን ቤተ ክርስቲያን "ኢይደልዎሙ ለክርስቲያን ከመ ያጽርኡ ተገብሮ በዕለተ ሰንበት ከመ አይሁድ አላ ይትገበሩ ከመ ክርስቲያን ወኢትትዓቀቡ ሰንበተ ከመ አይሁድ" (ፍት.መን.አን.19፡፡) በሚለው መሠረት እንዲፈጸም ታስተምራለች፡፡

ሰንበተ ክርስቲያን እሑድም ጌታ ከሙታን ተለይቶ ስለተነሣባት የጌታ ቀን ተብላ በሐዲስ ኪዳን የከበረች ዕለት ናት፣ (ራእ. 1፡10፡1ቆሮ. 16÷1) ፡፡

በቀኖና ቤተ ክርስቲያን መሠረት የጌታ ዐበይት በዐላት ዘጠኝ ናቸው፡፡ እነዚህም ዐበይት በዓላት፡

1ኛ ትስብእት (ፅንሰት)
2ኛ. ልደት
3ኛ. ጥምቀት
4ኛ. ደብረ ታቦር

5ኛ. ሆሣዕና
6ኛ. ስቅለት
7ኛ. ትንሣኤ
8ኛ. ዕርገት
9ኛ. ጰራቅሊጦስ ናቸው፡፡

ክፍል ፲፩፡ ሥዕል

ሥዕል በኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ከጥንት ጀምሮ የአክብሮት ሥርዓተ ትምህርት አለው፡፡ ሥዕል ከክርስትና በፊት በቤተ አይሁድ የታወቀና ከአምልኮት ጋር የተያያዘ ነበር፡፡
በብሉይ ኪዳን በታቦተ ሕጉ ላይ ሥዕለ ኪሩብን እንዲሥል ራሱ እግዚአብሔር ሙሴን አዞታል፡፡ (ዘጸ. 25÷19፡ 37፡ 7፣ 1ኛነገ. 6÷23፣ 2ኛነገ. 6÷2-17፣ ሕዝ. 9÷3፣ 10÷3፣ ሄኖክ 14÷11፡፡)

ክፍል ፲፪፡ ክብረ መስቀል በቤተ ክርስቲያን

መስቀል በቤተ ክርስቲያን ሕይወት ወስጥ ከፍተኛ ክብር አለው፡፡ መስቀል በነቢያት ትንቢትና ምሳሌ መሠረታዊ ይዘት አለው፡፡ ትንቢት "ሐረገ ወይን ኮነ መድኃኒትየ ዘእምሐሣሣን ይትገዘም ወበጎልጎታ የተከል" (መኃልይ 5÷2)፡፡
"ወወሀብኮሙ ትእምርተ ለእለ ይፍርሁከ፡
ከመ ያምሥጡ እምገጸ ቅስት፡
ወይድኅኑ ፍቁራኒከ" (መዝ. 59÷4) ተብሎ ተነግሯል፡፡

ለምሳሌ የኖኅ መርከብ የተሠራችበት እንጨት፡፡ (ዘፍ. 7÷6፡፡) ሙሴ የፈርዖን ሠራዊትን ድል ያደረገበት በትር (ዘጸ. 4÷2-9 ፣አርዌ ብርት ዘኁል. 21÷9፡፡) የመስቀል ምሳሌዎች ናቸው፡፡
ከጌታችን ከመድኃኒታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ ስቅለት በፊት መስቀል የመቅጫ የርግማንና የወርደት ምልክት ነበር፡፡ (ዘዳግ. 21÷23፣ 2ኛቆሮ. 5÷21፣ ገላ. 3÷13፡፡)
ከጌታችን ከመድኃኒታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ ስቅለት በኋላ ግን የክርስቶስ መስቀል የመንፈሳዊ ነፃነታችን ዓዋጅ የተነገረበት ሰላማዊ ዙፋን፡፡ (መዝ. 2÷6 እና 7፡ 4) ስለሆነ ለክርስቲያኖች ሁሉ የነፃነትና የድል ምልክት ነው፡፡ "ገብረ ሰላመ በመስቀሉ" ክርስቶስ ሰላምን ነፃነትን በመስቀሉ አደረገ፡፡ (ኤፌ. 5÷15-17፡፡)

ክፍል ፲፫፡ ንዋያተ ቅድሳት

ንዋያተ ቅድሳት ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን ለሚፈጸም የሚያስችሉ ቤተክርስቲያን የምትገለገልባቸው የከበሩ ንዋያት ናቸው፡፡ ለሥርዓተ ቤተክርስቲያን አፈጻጸም አገልግሎት የሚውሉ የተለያዩ ንዋያተ ቅድሳት አሉ፡፡

እነዚህም፡
- ጻሕል
- ጽዋዕ
- ዕርፈ መስቀል
- ማኅፈድ
- መሶበ ወርቅ
- ጽንሐሕ
- ቃጭል
- አትሮንስ

- ካባ ላንቃ፡ ፡
- መስቀል
- የመቀደሻ የካህናትና የዲያቆናት አልባሳተ ተክህኖ

<u>መግቢያ፡ -</u>

በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ አሐዱ አምላክ አሜን

ቀደም ሲል በዘመነ አበው በሕገ ልቡና ቀጥሎም ከልደተ ክርስቶስ በፊት በሕገ ኦሪት ትመራ የነበረች ሀገራችን ኢትዮጵያ የክርስትናውን እምነት የተቀበለችው በአንደኛው መቶ ዓመት በሐዋርያት ዘመን ሲሆን (የሐ. ሥ. 8፡26-40) ከዚያ ሲያያዝ በመጣው ሥርዓት መሠረት ከዐራተኛው መቶ ዓመት ጀምሮ እስከአሁን ድረስ የምትመራው ሐዋርያትና አበው ሊቃውንት በወሰኑት ፍትሕ መንፈሳዊና ቀኖና ቤተ ክርስቲያን ነው፡ ፡

እንደ ዘመኑ ሁኔታ ኤጲስ ቆጶሳቱ (ጳጳሳቱ) በየጊዜው ሲኖዶስ እያደረጉ የሐዋርያት ትምህርትና ቀኖና ቤተ ክርስቲያን እንዳይፋለስ ምእመናንን በመንፈሳዊና ማኅበራዊ አገልግሎት ለማጣብ የሚያስችል ሥርዓት ይወስናሉ፡ ፡ ይኸውም በሕገ ቤተ ክርስቲያን የተፈቀደ ነው፡ ፡

ከዚህም ጋር በቤተ ክርስቲያን አለመግባባት ሲፈጠር በፍትሕ መንፈሳዊ መወሰን ያለበት መሆኑን በማንዘብ ቤተ ክርስቲያናችን በጠቅላላው በአስተዳደር፣ በመንፈሳዊና ማኅበራዊ አገልግሎት በኩል በራስዋ ሕግና ሥርዓት በመመራት እንድትሠራ በሚድረግ በሕግጋት ሁሉ ባለቤት በልዑል እግዚአብሔር አጋዥነት እስከአሁን ድረስ ቤተ ክርስቲያናችን ትሠራባቸው የነበሩትን ሕጎች፣ ደንቦችና መመሪያዎች በማሻሻል የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ቅዱስ ሲኖዶስ በአለው ሥልጣን ይህን ሕግ አወጥቶአል፡

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ረቂቅ ሕገ ቤተክርስቲያን

ምዕራፍ አንድ

ጠቅላላ

አንቀጽ ፩

አጭር ርእስ

ይህ ሕግ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ቅዱስ ሲኖዶስ የ2006 ዓ.ም ሕገ ቤተ ክርስቲያን ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፪

ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚሰጠው ካልሆነ በቀር በዚህ ሕግ ወስጥ፣

1. " ቤተ ክርስቲያን" ማለት ክርስቶስን በተዋሕዶ አንድ አካል፣ አንድ ባሕርይ፣ ብላ የምታምን ሐዋርያዊት፣ ጥንታዊትና ታሪካዊት የሆነችው የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ማለት ነው
2. "ቅዱስ ሲኖዶስ" ማለት ፓትርያርክ፣ ሊቃነ ጳጳሳትና ኤጲስ ቆጶሳት የሚገኙበት ዐቢይ ጉባኤ ሆኖ ከፍተኛው የቤተ ክርስቲያኒቱ መንፈሳዊ፣ ሕግ አውጭና አስተዳዳራዊ አካል ነው፡፡
3. "ፓትርያርክ" ማለት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ርእሰ አበው፤ አበ ብዙኃን ማለት ነው፡፡
4. "ሊቀ ጳጳስ" ማለት በኤጲስ ቆጶስነት (በጳጳስነት) ሲያገለግል ከቆየ በኋላ በቅዱስ ሲኖዶስ ፈቃድ በሊቀ ጳጳስነት ማዕርግ የሚሾም የቤተ ክርስቲያን አባት ነው፡፡
5. "ኤጲስ ቆጶስ" ወይም "ጳጳስ" ማለት በድንግልና መንኩሶ ቤተ ክርስቲያንን በዲቁናና በቅስና እንዲሁም በቁምስና ሲያገለግል ቆይቶ የኤጲስ ቆጶስነትን መዓርግ የተቀበለ የቤተ ክርስቲያን ጠባቂ ወይም ኖላዊ ማለት ነው፡፡
6. "ቋሚ ሲኖዶስ" ማለት ፓትርያርክ፣ የቅዱስ ሲኖዶስ ዋና ጸሐፊ፣ ጠቅላይ ሥራ አስኪያጅ እንዲሁም ከቅዱስ ሲኖዶስ አባላት መካከል አራት ሊቃነ ጳጳሳት ወይም ኤጲስ ቆጶሳት (ጳጳሳት) በአባልነት፣ የሚገኙበት ጉባኤ ነው፡፡
7. "ጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት" ማለት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት ነው፡፡
8. "ጠቅላይ ሥራ አስኪያጅ" ማለት በቅዱስ ስኖዶስ ተመርጦ በፓትርያርኩ በሚፈረም ደብዳቤ የተሠየመ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት ዋና የሥራ ሜ ነው፡፡

9. "አስተዳደር" ማለት በቤተ ክርስቲያኒቱ መዋቅር ከአጥቢያ እስከ ሀገረ ስብከት ከዚያም እስከ ጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት ያለውንና የድርጅቶችን አስተዳደርና አመራር የሚያጠቃልል የአስተዳደር ሥራ ነው፡፡

10. "የአስተዳደር ጉባኤ" ማለት በዋና ሥራ አስኪያጅ የሚመራ የመምሪያና የድርጅት ኃላፊዎች የሚገኙበት ስብሰባ ነው፡፡

11. "መምሪያ" ማለት በጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት የሚገኝ ዐቢይ የሥራ ዘርፍ ነው፤

12. "ሀገረ ስብከት" ማለት በቅዱስ ሲኖዶስ ውሳኔ ተለይቶ የተከለለና በሊቀ ጳጳስ ወይም በኤጲስ ቆጶስ የሚመራ የቤተክርስቲያን መንፈሳዊና አስተዳደራዊ ክልል ነው፡፡

13. "ድርጅት" ማለት በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሥር የተቋቋመና ወደፊትም የሚቋቋም አካል ነው፡፡

14. "ሥራ አስኪያጅ" ማለት በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የመሥሪያ ቤቶች ሥራ መሪ ነው፡፡

15. "ሠራተኛ" ማለት በቤተ ክርስቲያን መሥሪያ ቤቶች በቋሚነት ወይም በጊዜያዊነት ተመድቦ (ተቀጥሮ) መንፈሳዊ፣ አስተዳደራዊ ወይም ሌላ ዓይነት አገልግሎት የሚያበረክት ሰው ነው፡፡

16. "ካህን" ማለት በቤተ ክርስቲያን ቀኖና መሠረት የተሾመ ዲያቆን፣ ቄስ፣ቆሞስ ወይም ኤጲስ ቆጶስ ነው፡፡

17. "ቆሞስ" ማለት ከኤጲስ ቆጶስ በታች ሆኖ የመባረክና ምንኩስና የመስጠት ሥልጣን ያለው ቤተ ክርስቲያንን በምንኩስና የሚያገለግል ካህን ነው፡፡

18. "ቄስ"ማለት በኤጲስ ቆጶስ አንብሮተ እድ (እጅ በመጫን) መንፈሳዊ ሥልጣን የተሰጠውና በቤተመቅደስ በቅዳሴ፤ በወዳሴ፤ በዝማሬና በሰዓታት ቤተ ክርስቲያንን የሚያገለግል ባራኪ፤ ቀዳሽና ናዛዥ የንስሐ አባት ማለት ነው፡፡

19. "ዲያቆን" ማለት በኤጲስ ቆጶስ አንብሮተ እድ (እጅ በመጫን) የተሾመና የቄስ ልዐክ ሆኖ ቤተ ክርስቲያንን የሚያገለግል ነው፡፡

20. "ምእመን" ማለት በቤተ ክርስቲያን ቀኖና መሠረት ተጠምቆ የቤተ ክርስቲያኒቱ አባል የሆነ አማኝ ማለት ነው፡፡

21. "መነኩሴ" ማለት በራሱ ፈቃድ ዓለምን በቃኝ ብሎና እንደ ሞተ ሰው ተገንዞ ፍትሐት የተፈታለት፤ የተጸለየበትንና የተባረከ ቆብ የጫነ ካህን ወይም ምእመን ማለት ነው፡፡

22. "ገዳም" ማለት የመነኮሳት በዓት (ሠፈር) የሆነ ከዓለማዊ መንደር የራቀ ታላቅ ቤተ ክርስቲያን ነው፡፡

23. "አበምኔት" ማለት የወንዶች ገዳም አስተዳዳሪ ወይም አባት ማለት ነው፡፡

24. "እመምኔት" ማለት የሴቶች ገዳም አስተዳዳሪ ወይም እናት ማለት ነው፡፡

አንቀጽ ፫

የቤተ ክርስቲያን አቋም

1. ቅድስት ቤተ ክርስቲያን አምላክ የመሠረታት በምድር ያለች የእግዚአብሔር መንግሥት ስለሆነች ራሷን የምታስተዳድር መብት ያላት ሲሆን ፤ በቀዳሚነትም በየአህጉረ ስብከቱ ስብከተ ወንጌልን ታስፋፋለች፤ አብያተ ክርስቲያናትን፤ ገዳማትንና አድባራትን ትመሠርታለች፤ ታጠናክራለች፤ እንዲሁም የሰንበት ትምህርት ቤቶችን፤ የበጎ አድራጎትና የመንፈሳዊ አገልግሎት ተቋማትን ታቋቁማለች፡፡
2. ቤተ ክርስቲያኒቱ በምድራዊው ሕግም በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 27 (2)፣ እንዲሁም በ1952 ዓ.ም በወጣው የኢትዮጵያ ፍትሐ ብሔር ሕግ ቁጥር 398 እና 399 እና አግባብ ባላቸው ሌሎች ሕግጋት በተደነገገው መሠረት በየደረጃው ባሉት ሰራተኞቿ አማካኝነት በአስተዳደር ሕጎች የተፈቀዱትን መብቶች ሁሉ ልታገኝና ልትሠራባቸው፣ ውል ለማዋዋል፣ ለመክሰስ፣ ለመከሰስ፣ የንብረት ባለቤት ለመሆን፣ ወርስና ልዩ ልዩ ስጦታዎች ለመቀበልና ሌሎችም ሕጋዊ ወጤቶች ያሉዋቸውን ተግባራት ለማከናወን ትችላለች፡፡
3. ከኢትዮጵያ ውጭ ባሉት ሀገሮች የሚገኙ አህጉረ ስብከት፤ አጥቢያ አብያተ ክርስቲያናትና ሌሎች የቤተ ክርስቲያኒቱ አካላት በሚገኙባቸው ሀገሮች ሕግጋት መሠረት ዕውቅና አግኝተው አገልግሎታቸውን እንዲያካሄዱ ለማድረግ መብት አላት፡፡
4. ቤተ ክርስቲያኒቱ በምታስተዳድራቸው ካህናትና ምእመናን ላይ ባላት የዳኝነት ሥልጣን መሠረት፤
    1. በቤተ ክርስቲያኒቱ አስተዳደር ወስጥ ለሚፈጸሙ የሥራ ጉድለቶች በቤተ ክርስቲያኒቱ ሕግና ሥርዓት መሠረት የመቆጣጠር፣ የመቅጣት፣ የማገድ፣ ከሥራ የማሰናበት በጠፈታ የማገለል ወዘተ … መብት አላት፤
    2. የቤተ ክርስቲያኒቱ አስተዳደራዊ ዳኝነት እንደክሱ አቀራረብ እየተመዘነ የሚታየው፣
        ሀ) በዲስፕሊን ጉባኤ (በሥነ ሥርዓት ጉባኤ)
        ለ) በመንፈሳዊ ፍ/ቤት
        ሐ) በአስተዳደር ጉባኤ
        መ) በቋሚ ሲኖዶስ
        ሠ) በቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ ነው፡፡ በቅዱስ ሲኖዶስ የሚወሰኑ ወሳኔዎችም የመጨረሻ ይሆናሉ፡፡
    3. በእያንዳንዱ ደረጃ ያሉት አካላት የዳኝነት ሥልጣን ከቤተ ክርስቲያኒቱ በሚወጡ ሕጎችና ደንቦች ይወሰናል፡፡
    4. ካህናት፣ ኤጲስ ቆጶሳትና ሊቃነ ጳጳሳት መንፈሳዊ ሥራቸውን (አገልግሎታቸውን) በሚመለከት ጉዳይ ቢከሰሱ ጉዳያቸው በቤተ ክርስቲያን ሕግና የዳኝነት ሥርዓት መሠረት ይታያል እንጂ በመደበኛ ፍርድ ቤቶች አይከሰሱም፣ አይዳኙም፡፡

5. ቤተክርስቲያን የማልገያ አልባሳትን፤ መስቀል፤ ጽንሐሕ፤ ጻሕል፤ ጽዋዕ የመሳሰሉ ንዋያተ ቅድሳትን እየሠራችና እያዘጋጀች በአገልግሎት ላይ እንዲውሉ የሚድረግ መብቷ የተጠበቀ ነው፡፡
6. አግባብነት ያላቸው የመንግሥት ሕግጋት እንደተጠበቁ ሆኖ ቤተክርስቲያን ከጥንት ጀምሮ በሊቃውንት ልጆቿ አማካይነት እየጻፈችና እያዘጋጀች ስትጠቀምባቸው ፤ ስታስተምርባቸውና ስትጠብቃቸው የኖሩትንና በየገዳማቱ፤ በየአድባራቱና በየገጠር አብያተ ክርስቲያናቱ ያሏትን ቅዱሳት መጻሕፍትና ልዩ ልዩ ቅርሶች በባለቤትነት የመጠበቅና የማስጠበቅ መብት አላት፡፡ ሌሎች አካላት ወይም ግለሰቦች ከቤተ ክርስቲያኒቱ ውጭ ይህንኑ ተግባር ሲያከናውኑ ከተገኙም በሕግ የመከላከል መብት አላት፡፡
7. ቤተክርስቲያን ያሏትን ጥንታውያት መጻሕፍት እየተረጎመችና እያሳተመች ለምእመናን አገልግሎት የማዋልና የማከራጨት እንዲሁም የጥናትና የምርምር ተቋማትን የማቋቋም መብት አላት፡፡
8. ቤተክርስቲያን ማሠልጠኛዎችንና መንፈሳዊ ትምህርት ቤቶችን የማቋቋም ፤ ለተቋቋሙትም እስከ ኮሌጅና ዩኒቨርሲቲ ደረጃ ዕውቅና የመስጠት ፤ በትምህርት ቤቶቿም አማካይነት ሃይማኖቷንና ቀኖናዋን የማስተማርና የማስፋፋት ፤ በየገዳማቱና በየአድባራቱ የሚገኙትን ጥንታውያን የአብነት ትምህርት ቤቶች የማጠናከርና ከየትምህርት ቤቱ ለሚዊቁ ማህራንና ደቀመዛሙርት የመ ሚያረጋግጫ የምስክር ወረቀት የመስጠት መብት አላት፡፡
9. ቤተክርስቲያን በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 11 መሠረት ከመንግሥት የተለየች መንፈሳዊት ተቋም እንደመሆኗ መጠን በየትኛውም ደረጃ የሚገኙ የቤተ ክርስቲያን መንፈሳዊ አካላትና ሚዎች በፖለቲካ ጉዳዮች እንዲገቡ አይፈቀድላቸውም፤ በሚቸውም ሚኩ ቢሆን የቤተክርስቲያን ንዋየ ቅድሳትና ሌሎች ንብረቶች ለፖለቲካ ጉዳዮች ማልገያ እንዳይሆኑ በዚህ ሕገ ቤተክርስቲያን የተከለከለ ነው፡፡

አንቀጽ ፬
የቤተ ክርስቲያን የሥልጣን መዋቅር

ቤተ ክርስቲያን ከቅዱስ ሲኖዶስ እስከ አጥቢያ ቤተክርስቲያን የተዘረጋ ከላይ ወደታች የሚወርድ መዋቅር ያላት ሲሆን ይህም የሚከተለው ነው፡፡

1. ቅዱስ ሲኖዶስ
2. ፓትርያርክ
3. የቅዱስ ሲኖዶስ ጽሕፈት ቤት
4. ቋሚ ሲኖዶስ
5. ጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት
6. የሀገረ ስብከት ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት
7. የወረዳ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት
8. አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ሰበካ ጉባዔ ጽሕፈት ቤት

ምዕራፍ ሁለት

ስለ ቅዱስ ሲኖዶስ

አንቀጽ ፩

የቅዱስ ሲኖዶስ ልዕልና

1. በማኅፈስ ቅዱስ የሚመራው ቅዱስ ሲኖዶስ የማኅበረ ሐዋርያት ወራሽ ስለሆነ በቤተ ክርስቲያኒቱ የሚወሰዳቸው ከፍተኛ የሥልጣን ባለቤት ነው፡፡
2. ቅዱስ ሲኖዶስ ከማንኛውም የቤተ ክርስቲያኒቱ የሥልጣን መዋቅር ሁሉ የበላይ አካል ስለሆነ ቤተ ክርስቲያንን የማጠበቅ፤ የማምራት፤የማስተዳደር፤ ሕጎችን፣ ልዩ ልዩ ደንቦችንና መመሪያዎችን የማውጣትና የዳኝነት ሥልጣን አለው፡፡
3. ቅዱስ ሲኖዶስ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 በተገለጸው አጠቃላይ አነጋገር ሳይወሰን፤
   1. ቀኖና ቤተ ክርስቲያንን አስመልክቶ የቤተ ክርስቲያኒቱ ከፍተኛው የሥልጣን አካል በመሆኑ ከማኅበረ ሐዋርያት ሲወርድ የመጣው ትምህርተ ሃይማኖት እንደተጠበቀ ሆኖ በሃይማኖት ጉዳዮች ላይ ሚለስ ይሰጣል፣ የእምነቱን መሠረታዊ ጉዳዮች የሚገልከቱ መጻሕፍት እንዲዳጸፉ፣ ትርጉም እንዲሰጥባቸው፣ ወይም እየተመረመሩ እንደገና እንዲዘጋጁ ያደርጋል፡፡
   2. በቤተክርስቲያን የበዓላትን አከባበር እና አጽዋማትን አስመልክቶ በሚነሡ ጉዳዮች ላይ የሚወሰዳቸ ውሳኔ ይሰጣል፡፡

አንቀጽ ፪

የቅዱስ ሲኖዶስ ዓላማና አካላቱ

1. ቅዱስ ሲኖዶስ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፤
   1. የቅድስት ቤተ ክርስቲያንን ሃይማኖታዊና ታሪካዊ ትውፊት ማጠበቅ፤አገልግሎቷም የተሟላ እንዲሆን ማድረግ፤
   2. ሃይማኖትና ቀኖና ቤተ ክርስቲያን እንዳይፋለስ ማጠበቅና ማስጠበቅ፤
   3. ገዳማትንና ጥንታዊውን የቤተ ክርስቲያን ትምህርት ማጠበቅና ማስፋፋት፤
   4. ስብከተ ወንጌልን ማስፋፋትና ማጠናከር፤
   5. ወጣቶች ከአበው የተቀበሉትን ሃይማኖትና ሥርዓት ጠብቀው በትምህርትና በሥነ ምግባር ታንፀው እንዲያድጉ የሰንበት ት/ቤትን ማጠናከርና ማስፋፋት፤
   6. ለሀገራችን ለኢትዮጵያና ለሕዝባችን እንዲሁም የሰው ዘር ሁሉ በሰላምና በአንድነት በመተሳሰብና በመረዳዳት በመንፈሳዊ ሕይወት እንዲኖር ማስተማርና መጸለይ፤
   7. ቤተ ክርስቲያን የልማት ሥራ የምታከናውንባቸውን ፖሊሲዎች መንደፍና በኢኮኖሚ ራሷን እንድትችል ሁኔታዎችን ማመቻቸት፡፡
2. ቅዱስ ሲኖዶስ በንዑስ አንቀጽ (1-7) የተመለከቱትን ዓላማዎች ለማስፈጸም የሚከተሉት አካላት ይኖሩታል

1. የቅዱስ ሲኖዶስ ምልዓተ ጉባዔ
2. የቅዱስ ሲኖዶስ ጽሕፈት ቤት
3. ቋሚ ሲኖዶስ
4. ተጠሪነታቸው ለቅዱስ ሲኖዶስ የሆኑ ማሜሪያዎች (የሥራ ክፍሎች) እና ቋሚ ኮሚቴዎች
5. ሊቃውነት፣ ካህናትና ምእመናን የሚገኙበት መማክርት ጉባዔ

አንቀጽ ፺

የቅዱስ ሲኖዶስ ተግባርና ኃላፊነት

ቅዱስ ሲኖዶስ የሚከተሉት ተግባራትና ኃላፊነቶች ይኖሩታል፡፡

1. ቤተ ክርስቲያንን በበላይነት ይመራል፤ ያስተዳድራል፤ ይጠብቃል፡፡
2. ፍትሐ መንፈሳዊ በሚፈቅደው መሠረት ሕጎችን፣ ደንቦችንና ልዩ ልዩ መመሪያዎችን ያወጣል፣ ያሻሽላል፣ ይሽራል፡፡
3. የቤተ ክርስቲያኒቱን አጠቃላይ የምጣኔ ሀብትና የመዓለንዋይ አስተዳደር መመሪያዎችን (ፖሊሲዎችን) ይወስናል፡፡
4. ስለ ቅድስና አሠያየም ጉዳይ ዝርዝር ደንብና መመሪያ ያወጣል፤ስለሚሠየመው ቅዱስም ወሳኔ ይሰጣል
5. ዓመታዊውን የቤተ ክርስቲያን በጀት ያጸድቃል፤ተግባራዊነቱንም ይቆጣጠራል፡፡
6. የቤተ ክርስቲያኒቱን አስተዳደራዊ መዋቅር እንዲሁም በየደረጃው የሚገኙ የቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤቶችን ደረጃና ተጠሪነት ይወስናል፡፡
7. የቤተ ክርስቲያኒቱ አስተዳደርና አገልግሎት በቀኖና ቤተ ክርስቲያን መሠረት እንዲመራ ያደርጋል፡፡
8. የቤተ ክርስቲያኒቱ እምነት በሀገር ወስጥና በውጭ ሀገር እንዲስፋፋ ያደርጋል፤መንፈሳዊና ዘመናዊ ትምህርት ቤቶችንም ያቋቁማል፡፡
9. የክርስቶስን ወንጌል ማዳረሥትና ቀኖና ቤተ ክርስቲያንን ያስተምራል ያስፋፋል፡፡
10. በሀገር ወስጥም ሆነ በውጭ ሀገር አዲስ መንበረ ጵጵስናና የሀገረ ስብከት ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤቶችን እንደ አስፈላጊነቱ ያቋቁማል፡፡
11. ቤተ ክርስቲያን ከውጭ አብያተ ክርስቲያናት ጋር ያላትንና የሚኖራትን ግንኙነት የወስናል፤ ይገመግማል፤ ያስፋፋል፤ ያጠናክራል፡፡
12. በውጭ ሀገራት በሚገኙ አህጉረ ስብከትና አጥቢያ ቤተ ክርስቲያናት ለአገልግሎት ስለሚመደቡና እንደዚሁም በውጭ ሀገራት መንፈሳዊ ትምህርት ለመከታተል ስለሚችሉ ካህናትና ሊቃውንተ ቤተ ክርስቲያን ምልመላና ምርጫ ማሥፈርት ያወጣል፡፡

13. ቤተ ክርስቲያኒቱን ወክለው ለሥራም ሆነ ለጉብኝት ወደ ውጭ ሀገራት ስለሚሔዱ ካህናትና ምእመናን አሠራርን መመሪያ ያወጣል፡፡

14. ኤጲስ ቆጶሳት እንዲሾሙ አስፈላጊ ሆኖ በተገኘ ጊዜ ቅዱስ ሲኖዶስ በምልዓተ ጉባኤ እየወሰነ በቤተ ክርስቲያኒቱ ሕግ መሠረት እንዲሚጠና እንዲሾሙ ያደርጋል፡፡ እንዲሁም ሊቃነ ጳጳሳትንና ኤጲስ ቆጶሳትን በየሀገረ ስብከቱና የሥራ ክፍሎች ይመድባል፤ በበቂ ምክንያት ያዘዋውራል፡፡

15. በቋሚ ሲኖዶስ አባልነት የሚያገለግሉ ጳጳሳትን በየስድስት ወሩ እየመደበ እንዲሠሩ ያደርጋል፡፡

16. የቅዱስ ሲኖዶስ ዋናና ምክትል ጸሐፊዎችን፣ ጠቅላይ ሥራ አስኪያጁንና በዚህ ሕገ ቤተ ክርስቲያን መሠረት የሚቋቋሙትን የቅዱስ ሲኖዶስ ኮሚቴዎች አባላትን ይመርጣል፣የቤተ ክርስቲያን የልማት፣ የረድኤትና የበጎ አድራጎት ድርጅቶችን የጉባኤ አባላት ይሰይማል፣ የዋና ሥራ አስፈጻሚዎቻቸውንም ሹመት ያጸድቃል፡፡

17. ቅዱስ ሲኖዶስ በየጊዜው በሚያደርጋቸው ስብሰባዎች የሚቀርቡትን አጀንዳዎች ያጸድቃል፤ እንደ አስፈላጊነቱም ያሻሽላል፡፡

18. የቤተ ክርስቲያን ጉዳዮችን በተመለከተ ለጥፋተኞችና ለበደለኞች ምሕረት ይሰጣል፣ ይቅርታም ያደርጋል፡፡

19. የጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት የሥራና የሂሳብ እንቅስቃሴ በየዓመቱ በውጭ ኦዲተር እንዲመረመር ያደርጋል፣ የሚቀርበውንም የኦዲት ሪፖርት መርምሮ ተገቢውን ውሳኔ ይሰጣል፡፡

20. በየደረጃው የሚገኙ መንፈሳዊ ቤቶች የሥራ እንቅስቃሴ የሚጣጣምበትን ደንብ ያወጣል፡፡

21. ቤተ ክርስቲያን በራሷም ሆነ በሌሎች የመገናኛ ብዙኀን ስለምትገለገልበት ሁኔታ ዝርዝር መመሪያ ያወጣል፡፡

22. የቤተ ክርስቲያንን የልማት፣ የረድኤትና የበጎ አድራጎት ድርጅቶች ያቋቁማል፡፡

23. ገዳማትን ይመሠርታል፣ ሥርዓተ ገዳማትን የሚመለከት ደንብም ያወጣል፡፡

24. በቀኖና ቤተ ክርስቲያን መሠረት የንዋየ ቅድሳትን አሠራረትና አጠቃቀም በተመለከተ ደንብ ያወጣል፡፡

25. መንፈሳዊ ፍርድ ቤቶችን ያቋቁማል፤ሥልጣንና ተግባራቸውን የሚወስን ሕግ ያወጣል፤ በየደረጃው ባሉ ፍርድ ቤቶች የሚመደቡ ዳኞችን ሹመት ያጸድቃል፡፡

26. የሀገረ ስብከት ሊቃነ ጳጳሳትን የሥራ ሪፖርት ይገመግማል፡፡

27. በቤተ ክርስቲያኒቱ ወስጥ መንፈሳዊ አገልግሎት ለማጠናከር ለሚቋቋሙ ማኅበራት ዕውቅና ይሰጣል፤ የማኅበራቱን መተዳደሪያ ደንብ መርምሮ ያጸድቃል፤ያሻሽላል፤ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘውም ማኅበራቱን ያግዳል፤ ይሠርዛል፡፡

28. ቤተ ክርስቲያንንና የቤተ ክርስቲያን ጉዳዮችን በተመለከተ ቅዱስ ሲኖዶስ የሚሰጠው ወሳኔ የመጨረሻ ይሆናል፡፡

29. በዚህ ሕገ ቤተ ክርስቲያን ባልተካተቱ ሌሎች የቤተክርስቲያን ጉዳዮች ላይ የመወሰን ሙሉ ሥልጣን አለው፡፡

አንቀጽ ፰

የቅዱስ ሲኖዶስ አባላት

1. በቀኖና ቤተ ክርስቲያንና በፍትሐ መንፈሳዊ አንቀጽ 4 እና 5 መሠረት ፓትርያርክ፣ ሊቃነ ጳጳሳትና ኤጲስ ቆጶሳት (ጳጳሳት) ሆነው በቤተ ክርስቲያኒቱ አህጉረ ስብከትና በልዩ ልዩ የሥራ ክፍሎች የተሾሙ ሁሉ የቅዱስ ሲኖዶስ አባላት ናቸው፡፡
2. ከፓትርያርኩ ጀምሮ እያንዳንዱ ሊቀ ጳጳስና ኤጲስ ቆጶስ (ጳጳስ) ተጠሪነቱ ለቅዱስ ሲኖዶስ ነው፡፡
3. የቅዱስ ሲኖዶስ አባልነት ዕድሜ ልክ ይሆናል፡፡
4. በዚሁ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ አንድ የቅዱስ ሲኖዶስ አባል በሕመም ወይም በዕርግና ወይም በሌላ ከዓቅም በላይ በሆነ ምክንያት የቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤያትን መካፈል ካልቻለ ከጉባኤ አባልነቱ ተሠርዞ ሙሉ ጥቅሙ ተከብሮለት በቤተ ክርስቲያኒቱ ተቀባይነት ባለው የሚረፍያ ቦታ በክብር ይቀመጣል፡፡
5. አንድ የቅዱስ ሲኖዶስ አባል ኦርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ ሃይማኖትንና ቀኖና ቤተ ክርስቲያንን የሚያፋልስ ሆኖ ከተገኘ ከአባልነቱ ይሠረዛል፡፡ ይህም የሚሆነው በቅዱስ ሲኖዶስ ወሳኔ ከተሰጠ በኋላ ነው፡፡ ከአባልነቱ ከተሠረዘ በኋላም በዚሁ ሕግ አንቀጽ 23/8 ስለቅዱስ ፓትርያርክ የተደነገገው ተፈጻሚ ይሆናል፡፡
6. በሃይማኖትም ሆነ በቀኖና ቤተ ክርስቲያን የተከሰሰ የሲኖዶስ አባል በቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ ቀርቦ ራሱን የመከላከል መብቱ የተጠበቀ ነው፡፡
7. አንድ የቅዱስ ሲኖዶስ አባል በማንኛውም ምክንያት ስለራሱ ጉዳይ በሚታይበት ስብሰባ ላይ በአባልነት መገኘት አይችልም፡፡

አንቀጽ ፱

የቅዱስ ሲኖዶስ የስብሰባ ሥርዓት

1. ፍትሐ መንፈሳዊ በአምስተኛው አንቀጽ ቁጥር 164 በሚያዝዘው መሠረት ቅዱስ ሲኖዶስ በዓመት ሁለት ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ያካሂዳል፡፡ የስብሰባውም ጊዜ፤
   1. የመጀመሪያው ጉባኤ በየዓመቱ ጥቅምት 12 ቀን
   2. የሁለተኛው ጉባኤ ትንሣኤ በዋለ በሃያ አምስተኛው ቀን /በርክበ ካህናት/ የሚካሄደው ነው፡፡

2. የቅዱስ ሲኖዶስ ስብሰባ ከመካሄዱ ቢያንስ ከሁለት ሳምንት በፊት የስብሰባወን ዕለትና፣ የማጋገሪያወን አጀንዳ የሚገልጽ ደብዳቤ ለእያንዳንዱ የቅዱስ ሲኖዶስ አባል እንዲደርስ ይደረጋል፡፡

3. የቅዱስ ሲኖዶሱን ስብሰባ የሚጠራው ፓትርያርኩ፥ ወይም ስብሰባው የተጠራው በቋሚ ሲኖዶሱ ሲሆን የቅዱስ ሲኖዶሱ ዋና ጸሐፊ ነው፡፡

4. አስቸኳይና ድንገተኛ ጉዳይ ሲያጋጥም፤

   1. ቅዱስ ፓትርያርኩ ወይም የቅዱስ ሲኖዶስ ዋና ጸሐፊ ወይም ቋሚ ሲኖዶስ በሚያደርጉት ጥሪ የቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ ሊካሄድ ይችላል፡፡
   2. ከጠቅላላው አባላት 1/3 የሚሆኑ የቅዱስ ሲኖዶስ አባላት ምልዓተ ጉባኤ እንዲደረግ በጠየቁ ጊዜም ጥሪ ሊደረግና ስብሰባው ሊካሄድ ይችላል፡፡

5. የቅዱስ ሲኖዶስ ምልዓተ ጉባኤ የሚባለው መላው አባላት የሚገኙበት ጉባኤ ነው፡፡

6. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 5 የተገለጸው ቢኖርም በሕመምና በሌሎችም አጥጋቢ ወይም ከአቅም በላይ በሆኑ ምክንያቶች ሁሉም የቅዱስ ሲኖዶስ አባላት በስብሰባው የማይገኙ ቢሆን፤

   1. አስተዳደራዊ ጉዳዮችን ለሚመለከቱ አጀንዳዎች ከአባላት ከሦስት እጅ ሁለት እጅ ያህሉ ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሆናል፤
   2. ሃይማኖትንና ቀኖና ቤተ ክርስቲያንን በሚመለከቱ ጉዳዮች ከአባላት ከአራት እጅ ሦስቱ እጅ (3/4) ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሆናል፡፡

7. ቅዱስ ሲኖዶስ በሚቸውም ስብሰባ ላይ ወሳኔዎችን ሲያሳልፍ፣

   1. አስተዳደርን የሚመለከት ጉዳይ ከሆነ ከተገኙት አባላት መካከል ከግማሽ በላይ በሆነ ድምፅ የተደገፈው ሃሳብ ያልፋል፡፡
   2. አንድን ጉዳይ ለመወሰን የአባላቱ ድምፅ እኩል በእኩል ከሆነ ፓትርያርኩ ወይም ሰብሳቢው የደገፈው የወሳኔ ሃሳብ ያልፋል፡፡
   3. ሃይማኖትንና ቀኖና ቤተ ክርስቲያንን የሚመለከት ከሆነ በሙሉ ድምፅ ያልፋል፡፡ በሃይማኖትና በቀኖና ጉዳይ ድምፀ ተዐቅቦ ማድረግ አይቻልም፡፡

8. በዚህ አንቀጽ መሠረት የተላለፈ የቅዱስ ሲኖዶስ ወሳኔ፤ ወሳኔወን በደገፉትም ሆነ በተቃወሙት እንዲሁም በስብሰባው ላይ በተገኙትም ሆነ ባልተገኙት የቅዱስ ሲኖዶስ አባላት ላይ ተፈጻሚነት ይኖረዋል፡፡

አንቀጽ ፲

የቅዱስ ሲኖዶስ ጉባዔ ርእሰ መንበር

1. የቅዱስ ሲኖዶስ ስብሰባ በቅዱስ ፓትርያርኩ ሰብሳቢነት ይመራል፡፡ ቅዱስ ፓትርያርኩ በልዩ ልዩ ምክንያት ጉባኤወን መምራት ባይችል፤ ሰብሳቢው የሚሆነው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 መሠረት ይሆናል፡፡

2. ከዚህ በታች በተመለከቱት ምክንያቶች ካልሆነ በቀር ቅዱስ ፓትርያርኩ ርእሰ መንበር ያልሆነበት የቅዱስ ሲኖዶስ ስብሰባ ሊካሄድ አይችልም፡፡

ሀ/ ቅዱስ ፓትርያርኩ በዕርግና ወይም በጠና ችግር ወይም በሌላ አጥጋቢ በሆነ ምክንያት ለረዥም ጊዜ በሥራው ላይ የሚገኙበት ሁኔታ ተፈጥሮ ስብሰባውን ማመራት ካልቻለ ስብሰባው የሹመት ቅድምና ካላቸው ሦስት አባላት መካከል በሚመረጠው አባት ሊመራ ይችላል፡፡

ለ/ የቤተ ክርስቲያንን እምነትና ቀኖና በተመለከተ 1/3 የሚሆኑ የቅዱስ ሲኖዶስ አባላት ስብሰባ እንዲጠራ ጠይቀው ፓትርያርኩ ስብሰባውን ለመጥራት ፈቃደኛ ሳይሆን ሲቀር ስብሰባው በቅዱስ ሲኖዶስ ዋና ጸሐፊ ተጠርቶ ሰብሳቢው በዚህ ንዑስ አንቀጽ ፊደል (ሀ) መሠረት ይሠየማል፡፡

ሐ/ ስብሰባው ፓትርያርኩን የሚመለከት ሲሆንም ሰብሳቢው በዚህ ንዑስ አንቀጽ ፊደል (ሀ) መሠረት ይሠየማል፡፡

አንቀጽ ፲፩
የቅዱስ ሲኖዶስ አባላት ሀብት

1. አንድ የቅዱስ ሲኖዶስ አባል በሕይወት ባለበት ጊዜ ሁሉ ቋሚ ወይም የሚንቀሳቀስ ንብረትና ሌላም የገንዘብ ማስገኛ ምንጭ እንዲኖረው አይፈቀድም፡፡

2. ከዚህ በላይ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በሚያበረክተው አገልግሎት ምክንያት ከቤተ ክርስቲያን የሚሰጠው አስብና በስጦታም ሆነ በወርስ የሚያገኘው ሀብትም ፤እርሱ ከዚህ ዓለም በሞት በሚለይበት ጊዜ የቤተ ክርስቲያን ንብረት ይሆናል እንጂ በስጦታም ሆነ በወርስ ለማንኛውም ሦስተኛ ወገን አይተላለፍም፡፡

3. እያንዳንዱ የቅዱስ ሲኖዶስ አባል (ፓትርያርክ፣ ሊቀጳጳስ፣ ጳጳስ (ኤጲስ ቆጶስ) ከመንበረ ፓትርያርክ ወይም ከመንበረ ጵጵስናው ወይም ቤተ ክርስቲያኒቱ ከወሰነችወና ከፈቀደችው ገዳም ወይም በዐፀደ ቤተክርስቲያን ካልሆነ በስተቀር ሕዝብ በሚኖርበት ከተማ ቤት ሠርቶም ሆነ ተከራይቶ መኖር አይችልም፡፡

4. እያንዳንዱ የቅዱስ ሲኖዶስ አባል በሞት በሚለይበት ጊዜ መንፈሳዊ አገልግሎቱን ሲያከናውንባቸው የቆዩት መጻሕፍት፣ አልባሳት፣ አርዌብርት፣ መስቀሎች፣ በትረ ኖላዊና የመሳሰሉት ሁሉ በቤተ ክርስቲያኒቱ ንብረትነት ተመዝግበው በመንበረ ፓትርያርኩ ወይም በሀገረ ስብከቱ ቤተመዘክር ይቀመጣሉ፡፡

5. የቅዱስ ሲኖዶስ አባል በኤጲስ ቆጶስነት ሲሾም ሀብትና ንብረቱን በተመለከተ በዚህ አንቀጽ የተመለከቱትን ግዴታዎች ለማክበር ፈቃደኛ መሆኑን የሚያሳይ የጽሑፍ ማረጋገጫ ይሰጣል፡፡ ማረጋገጫው በሦስት ቅጅዎች ተዘጋጅቶ ኤጲስ ቆጶሱ ከፈረመበት በኋላ አንዱ በቅዱስ ሲኖዶስ ጽሕፈት ቤት፤ አንዱ በጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት፤ ሦስተኛው ደግሞ በተመደበበት ሀገረ ስብከት ጽሕፈት ቤት ይቀመጣል፡፡

6. የቅዱስ ሲኖዶስ አባል ከመንፈሳዊ አገልግሎቱ ዉጪ የግል ሀብት እንዳያፈራ የተደነገገ ስለሆነ መንፈሳዊ ተልእኮውን በመወጣት ላይ ሳለ ቢታመምና ከዐቅሙ በላይ ከሆነ ቤተ ክርስቲያኒቱ ታሳክመዋለች። ከዚህ ዓለም በሞት ሲለይም ለሥርዓተ ቀብርም ሆነ ለፍትሐት የሚያስፈልገውን ማንኛውንም ወጭ ሁሉ ቤተክርስቲያኒቱ ትሸፍናለች፡፡

7. ማንኛውም የቅዱስ ሲኖዶስ አባል ባረፈም ጊዜ ዜና ዕረፍቱ በማናኛ ብዙኃን ይነገራል፡፡ሥርዓተ ቀብሩም ቅዱስ ፓትርያርኩና ብፁዓን ሊቃነ ጳጳሳት በተገኙበት በአገለገለበት ሀገረ ስብከት ወይም ቅዱስ ሲኖዶስ በፈቀደው ቦታ ይፈጸማል፡፡ አስክሬኑ ባረፈበት ሥፍራም የመታሰቢያ ምልክት ይደረግለታል፡፡

አንቀጽ ፲፪

ለቅዱስ ሲኖዶስ ተጠሪ የሆኑ መምሪያዎችና ኮሚቴዎች

1. ለቅዱስ ሲኖዶስ የአሚራር፣ የአስተዳደር፣ የቁጥጥርና የመወሰን ብቃት የሚያግዙና አሠራሩ ቅንጅትና ጥንካሬ እንዲኖረው የሚያስችሉ ተጠሪነታቸው ለቅዱስ ሲኖዶስ የሆኑ አካላት ሊኖሩት ይችላል፡፡ እነዚህም፤

   ሀ) የሊቃውንት ጉባዔ

   ለ) መንፈሳዊ ፍርድ ቤት

   ሐ) የቁጥጥርና ምርመራ(ኦዲትና ኢንስፔክሽን) አገልግሎት

   መ) የሥነ-ሥርዓትና ሥነ-ምግባር መምርያ ናቸው፡፡

የሥራ ዝርዝራቸውም በተለየ ደንብ ይወሰናል፡፡

2. ቅዱስ ሲኖዶስ ከዚህ በላይ ከተገለጹት አካላት በተጨማሪ የተለያዩ ሃይማኖታዊና አስተዳደራዊ ጉዳዮችን እየተመለከቱ፣ እያጠኑና እየመረመሩ፤የየመምሪያዎችንና የአህጉረ ስብከትን የሥራ አፈጻጸም እየገመገሙ የወሳኔ ሃሳቦችን የሚቀርቡ ኮሚቴዎችን ሊቋቋም ይችላል፡፡ የቅዱስ ሲኖዶስ ኮሚቴዎችን አባላትም

ይመርጣል፡፡ አስፈላጊ ሆኖ በተገኘ ጊዜም ሊቃውንተ ቤተ ክርስቲያንን እና ኦርቶዶክሳውያን ባለሙያዎችን በአማካሪነት፣ አብረው እንዲሠሩ ያደርጋል

በዚህ መሠረትም ከዚህ ቀጥሎ የተመለከቱት የቅዱስ ሲኖዶስ ኮሚቴዎች ተቋቁመዋል።

3. **የቅዱስ ሲኖዶስ ኮሚቴዎች**

   ሀ የእምነትና የትምህርት ጉዳዮች ኮሚቴ፤

   ለ የቤተ ክርስቲያን ሕግጋት ጥናትና ዝግጅት ኮሚቴ፤

   ሐ የአህጉረ ስብከትና የገዳማት ጉዳዮች ኮሚቴ፤

   መ የቤተ ክርስቲያን የውጭ ግንኙነት ኮሚቴ፤

   ሠ የቤተ ክርስቲያን ልማትና ፕሮጀክት ጉዳዮች ኮሚቴ፤

ረ/ ኦዲትና ኢንስፔክሽን ኮሚቴ፤

ሰ/ የሥነ-ምግባርና የሥነ-ሥርዓት ኮሚቴ ናቸው፡፡

4. በቅዱስ ፓትርያርኩ ሰብሳቢነት በዓመት ሁለት ጊዜ በሚደረግ ጉባዔ በተለያዩ ጉዳዮች ዙሪያ ሊያማክሩና በተለያዩ የሙያ ዘርፎች ቤተ ክርስቲያንን ሊያገለግሉ የሚችሉ በቤተ ክርስቲያን አገልግሎታቸውና በመንፈሳዊ ሕይወታቸው የሕዝበ ክርስቲያኑ ዕወቅና ያላቸው ከየሀገረ ስብከቱ የተመረጡ ኦርቶዶክሳውያን ምሁራን የሚሳተፉበት ተጠሪነቱ ለቅዱስ ሲኖዶስ የሆነ አንድ የመማክርት ጉባዔ ይቋቋማል፡፡

5. እያንዳንዱ አካል፤ ኮሚቴና የመማክርት ጉባኤ በየሩብ ዓመቱ የሥራ አፈጻጸም ዘገባዎችን ለቅዱስ ሲኖዶስ ጽሕፈት ቤት የማቅረብ ሀላፊነት አለበት

6. የቅዱስ ሲኖዶስ አካላት የሆኑት ኮሚቴዎችና የመማክር ጉባኤ የየራሳቸውን የወስጥ ደንብና የሥራ ዝርዝር አዘጋጅተው ለቅዱስ ሲኖዶስ እያቀረቡ በማስጸደቅ በሥራ መተርጎም ይኖርባቸዋል።

አንቀጽ ፲፫

የቅዱስ ሲኖዶስ ጽሕፈት ቤትና ተግባራቱ

1. የቤተ ክርስቲያኒቱ ቅዱስ ሲኖዶስ ለቅዱስ ሲኖዶስ ተጠሪ የሆኑ መምሪያዎችና ኮሚቴዎችን ሥራና የቅዱስ ሲኖዶሱን ሥራዎች የሚቀናጅ የሚያደራጅና የሚያስፈጽም ተጠሪነቱ ለቅዱስ ሲኖዶስ የሆነና መቀመጫውም በጠቅላይ ቤተ ክህነት የሆነ አንድ ጽሕፈት ቤት ይኖረዋል፡፡
2. ጽሕፈት ቤቱ በዚህ ሕግ አንቀጽ 14 መሠረት በሚሾሚጥና የቅዱስ ሲኖዶስ ዋና ጸሐፊ በመሆን በሚሠየም ኃላፊ ይመራል፡፡
3. ጽሕፈት ቤቱ በዚህ ሕገ ቤተ ክርስቲያን የተሰጠውን ኃላፊነት ለሚፈጸም የሚያስችሉ ሠራተኞችና የሥራ መሣሪያዎች እንዲሁም ለሥራው የሚያስፈልገው በጀት ይኖሩታል፡፡
4. የቅዱስ ሲኖዶስ ጽሕፈት ቤት የሚከተሉት ተግባራት ይኖሩታል፡፡
    1. ቅዱስ ሲኖዶስና ቋሚ ሲኖዶስ በየስብሰባዎቻቸው የሚነጋገሩባቸውን ርእሰ ጉዳዮች (አጀንዳዎች) አዘጋጅቶ ለጉባዔዎቹ ያቀርባል፡፡
    2. ቅዱስ ሲኖዶስም ሆነ ቋሚ ሲኖዶስ በየስብሰባዎቻቸው የተወያዩባቸውንና የወሰኑባቸውን የስብሰባ ቃለ ጉባዔዎች በተደራጀ ሁኔታ መዝግቦ ይይዛል፡፡
    3. በጉባዔዎቹ የሚወሰኑ ወሳኔዎች፤ የሚወጡ ሕግጋት፤ ደንቦችና መመሪያዎች ለሚመለከታቸው አካላት እንዲደርሱ ያደርጋል፡፡ አፈጻጸማቸውንም ይከታተላል፡፡
    4. ከቅዱስ ሲኖዶስና ከቋሚ ሲኖዶስ ለሚወጡና ወደ ቅዱስ ሲኖዶስ ወይም ወደ ቋሚ ሲኖዶስ የሚቀርቡ ደብዳቤዎችንና ልዩ ልዩ ሰነዶችን በአግባቡ አደራጅቶና መዝግቦ ይይዛል፡፡
    5. የቅዱስ ሲኖዶሱን አጠቃላይ በጀት በማዘጋጀት ለምልዓተ ጉባዔው በማቅረብ ያስወስናል፡፡ የተፈቀደውን በጀትም በአግባቡና በሕጉ መሠረት በሥራ ላይ ያውላል፡፡

6. በዚህ ሕግ ድንጋጌዎች መሠረት የቅዱስ ሲኖዶስ ምልዓተ ጉባዔ ወይም አስቸኳይ ስብሰባዎች እንዲጠሩ በተወሰነ ጊዜ የስብሰባ ጥሪዎችን በጽሑፍ ያስተላልፋል፡፡
7. የቅዱስ ሲኖዶስና የቋሚ ሲኖዶስ ውሳኔዎች በተግባር ስለሚፈጸሙቸው፣ ስላለሚፈጸሙቸውና ያልተፈጸሙባቸውን ምክንያቶች፤ በዚህ ረገድ የተወሰደ የመፍትሔ እርምጃ ጭምር የተካተተበትን የሥራ አፈጻጸም ዘገባ ለቅዱስ ሲኖዶስ ምልዓተ ጉባዔ በየስድስት ወሩ ያቀርባል፡፡
8. ከቅዱስ ሲኖዶስና ከቋሚ ሲኖዶስ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ይፈጽማል፡፡

አንቀጽ ፲፬
የቅዱስ ሲኖዶስ ዋና ጸሐፊ ምርጫ

1. የቅዱስ ሲኖዶስ ዋና ጸሐፊ የሚመረጠው ከቅዱስ ሲኖዶስ አባላት መካከል ሲሆን ምርጫው የሚካሄደውም የቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ ከአባላቱ መካከል በሚሠይመው ሦስት አባላት ባሉት አስመራጭ ኮሚቴ ነው፡፡
2. አስመራጭ ኮሚቴውም ከቅዱስ ሲኖዶስ አባላት መካከል የሥራ አመራር ልምድና ችሎታን መሠረት አድርጎ ሦስት ተወዳዳሪዎች በጉባኤ እንዲጠቆሙ ካደረገ በኋላ ምርጫው በምሥጢር የድምፅ አሰጣጥ ሥርዓት ተከናውኖ ከፍተኛ ድምፅ ያገኘው አባት በዋና ጸሐፊነት ይሠየማል፡፡ ይህም በፓትርያርኩ በተጻፈ ደብዳቤ ይገለጽለታል፡፡
3. የዋና ጸሐፊው ተጠሪነት ለቅዱስ ሲኖዶስ ሆኖ የዕለት ተዕለት ሥራውን በተመለከተ ከቅዱስ ፓትርያርኩ ጋር እየተመካከረ ያከናውናል፡፡
4. የዋና ጸሐፊው የአገልግሎት ዘመን ሦስት ዓመት ሲሆን አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ለአንድ የምርጫ ዘመን ብቻ እንደገና መመረጥ ይችላል፡፡
5. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 4 የተመለከተው ቢኖርም ዋና ጸሐፊው የጸሐፊነቱን ሥራ ለመቀጠል የማያስችለው በቂ ምክንያት ካጋጠመ የምርጫ ዘመኑ ባይፈጸምም በቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ ውሳኔ በሌላ አባት ሊተካ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፲፭
የቅዱስ ሲኖዶስ ዋና ጸሐፊ ተግባርና ኃላፊነት

የቅዱስ ሲኖዶስ ዋና ጸሐፊ የሚከተሉት ተግባራትና ኃላፊነት ይኖሩታል፡፡

1. ለቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ እንዲቀርቡ በቋሚ ሲኖዶስ የሚዘጋጁ ርእሰ ጉዳዮችን (አጀንዳዎችን) ለጉባኤው ያቀርባል፡፡
2. በቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ እየተገኘ የስብሰባ ቃለ ጉባኤ ይይዛል፣ ወይም እንዲያዝ ያደርጋል፡፡
3. ከቅዱስ ሲኖዶስ የሚሰጠውን ውሳኔና ትእዛዝ ለጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤትና ለሚመለከታቸው ሁሉ ያስተላልፋል፡፡
4. የቅዱስ ሲኖዶስ ውሳኔዎች በተግባር ላይ መዋላቸውን ይከታተላል፡፡

5. የቅዱስ ሲኖዶስ ውሳኔዎች በሥራ ላይ ካልዋሉ ሁኔታዎቹን በማጣራት ከነምክንያቶቹ ለቅዱስ ሲኖዶስ ሪፖርት ያቀርባል፡፡

6. አስቸኳይ ጉዳይ አጋጥሞ በዚህ ሕገ ቤተ ክርስቲያን አንቀጽ 9(4) መሠረት ልዩ ስብሰባ እንዲጠራ ቋሚ ሲኖዶስ ሲወስን ለቅዱስ ሲኖዶስ አባላት የስብሰባ ጥሪ ያስተላልፋል፡፡

7. ቅዱስ ፓትርያርኩ በሞት በሚለይበት ወይም በፈቃዱ ኃላፊነቱን ሚለቀቁን በጽሑፍ ለቅዱስ ሲኖዶስ ጽሕፈት ቤት ሲያቀርብ በዚያው ቀን የቅዱስ ሲኖዶሱን አባላት ለአስቸኳይ ስብሰባ ይጠራል፡፡

8. የቅዱስ ሲኖዶሱ ቃል አቀባይ በመሆን ያገለግላል፡፡

<u>አንቀጽ ፲፮</u>

<u>የቅዱስ ሲኖዶስ ምክትል ጸሐፊ</u>

1. የቅዱስ ሲኖዶስ ምክትል ጸሐፊ በዋና ጸሐፊው አቅራቢነት በቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ ይሠየማል፡፡
2. ምክትል ጸሐፊው ተፈላጊው ችሎታና ሥልጣነ ክህነት ያለው ይሆናል፡፡
3. ምክትል ጸሐፊው ዋና ጸሐፊው በማይኖርበት ጊዜ እርሱን ተክቶ ይሠራል፡፡
4. ምክትል ጸሐፊው የዋና ጸሐፊው ረዳት ሆኖ ይሠራል፡፡
5. የምክትል ጸሐፊው ተጠሪነት ለዋና ጸሐፊው ይሆናል፡፡
6. የምክትል ጸሐፊው የአገልግሎት ዘመን የዋና ጸሐፊው የአገልግሎት ዘመን ይሆናል፡፡

<u>ምዕራፍ ሦስት</u>

<u>ቋሚ ሲኖዶስ</u>

<u>አንቀጽ ፲፯</u>

<u>የቋሚ ሲኖዶስ አባላትና ስብሰባ</u>

1. ቋሚ ሲኖዶስ በዚህ ሕገ ቤተ ክርስቲያን አንቀጽ 7/15/ መሠረት በቅዱስ ሲኖዶስ የሚቋቋምና ከቅዱስ ሲኖዶሱ ቀጥሎ የቤተ ክርስቲያን ሕግጋትንና ደንቦችን የመተርጎምና እንደ አስፈላጊነቱም በሥራ የማዋል ሥልጣን ያለው አካል ነው፡፡
2. ፓትርያርኩ፣ የቅዱስ ሲኖዶስ ዋና ጸሐፊውና የጠቅላይ ቤተ ክህነት ጠቅላይ ሥራ አስኪያጁ የቋሚ ሲኖዶስ ቋሚ አባላት ሲሆኑ በቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ እየተመረጡ ለስድስት ወራት የሚያገለግሉ አራት ሊቃነ ጳጳሳት ወይም ኤጲስ ቆጶሳት በአባልነት ይኖሩታል፡፡
3. የቋሚ ሲኖዶስ ሰብሳቢ ቅዱስ ፓትርያርኩ ነው፡፡ ፓትርያርኩ በማይኖርበት ጊዜ ከቋሚ ሲኖዶስ አባላት መካከል እርሱ በጽሑፍ የወከለው አባት በሰብሳቢነት ያገለግላል፡፡ ሁለቱም በማይገኙበት ጊዜና የቋሚ ሲኖዶሱን ውሳኔ የሚሹ አስቸኳይ ጉዳዮች ሲያጋጥሙ በስብሰባው የተገኙ አባላት የዕለቱን ስብሰባ የሚመሩውን አባል ከመካከላቸው መርጠው ሥራው ይካሄዳል፡፡
4. ቋሚ ሲኖዶስ በሳምንት ሁለት ቀናት ይሰበሰባል፡፡ አስቸኳይ ጉዳዮች ሲኖሩ ግን ስብሰባው በማንኛውም ጊዜ ሊጠራ ይችላል፡፡

5. የቋሚ ሲኖዶስ ስብሰባ ከአባላቱ ከግማሽ በላይ ከተገኙ የሚከሄድ ሲሆን ወሳኔ የሚተላለፈወም የወሳኔው ሃሳብ ከተገኙት አባላት መካከል ከግማሽ በላይ በሆኑት ሲደገፍ ነው፡፡ ድምፁ እኩል ከተከፈለ ሰብሳቢው የደገፈው ሐሳብ ወሳኔ ሆኖ ያልፋል፡፡

አንቀጽ ፲፰

የቋሚ ሲኖዶስ ተግባራትና ኃላፊነት

ቋሚ ሲኖዶስ ተጠሪነቱ ለቅዱስ ሲኖዶስ ምልዐተ ጉባኤ ሆኖ፣ የሚከተሉት ተግባራትና ኃላፊነት ይኖሩታል፤

1. በቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ እየተወሰኑ የሚተላለፉ መመሪያዎችና ልዩ ልዩ ጉዳዮች ተግባራዊ ማሆናቸውን ይከታተላል፡፡
2. ለቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ መቅረብ በማያስፈልጋቸውና የጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት አስተዳደር ነክ በሆኑ ጉዳዮች ላይ በሚጣቸው ወሳኔዎች ላይ የሚቀርቡ አቤቱታዎችን መርምሮ ይወስናል፡፡
3. ከየሀገረ ስብከቱ ሊቃነ ጳጳሳት የሚቀርቡ የሥራ ሪፖርቶች ተቀነባብረው ለቅዱስ ሲኖዶስ እንዲቀርቡ ያደርጋል፡፡
4. ቅዱስ ሲኖዶስ በየጊዜው በሚያደርጋቸው ጉባኤያት የሚነጋገርባቸውን የስብሰባ አጀንዳዎች ያዘጋጃል፡፡
5. አስቸኳይና ድንገተኛ ጉዳይ ሲያጋጥም የቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ እንዲጠራ ይወስናል፡፡
6. የቤተ ክርስቲያን ዓመታዊ በጀት አግባብ ባላቸው አካላት እየተዘጋጀ ለተገቢው ወሳኔ ለቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ እንዲቀርብ ያደርጋል፡፡
7. የቤተ ክርስቲያን የገንዘብ ሂሳብ አያያዝና ንብረት አጠባበቅ በትክክለኛው የፋይናንስ አሠራር መሠረት ተግባራዊ መደረጉን ያረጋግጣል፡፡
8. የታላላቅ ገዳማትና አድባራት አበምኔቶችንና እመምኔቶችን ስያሜ ምደባን አስመልክቶ ከአህጉረ ስብከት ጽሕፈት ቤቶች በሚቀርቡ የወሳኔ ሃሳቦች ላይ ወሳኔ ይሰጣል፡፡
9. ለሃይማኖታዊ ሥራና ለመንፈሳዊ ትምህርት ወደ ውጭ ሀገር በሚደረጉ ምደባዎችና ጉዞዎች ላይ ወሳኔ ይሰጣል፡፡
10. የከፍተኛ መንፈሳዊ የትምህርት ተቋማትን (ኮሌጆችንና ዩኒቨርሲቲዎችን) እና ፤ የመንፈሳወያን ትምህርት ቤቶችን ፕሬዚዳንቶች፤ ዲኖችንና የሥራ ሜዎችን ይሠይማል፡፡
11. በዚህ ሕገ ቤተ ክርስቲያን በአንቀጽ ላይ የተመለከተው እንደ ተጠበቀ ሆኖ የከፍተኛ መንፈሳዊ የትምህርት ተቋማትን (ኮሌጆችንና ዩኒቨርሲቲዎችን) እና የአብነት ትምህርት ቤቶችን ሥርዓተ ትምህርት መርምሮ ለቅዱስ ሲኖዶስ ምልዓተ ጉባዔ ያቀርባል፣ የመምህራንን

ሚሊሟና የቅጥር ማሥፈርት ያወጣል፣ የተሜዎችን የቅበላ መመዘኛዎችንና የመሚቂያ ማሥፈርቶችን በተሟከተ ይወስናል፤የቦርድ አባላትን ሚጦ ለወሳኔ ለቅዱስ ሲኖዶስ ያቀርባል፡፡

12. የቅዳሴት መጻሕፍት ትርጉም በአግባቡ ጣካናወኑን ከሊታወነት ጉባዔ ሲቀርብለት ያረጋግጣል፡፡

13. የቤተክርስቲያንን ትምህርት (ነገረ ሃይማኖት) አስሚልከቶ በቤተ ክርስቲያን የሜሆዱ ወስጣዊና ወጫዊ ችግሮችን እያስጠና ለተገቢው ወሳኔ ለቅዱስ ሲኖዶስ ያቀርባል፡፡

14. በሥራ ዘሙ ያከናወናቸወን ተግባራትና ያልተከናወኑትን ከነምክንያቶቻቸው በማዘርዘር ለምልዓተ ጉባዔው ዘገባ ያቀርባል፡፡

15. ሌሎች በቅዱስ ሲኖዶስ የሚሰጡትን ተግባሮች ያከናወናል፡፡

አንቀጽ ፲፱
ስለቋሚ ሲኖዶስ ጽሕፈት ቤትና በጀት

1. የቋሚ ሲኖዶስ ጽሕፈት ቤት የቅዱስ ሲኖዶሱ ጽሕፈት ቤት ሲሆን የዕለት ተዕለት ሥራው በቅዱስ ሲኖዶስ ዋና ጸሐፊ ይሜራል፡፡
2. የቋሚ ሲኖዶስ ጸሐፊ የቅዱስ ሲኖዶስ ዋና ጸሐፊ ነው፡፡
3. የቋሚ ሲኖዶሱ ጽሕፈት ቤት በጀት በዓመታዊው የቅዱስ ሲኖዶስ በጀት ወስጥ የሚከተት ይሆናል፡፡
4. የቋሚ ሲኖዶስ አባላት ከየአህጉረ ስብከቶቻቸው ለዚሁ ሥራ በሜመጡበት ጊዜ የሚያስፈልጋቸው የመጓጓዣ፣ የሚፊያና ሌሎች ወጪዎች በቋሚ ሲኖዶሱ ጽሕፈት ቤት በጀት ይሸፈናሉ፡፡

ምዕራፍ አራት
ስለቅዱስ ፓትርያርክ
አንቀጽ ፳
የቅዱስ ፓትርያርክ ምርጫ

1. የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ፓትርያርክ የቤተ ክርስቲያኒቱ ሕግና ቀኖና በሚፈቅደው አኳኋን በተለይም በፍትሐ መንፈሳዊ አራተኛ አንቀጽ ቁጥር 68 እንዲሁም ቅዱስ ሲኖዶስ ባወጣው የፓትርያርክ ምርጫ ሕግ ደንብ መሠረት ተመርጦ ይሾማል፣

2. ፓትርያርኩ ከተመረጠ በኋላ በፓትርያርክ ምርጫ ደንቡ በተደነገገው መሠረት የኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ሃይማኖትንና ቀኖናዋን ሊጠብቅ፣ አድልኦ በሌለው ሚዛን ቤተ ክርስቲያኒቱን ሊያስተዳድር ቃለ መሐላ ይፈጽማል፡፡ ፓትርያርኩ የሚፈጽመው ቃለ መሐላ ይዘትም የሚከተለው ነው፤

ሀ. ‹‹እኔ አባ እገሌ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ፓትርያርክ ሆኜ በመሾሜ የተጣለብኝን ኃላፊነት ያለምንም አድልዎና ተፅዕኖ ሁሉንም የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ካህናት ምእመናንና ምእመናት በእኩል አባትነት በቅንነትና በታማኝነት፣ በፍቅርና በትሕትና አገለግላለሁ፡"

ለ. በምሥጢረ ሥላሴና በምሥጢረ ሥጋዌ ትምህርትና በቀኖና ቤተ ክርስቲያን መሠረት

1. በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ልዩ ሦስትነት(በቅድስት ሥላሴ) አንድ አምላክ መሆን ፤
2. የወልደ እግዚአብሔርን ከእመቤታችን ከቅድስት ድንግል ማርያም መወለድና ሰው መሆን፤
3. የማኅኮትንና የትስብእትን ፍጹም ተዋሕዶና በዚህም የተገኘውን የድኅነተ ዓለም ትምህርተ ክርስትና በተአምኖ በማስተማር የሚጠበቅብኝን ሁሉ እፈጽማለሁ፤ አስፈጽማለሁ፤

ሐ. በኒቅያ በ፫፻፳፭ ዓ. ም. በ፫፻፲፰ ሊቃውንት የተወሰነውን፤ በቁስጥንጥንያ በ፫፻፹፩ ዓ.ም. በ፩፻፶ ሊቃውንት የተወሰነውን፤ በኤፌሶን በ፬፻፴፩ ዓ.ም. በ፪፻ ሊቃውንት የተወሰነውን ትምህርተ ሃይማኖትና ቀኖና ቤተ ክርስቲያን አከብራለሁ፤ አስከብራለሁ፤ ለዚህም በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም ቃል እገባለሁ፡፡ ››

3. ፓትርያርኩ እንደተመረጠ ብዙም ሳይዘገይ የቤተ ክርስቲያን ሥርዓት በሚፈቅደው መሠረት ሥርዓተ ሲመተ ፓትርያርክ ይፈጸምለታል፡፡

<u>አንቀጽ ፳፩</u>

<u>የቅዱስ ፓትርያርኩ የሚጠራባቸው ስምና ማዕረግ</u>

1. ፓትርያርኩ ከተሾመበት ቀን ጀምሮ "**ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ እገሌ ፓትርያርክ ወርእሰ ሊቃነ ጳጳሳት ዘኢትዮጵያ**" እየተባለ ይጠራል፡፡ ስሙም በመላዋ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በጸሎት ይጠራል፡፡

2. ቅዱስ ፓትርያርኩ በሀገር ውስጥም ሆነ በውጭ ሀገር ለሚኖሩ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ካህናትና ምእመናን መንፈሳዊ አባት ነው፡፡ በሚቸውም ጉዳዮች በሀገር ውስጥና በውጪ ሀገርም ቤተ ክርስቲያኗን ይወክላል፡፡
3. የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ፓትርያርክ መንበር በአዲስ አበባ ከተማ በቅድስተ ቅዱሳን ማርያም ገዳም ነው፡፡
4. ከዚህ በፊት የነበረ ፓትርያርክ በሚጠራበት ስመ ጵጵስና የሚጠራ ፓትርያርክ የተመረጠ እንደሆነ እርሱ በዚህ ስም የሚጠራ ስንተኛው ፓትርያርክ መሆኑን የሚያመለክት ቀዳሚ ወይም ካልዓይ የሚል ቅፅል እየተጨመረ የሚጠራ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፳፪

የቅዱስ ፓትርያርኩ ተግባራትና ኃላፊነት

ቅዱስ ፓትርያርኩ ተጠሪነቱ ለቅዱስ ሲኖዶስ ሆኖ የሚከተሉት ተግባራትና ኃላፊነት ይኖሩታል፡፡

1. የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንን ሃይማኖትና ቀኖና ቤተ ክርስቲያን ይጠብቃል፣ ያስጠብቃል፡፡
2. የቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤን በሊቀመንበርነት ይመራል፡፡
3. በፍትሐ መንፈሳዊ አንቀጽ 5 እና በዚህ ሕገ ቤተ ክርስቲያን አንቀጽ 27 መሠረት ቅዱስ ሲኖዶስ ለመረጣቸው ቆሞሳት ከሊቃነ ጳጳሳት ጋር በመሆን በአንብሮተ እድ የኤጲስ ቆጶስነት ሹመት ይሰጣል፡፡
4. ቅዱስ ሲኖዶስ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት ለኤጲስ ቆጶሳት የሊቀ ጵጵስና ማዕርግ ይሰጣል፡፡
5. በዚህ ሕገ ቤተ ክርስቲያን አንቀጽ 7(16) መሠረት ለሚሾሙ የሥራ ኃላፊዎች የሹመት ደብዳቤ ይሰጣል፡፡
6. በየአህጉረ ስብከት ሊቃነጳጳሳት እየተመረጡ ለሚቀርቡለት በቀደምትነትና በታሪክ ለታወቁ የታላላቅ ገዳማት አበምኔቶችና የከፍተኛ አድባራት አስተዳዳሪዎች የሚሆርግ ስምና ሹመት ይሰጣል፡፡
7. የቤተ ክርስቲያንን ጉዳይ አስመልክቶ ከመንግሥት ጋር የሚደረጉ ግንኙነቶችን፣ እንደዚሁም ሌሎች ቤተ ክርስቲያንን የሚመለከቱ ዐበይት ጉዳዮችን ሁሉ በቅዱስ ሲኖዶስ እያስወሰነ አስፈላጊውን ተግባር ያከናውናል፡፡
8. በቅዱስ ሲኖዶስ የወጡ ሕጎችን፤የተላለፉ መመሪያዎችንና የተሰጡ ውሳኔዎችን ለሚመለከታቸው ሁሉ በፊርማው ያስተላልፋል፣ በተግባር ላይ መዋላቸውንም ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፡፡
9. በውጭ ሀገር በሚገኙ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን አህጉረ ስብከት ለማገልገል ወይም የነፃ ትምህርት ለመማር የሚሄዱ ካህናትና የቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች በዚህ ሕግ አንቀጽ 18(9) መሠረት በቋሚ ሲኖዶስ ተመርጠው ሲቀርቡለት እንዲላኩ ያደርጋል፡፡
10. ከውጭ ሀገር የሚመጡ የቤተ ክርስቲያኒቱ እንግዶችን በውጭ ጉዳይ መምሪያ ኃላፊ አቅራቢነት እየተቀበለ ያነጋግራል፡፡

11. በውጭ ሀገርም ሆነ በሀገር ወስጥ በሚደረጉ ስብሰባዎችና ልዩ ልዩ ጉዳዮች ላይ እንደ አስፈላጊነቱ በቋሚ ሲኖዶስ እየታየ ቤተክርስቲያንን በመወከል ይገኛል፣ ስለተልእኮው አስፈላጊነትና ስለተከናወነው ተግባር ለቅዱስ ሲኖዶስ ሪፖርት ያቀርባል፡፡

12. በቤተ ክርስቲያኒቱ ታላላቅ ዓመታዊ በዓላት ላይ አስፈላጊ በሆነ ጊዜ ሁሉ እየተገኘ በአገሪቱ ብሔራዊ ቋንቋ ብቻ ለምእመናን ቃለ ምዕዳንና ቡራኬ ይሰጣል፡፡

13. በልደት፣ በትንሣኤና በዘመን መለወጫ (ዐወደ ዓመት) ዋዜማ በመገናኛ ብዙኃን ለሕዝበ ክርስቲያን መንፈሳዊ መልእክት ያስተላልፋል፡፡

አንቀጽ ፳፫

ስለ ቅዱስ ፓትርያርኩ ከኃላፊነት መለል

1. ፓትርያርኩ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ፓትርያርክ ሆኖ ከተሾመ በኋላ በዚህ ሕገ ቤተክርስቲያን አንቀጽ 20(2) እና በፓትርያርክ ምርጫ ደንብ አንቀጽ 11(2) (ለ) ድንጋጌ መሠረት በተሾመበት ቀን የፈጸመውን የመሐላ ቃል በማፍረስ፡-
   1. የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንን ትምህርተ ሃይማኖት የሚፃረስ ተግባር ፈጽሞ ከተገኘ፤ ወይም
   2. የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንን ቀኖና የሚጠብቅና የሚያስጠብቅ፤የሚያከብርና የሚያስከብር በመሆኑ ቤተ ክርስቲያንን የሚያስነቅፍ ተግባር ፈጽሞ ወይም ማሰል ተግባር እንዲፈጸም ምክንያት ሆኖ ከተገኘ፤ ወይም
   3. በፍትሐ መንፈሳዊ አንቀጽ 5 ከቁጥር 172 እስከ 208 ስለኤጲስ ቆጶሳት የተደነገገውን በመተላለፉ በመንፈሳዊ አባትነቱና በታማኝነቱ በቤተ ክርስቲያን አመራሩና በአስተዳደራዊ ጉድለቱ የተነሣ በካህናትና በምእመናን ዘንድ ተቀባይነት ያጣ ሆኖ ከተገኘ፤ ከኃላፊነቱ ሊገለል ይችላል፡፡

2. ከዚህ በላይ በንዑስ አንቀጽ 1 ከተመለከቱት ድርጊቶች አንዱ ወይም ብዙዎቹ በፓትርያርኩ የተፈጸሙ መሆናቸውን ምክንያት በማድረግ ቅሬታ ወይም ክስ ሊያቀርቡ የሚችሉት፡-
   1. የቅዱስ ሲኖዶስ አባላት በተናጠል ወይም በጋራ፤ ወይም
   2. የሊቃውንት ጉባኤ አባላት በጋራ፤ ወይም
   3. ካህናት ወይም ምእመናን ናቸው፡፡

3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 መሠረት ቅሬታ ወይም ክስ የሚቀርበው ለቅዱስ ሲኖዶስ ጽሕፈት ቤት ነው፡፡ ቅሬታ ወይም ክስ የቀረበለት የቅዱስ ሲኖዶስ ጽሕፈት ቤትም ጉዳዩን ለሚመለከተው የቅዱስ ሲኖዶስ ኮሚቴ በማምራት ተገቢው ምርመራና ማጣራት ከተደረገበት በኋላ ለቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ ቀርቦ ይታያል፡፡

4. በፓትርያርኩ ላይ የሚቀርቡ ክሶችም ሆኑ ቅሬታዎች በተጨባጭና ታማኝነት ባላቸው ማስረጃዎች የተደገፉና የተረጋገጡ መሆን ይኖርባቸዋል፡፡ ተጨባጭና ታማኝነት ያለው ማስረጃ ሳያቀርቡ የተገኙ ከሳሾች ወይም ቅሬታ አቅራቢዎች በቀኖና ቤተ ክርስቲያንና በሀገሪቱ ሕግጋት መሠረት በስም አጥፊነት ይጠየቃሉ፡፡

5. ፓትርያርኩ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ስለቀረበበት ክስ ወይም ጥቆማ ተገቢውን ምላሽ የመስጠትና ራሱን የመከላከል መብቱ የተጠበቀ ነው፡፡

6. ፓትርያርኩ የቀረበበት ክስ ወይም ጥቆማ በማስረጃ የተረጋገጠ እንደሆነ ወይም ደግሞ ለቀረበበት ክሶች ወይም ጥቆማዎች የሰጠው ሚስ ወይም ያቀረበው መከላከያ ተሚርምሮ ተቀባይነት ያላገኘ እንደሆነ፣ በቅዱስ ሲኖዶስ ውሳኔ ከኃላፊነቱ ይገለላል፤ በምትኩም ሌላ ፓትርያርክ ተመርጦ ይሾማል፡፡

7. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 6 የተደነገገው ቢኖርም በፓትርያርኩ ላይ የተረጋገጠው ክስ የአስተዳደር በደልንና የአመራር ጉድለትን የሚመለከት በሆነ ጊዜ ፓትርያርኩ እነዚህን የአስተዳደርና የአመራር ግድፈቶች እንዲያርም በጊዜ የተገደበ ማስጠንቀቂያ ይሰጠዋል፡፡ ለማታረም ፈቃደኛ ያልሆነ እንደሆነ በንዑስ አንቀጽ 6 መሠረት ተገቢው ውሳኔ ይሰጣል፡፡

8. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 6 መሠረት በቅዱስ ሲኖዶስ ውሳኔ ከኃላፊነት የተገለለው ፓትርያርክ በቀኖና ቤተ ክርስቲያን ተወስኖ ቅዱስ ሲኖዶስ በወሰነው ገዳም ይቀመጣል፡፡ ነገር ግን የቅዱስ ሲኖደሱን ውሳኔ ባለማክበር በቀኖና አልወሰንም፤ በገዳምም አልቀመጥም ያለ እንደሆነ ተወግዞ ከቤተ ክርስቲያን አንድነት ይለያል፡፡

9. ፓትርያርኩ በዚህ አንቀጽ ያልተጠቀሱ ጥፋቶችን የፈጸመ እንደሆነ የፍትሕ መንፈሳዊ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

10. በዚህ አንቀጽ ከንዑስ አንቀጽ 1 እስከ 9 የተደነገገው ቢኖርም ፤
ቅዱስ ፓትርያርኩ መንፈሳዊ ሥራውን በማከሄድ ላይ እያለ ከቤተ ክርስቲያን አገልግሎቱና ከመንፈሳዊ ሥራው ጋር በተያያዘ እሥራት ወይም ግዞት ወይም በቂ በሆነ ምክንያት ስደት በደርስበት ቤተ ክርስቲያኒቱ በቅዱስ ሲኖዶስ ትመራለች እንጂ ሌላ ፓትርያርክ አይሾምም፤ የቤተ ክርስቲያን የዕለት ተእለት ተግባራት ቅዱስ ሲኖዶስ በሚወክለው አባት ይከናወናል፡፡

11. ቅዱስ ፓትርያርኩ በኃላፊነቱ ላይ በነበረ ጊዜ ለመንፈሳዊ ሥራውና ለቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ሲጠቀምባቸው የነበሩ ሜቸውም ንብረቶችና ልዩ ልዩ ንዋያተ ቅድሳት ተተኪው ፓትርያርክ እስኪመሚጥ ወይም የታሠረው ወይም የተጋዘው (ወይም የተሰደደው) ፓትርያርክ ወደ መንበሩ እስኪመለስ ድረስ ተከብረውና ተጠብቀው ይቆያሉ፡፡

<u>አንቀጽ ፳፬</u>

<u>ስለ ቅዱስ ፓትርያርኩ እንደራሴ</u>

1. ቅዱስ ፓትርያርኩ ከቤተ ክርስቲያን የተጣለበትን ኃላፊነትና መንፈሳዊ አመራር በሚጠበቀው ብቃትና ደረጃ ለማከናወን እንዲችል የሚያግዝ አንድ እንደራሴ በቅዱስ ሲኖዶስ ተመርጦ ይመደብለታል፡፡
2. የቅዱስ ፓትርያርኩ እንደራሴ ሆኖ የሚመደበው አባት የሚከተሉትን መመዘኛዎች የሚያሟላ መሆን ይኖርበታል፡፡ እነርሱም -
    1. የአስተዳደር ችሎታና የመንፈሳዊ አመራር ልምድ ያለው፣
    2. መንፈሳዊውን እና ዘመናዊውን ዕውቀት አጣምሮ የያዘ፣
    3. ዕድሜው ከሃምሣ እስከ ስድሳ ዓመት የሆነው፡፡
3. የቅዱስ ፓትርያርኩ እንደራሴ የሚሾመው አስቀድሞ ከቅዱስ ፓትርያርኩ እና ወይም ከቅዱስ ሲኖዶስ አባላት በሚቀርብ ጥቆማ ላይ ተመሥርቶ ነው፡፡
4. የቅዱስ ፓትርያርኩ እንደራሴ ምርጫ የሚከናወነው በቅዱስ ሲኖዶስ አባላት ብቻ ሲሆን ከአባላቱ መካከል ከሚጠቆሙት ሦስት አባቶች የሚሾመው አንድ አባት የቅዱስ ፓትርያርኩ እንደራሴ ይሆናል፡፡
5. የፓትርያርኩ እንደራሴ እንዲሆን ተመርጦ የሚመደበው አባት ቅዱስ ፓትርያርኩን በዕለት ተዕለት ሥራውና በመንፈሳዊ አገልግሎቱ ከማገዝ ወጪ ለቅዱስ ፓትርያርኩ ከተሰጡት ተግባራት ወስጥ የሚጋራው ሌላ የተለየ ኃላፊነት አይኖረውም፡
6. የቅዱስ ፓትርያርኩ እንደራሴ በመሆን የሚመደበው አባት የሚሾመው ሀገረ ስብከት ወይም በሚከል የማገኝ የሥራ ኃላፊነት ያለው መሆን ይኖርበታል፡፡
7. ቅዱስ ፓትርያርኩ በሞት የተለየ ወይም በራሱ ፈቃድ ኃላፊነቱን የለቀቀ ወይም በዚህ ሕግ አንቀጽ 23 ድንጋጌዎች መሠረት ከኃላፊነቱ የተገለለ እንደሆነ የቅዱስ ፓትርያርኩ እንደራሴ የዐቃቤ መንበረ ፓትርያርክም እንደራሴ በመሆን አገልግሎቱን ይቀጥላል፡፡
8. የቅዱስ ፓትርያርኩ ወይም የዐቃቤ መንበረ ፓትርያርኩ እንደራሴ ለፓትርያርክነት ምርጫ ዕጩ ሆነው ከቀረቡት አባቶች አንዱ የሆነ እንደሆነ በዕጩነት መቅረቡ ከተገለጠበት ቀን አንሥቶ የዐቃቤ መንበረ ፓትርያርኩ እንደራሴ ሆኖ ከተመደበበት አገልግሎት ይነሣል፤ በምትኩም ቅዱስ ሲኖዶስ በዚህ አንቀጽ መሠረት የሚመርጠው አባት በእንደራሴነት ይመደባል፡፡

አንቀጽ ፳፫

ስለ ዓቃቤ መንበረ ፓትርያርክ

1. ቅዱስ ፓትርያርኩ በሞት ሲለይ ወይም በራሱ ፈቃድ ኃላፊነቱን ሲለቅ ወይም በዚህ ሕግ አንቀጽ 23 መሠረት ከኃላፊነት ሲገለል የቅዱስ ሲኖዶስ ዋና ጸሐፊ በዚህ ሕግ አንቀጽ 15(7) መሠረት በሚጠራው አስቸኳይ ስብሰባ ቅዱስ ሲኖዶስ በሹመት ቀደምትነት ካላቸውና ሚጡ ጠኛ ከሆኑት ሦስት ሊቃነ ጳጳሳት መካከል መርጦ በዕለቱ ዐቃቤ መንበረ ፓትርያርክ ይሾማል፡፡
2. የተተከው ፓትርያርክ ምርጫ እስከሚጠናቀቅ ድረስ ዐቃቤ መንበረ ፓትርያርኩ የቅዱስ ሲኖዶስ ሰብሳቢ ሆኖ የቤተክርስቲያንን አገልግሎት ይፈጽማል፡፡
3. ዐቃቤ መንበረ ፓትርያርኩ በኃላፊነቱ የሚቆየው የተተከው ፓትርያርክ ምርጫ አፈጻጸም እንደጊዜውና እንደሥራው ሁኔታ እየታየ ከአርባ(40) እስከ ሰማንያ(80) ቀን ባለው ጊዜ ወይም እንደ ሁኔታው ቅዱስ ሲኖዶስ በሚያወጣው መርሐ-ግብር መሠረት እስከሚፈጸም ይሆናል፡፡
4. ዐቃቤ መንበረ ፓትርያርኩ አስፈላጊ የቤተክርስቲያን ሥራዎችን ከቋሚ ሲኖዶስ ጋር እየመከረ ያከናውናል፡፡
5. በፓትርያርኩ ምርጫ ጊዜም የቅዱስ ሲኖዶስ ሊቀመንበር ሆኖ ምርጫውን ያስፈጽማል፤ እርሱ ግን ከምርጫው አይገባም፡

ምዕራፍ አምስት

ስለኤጲስ ቆጶሳት

አንቀጽ ፳፬

የኤጲስ ቆጶሳት ምርጫ

በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ቀኖና መሠረት የኤጲስ ቆጶሳት ምርጫ የሚፈጸመው፤

1. ኤጲስ ቆጶስ እንዲሾም አስፈላጊ መሆኑ በቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ ሲታመንበትና ሲወሰን፣
2. በሥርዓተ ምንኩስና በድንግልና መንኩሰው በክህነት ቤተ ክርስቲያንን ከሚያገለግሉና ለኤጲስ ቆጶስነት ብቁ ከሆኑ ቆሞሳት መካከል በቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ ዕጩ ሆኖ ሲቀርብ፣
3. ለኤጲስ ቆጶስነት ዕጩ ሆኖ ሊቀርብ የሚችለው ከዚህ የሚከተሉትን መመዘኛዎች የሚያሟላ ቆሞስ ነው፣
    1. ከመነኮሰበት ገዳም ስለምንኩስና ሕይወቱና ስለክህነቱ ማስረጃ ማቅረብ የሚችልና በመነኮሰበት ገዳም ቢያንስ ለአምስት ዓመታት ያገለገለ መሆኑ የተረጋገጠለት፣
    2. ለሀገር ወስጥ አገልግሎት ወይም ኢትዮጵያውያን ለሚኙበት የውጭ ሀገረ ስብከት የሚሾም ከሆነ ዜግነቱና ትውልዱ ኢትዮጵያዊ የሆነ፣
    3. ኢትዮጵያውያን ያልሆኑ ወይም ትውልደ ኢትዮጵያውያን ለሚኖሩበት የውጭ ሀገረ ስብከት የሚሾም ከሆነ ዜግነቱ ኢትዮጵያዊ የሆነ ወይም ከትውልደ ኢትዮጵያውያን ወገን የሆነ ወይም ኢትዮጵያዊ

ሆኖ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንን እምነት ተቀብሎ በሥርዓተ ክህነት እስከ ቆሞስነት ደረጃ የደረሰ፤በሚሾምበት ሥፍራ ለማገልገል የትምህርትና የቋንቋ ብቃትና ዝግጅት ያለው፣

4. በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ትምህርተ ሃይማኖት /ነገረ እግዚአብሔር/ በቂ ዕውቀትና የማስተማር ችሎታ ያለውና የቤተ ክርስቲያኒቱን ሥርዓትና ቀኖና ጠንቅቆ ያውቀ ለመሆኑ የተረጋገጠ ማስረጃ ያለው፣
5. ከቤተ ክርስቲያኒቱ የአብነት ትምህርት ቤቶች ቢያንስ በአንድ ጉባኤ የተመረቀ፣ ቢቻል ሁለገብ የቤተ ክርስቲያን ትምህርት ያለው ሆኖ ከከፍተኛ የመንፈሳዊ ትምህርት ተቋማት ወይም ከዘመናዊያን ከፍተኛ የትምህርት ተቋማት ቢያንስ በዲፕሎማ የተመረቀ፣
6. ያገለግል በነበረበት ሥፍራ በመንፈሳዊ ሕይወቱና በግብረ-ገብነቱ፣ በአስተዳደራዊ ልምዱ እና በሥራ አመራር ችሎታው ወይም ብቃቱ በካህናትና በምእመናን ዘንድ የተመሰከረለት መሆኑ የተረጋገጠ፣
7. የምእመናንንና የካህናትን መንፈሳዊና ማኀበራዊ ችግር የሚዳትና የችግር አፈታት ልምድና ችሎታ ያለው፣
8. የቤተ ክርስቲያኒቱ ቋንቋ የሆነውን ግእዝ በሚገባ የሚያውቅ ሆኖ ቢቻል ከዓለም አቀፍ ቋንቋዎች አንዱን የሚያውቅ፣
9. በኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ሃይማኖት ጽኑዕ የሆነ፣
10. መሉ አካል ያለውና ጤንነቱ የተሟላ፣
11. ዕድሜው ከ45 እስከ 60 ዓመት የሆነው፡፡

4. ለኤጲስ ቆጶስነት ለመሚረጥ በዕጩነት ለመቅረብ የሚጠቆሙት ቆሞሳት በየሀገረ ስብከቱ ተጠንተውና ተነፃፅረው ከዚህ በላይ በንዑስ አንቀጽ 3 የተዘረዘሩትን መስፈርቶች እንደሚያሟሉ በሀገረ ስብከቱ ሊቀጳጳስ የታመነባቸው ናቸው፡፡
5. ከየሀገረ ስብከቱ ለኤጲስ ቆጶስነት የተጠቆሙት ቆሞሳት በቅዱስ ሲኖዶስ በሚሠየም አስመራጭ ኮሚቴ አማካኝነት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 3 ከተዘረዘሩት መሥፈርቶች አንፃር በጥልቅ ተመዝነው የበለጠ ነጥብ ያገኙት በዕጩነት በመቅረብ ለውድድር ያልፋሉ፣
6. ቅዱስ ሲኖዶስ በአስመራጭ ኮሚቴው ምዘና ለዕጩነት ይበቃሉ ተብለው ለውድድር በቀረቡት ቆሞሳት ላይ ተገቢውን ምርመራ በማድረግና ከመሥፈርቶቹ አንፃር በማምገም የኤጲስ ቆጶስነት ሹመት የሚገባቸውን ለይቶ ይወስናል፡፡
7. የኤጲስ ቆጶሳት አስመራጭ ኮሚቴ የሚሰየመው ከቅዱስ ሲኖዶስ አባላት ብቻ ነው፣አስመራጭ ኮሚቴው የቀረቡትን ዕጩዎች ካቀረቡት ማስረጃ አንፃር ስለእውቀታቸው ተግባራዊ ፈተና ሊፈትናቸው ይችላል፡፡

8. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 6 መሠረት በቅዱስ ሲኖዶስ ወሳኔ ለኤጲስ ቆጶስነት እንዲሾሙ የተሚጡት ቆሞሳት ከመሾማቸው በፊት ስለቤተ ክርስቲያን አስተዳደርና መንፈሳዊ የቤተ ክርስቲያን አመራር ከልዩ ልዩ ሊቃወንትና ምሁራን የሦስት ወራት ሥልጠና እንዲሰጣቸው ይደረጋል፡፡

አንቀጽ ፳፯

የኤጲስ ቆጶሳት ሹመትና የማዕርግ ስም

1. ለኤጲስ ቆጶስነት ሹመት የተሚጡት ዕጩ ቆሞሳት የእያንዳንዳቸው የግል ታሪክ፣ የትምህርት ዝግጅት፣ የምንኩስናና የክህነት አገልግሎት ሚዛን፣ የመንፈሳዊ ሕይወትና የአስተዳደር ችሎታ የተጠናቀረበት ዝርዝር መግለጫ ለመራጮች መቅረብ ይኖርበታል፡፡
2. በዚህ ሕገ ቤተ ክርስቲያን አንቀጽ 26 በተደነገገው መሠረት ኤጲስ ቆጶስ ሆኖ የሚሾመው አባት በቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ በዕጩነት ከቀረቡት ቆሞሳት መካከል በፍትሕ መንፈሳዊ አንቀጽ 5 ከቁጥር 90 እስከ 95 መሠረት በድምፅ ብልጫ ይመረጣል፤ በወቅቱ የሚፈለገውን የኤጲስ ቆጶሳት ቁጥር ለማሟላት የሚጠዪቋቸው ተወዳዳሪዎች ያገኙት ድምፅ እኩል ከሆነ ዕጣ የወጣለት ቆሞስ ኤጲስ ቆጶስ ሆኖ ይሾማል፡፡
3. በኤጲስ ቆጶስነት የሚሾም ቆሞስ በዚህ ሕገ ቤተክርስቲያን አንቀጽ 11 ንዑስ አንቀጽ 5 መሠረት የሚሰጠው የጽሑፍ ሚጋገጫ ይዘት የሚከተለው ነው፡ –

   ‹‹እኔ አባ እገሌ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን እምነትና ቀኖና መሠረት ኤጲስ ቆጶስ ሆኜ ከተሾምኩበት ቀን ጀምሮ በሚኾቸውም መንገድ በእጄ የሚባና በስሜ ያለ ገንዘብም ሆነ ንብረት በሞት ከዚህ ዓለም በሞት ስለይ ወራሽዋ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን መሆኗን እነሆ በፊርሜ አረጋግጣለሁ፡፡››

4. ኤጲስ ቆጶሱ ከተሾመበት ቀን ጀምሮ ብፁዕ አባ እገሌ ተብሎ ከቅዱስ ሲኖዶስ በሚሰጠው የኤጲስ ቆጶስነት ስም ይሠየማል፡፡ ስሙም በሀገረ ስብከቱ ባሉት ገዳማት፣ አድባራትና የአጥቢያ አብያተ ክርስቲያናት ዘወትር በጸሎት ይጠራል፡፡
5. ቤተ ክርስቲያን ባለችበት ቦታ ሁሉ ኤጲስ ቆጶሱ በአገልግሎት ጊዜ ከደረሰ በተገኘበት ጸሎት ላይ ስሙ ይጠራል፡፡
6. ኤጲስ ቆጶሱ በቤተ ክርስቲያኒቱ ቀኖና መሠረት የሚሾመው በዚህ ሕግ አንቀጽ 7(14) ድንጋጌ መሠረት ቅዱስ ሲኖዶስ በወሰነው ሀገረ ስብከት ወይም አስፈላጊ በሆነ የሥራ ቦታ ነው፡፡
7. ኤጲስ ቆጶሱ በተሾመ ጊዜ የተሰጠው ስም ከዚህ በፊት የነበረ ሊቀ ጳጳስ የሚጠራበት ስም የሆነ እንደሆነ አዲስ የተሾመው ኤጲስ ቆጶስ ስንተኛው በዚህ ስም የሚጠራ ኤጲስ ቆጶስ መሆኑን የሚያመለክት ካልዓይ ወይም ሣልሳይ የሚል ቅፅል እየተጨመረ የሚጠራ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፷፰

የኤጲስ ቆጶስ ተግባርና ኃላፊነት

ኤጲስ ቆጶሱ ተጠሪነቱ ለቅዱስ ሲኖዶስ ሆኖ የሚከተሉት ተግባራትና ኃላፊነት ይኖሩታል፡፡

1. በተሾመበት ሀገረ ስብከት ካህናትንና ምእመናንን የማምራት፣ የማስተማር፣ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን የሚፈጸሙ የማስፈጸም ሙሉ ሥልጣን አለው፡፡
2. በተሾመበት ሀገረ ስብከት በዚህ ሕግ አንቀጽ 45 በተደነገገው መሠረት ለሊቀ ጳጳስ የተሰጡት ተግባርራትና ኃላፊነት ይኖሩታል፡፡
3. ኤጲስ ቆጶሱ በተሾመበት ሀገረ ስብከት የሚገኘው ሊቀጳጳስ ረዳት እንዲሾምለት በቅዱስ ሲኖዶስ የታመነበት እንደሆነ ተጠሪነቱ ለቅዱስ ሲኖዶስ ሆኖ በሀገረ ስብከቱ ስለሚሠራው ሥራና ስለሚፈጽመው አገልግሎት ከሊቀ ጳጳሱ ጋር እየተመካከረና መመሪያ እየተቀበለ የሚሠራ ረዳት ኤጲስ ቆጶስ ሊመደብለት ይችላል፡፡

አንቀጽ ፷፱

የኤጲስ ቆጶስ ግዴታዎች

1. ኤጲስ ቆጶሱ በተሾመበት ሀገረ ስብከት ይኖራል፡፡
2. በቅዱስ ፓትርያርኩ ፈቃድ ወይም በሥራ ወይም በሕመም ምክንያት ካልሆነ በቀር ከሀገረ ስብከቱ ወጪ ከአሥራ አምስት ቀን የበለጠ መቆየት የለበትም፡
3. ኤጲስ ቆጶሱ በፍትሕ መንፈሳዊ አንቀጽ 5 ከቁጥር 156 እስከ 161 በተደነገገው መሠረት ሳይፈቀድለት ወይም ሳይጠይቅ በሌላው ሀገረ ስብከት ገብቶ ክህነት ማስጠት፣ መዳኘት፣ አዲስ የቤተ ክርስቲያን መሠረት ማስቀመጥና የመሳሰሉትን ዐበይት ተግባራት ሚፈጸም አይችልም፡ ይህን አድርጎ ቢገኝ የተጠቀሰው የፍትሕ መንፈሳዊ ድንጋጌ በሚያዝዘው መሠረት ይፈጸማል፡፡
4. ከዚህ በላይ በዚህ አንቀጽ ቁጥር 3 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የሀገረ ስብከቱ ሊቀጳጳስ በሕመም ወይም በሞት ምክንያት በሥራ ላይ በማይኖርበት ጊዜ ወደሌላው ሀገረ ስብከት ሄደው ማዕርገ ዲቁናና ቅስና ለመቀበል የሚጠይቁ ካሉ የትምህርት ችሎታቸውና ከሀገረ ስብከታቸው የተሰጣቸው ማስረጃ እየታየ መዓርጉ ሊሰጣቸው ይችላል፡፡
5. ኤጲስ ቆጶሱ በዓመት ሁለት ጊዜ ለሚደረገው የቅዱስ ሲኖዶስ መደበኛ ጉባኤ የሀገረ ስብከቱን የሥራ ሪፖርት ያቀርባል፡፡ በምልዓተ ጉባኤው ስብሰባ ላይም ይገኛል፣ ይሳተፋል፡፡
6. ያለበቂ ምክንያትና ያለቅዱስ ሲኖዶስ ውሳኔ የኤጲስ ቆጶስነቱን ማዕርግ በፈቃዱ እንዲተው አይፈቀድለትም፡
7. ኤጲስ ቆጶሱ ከዚህ ዓለም በሞት ሲለይ አስከሬኑ የኤጲስ ቆጶስነት ተልእኮውን ሲፈጽም ከኖረበት ሀገረ ስብከት ያርፋል፡፡

አንቀጽ ፴

ስለ ኤጲስ ቆጶሳት ዝወውር

1. በፍትሕ መንፈሳዊ አንቀጽ 5 ቁጥር 158 በተደነገገው መሠረት አንድ ኤጲስ ቆጶስ ከተሾመበት ሀገረ ስብከት ሊዛወር አይችልም፡፡

2. ከዚህ በላይ በቁጥር 1 የተደነገገው ቢኖርም፤

ሀ. ለሌላ የቤተ ክርስቲያን አገልግሎት የሚያስፈልግ መሆኑ በቅዱስ ሲኖዶስ ሲወሰን፤

ለ. ኤጲስ ቆጶሱ በተሾመበት ቦታ ለመቆየት የሚችልበት የጤና ሁኔታ ወይም ሊፈታ የሚችል አለመግባባት ያለ እንደሆነ፤ በቅዱስ ሲኖዶስ ተጠንቶ እንዲዛወር ሊወሰን ይችላል፡፡

3. በተመደበበት ሀገረ ስብከት ወይም የሥራ ቦታ መቆየት አይችልም ተብሎ በቅዱስ ሲኖዶስ የተወሰነበት ወይም የተወሰነለት ኤጲስ ቆጶስ በሌላ ቦታ ሊመደብ የሚችለው በቅዱስ ሲኖዶስ ውሳኔ ነው፡፡

4. ኤጲስ ቆጶሱ ከዚህ በላይ በንዑስ አንቀጽ 2 ከተዘረዘሩት ምክንያቶች ውጪ (የተሻለ ሁኔታን በማሰብ) የሚያቀርበው የዝውውር ጥያቄ ተቀባይነት አይኖረውም፡፡

አንቀጽ ፴፩

የኤጲስ ቆጶሳት ከመዓርግ መውረድ

1. ኤጲስ ቆጶሱ በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ቅዱስ ሲኖዶስ ውሳኔ በዚህ ሕገ ቤተክርስቲያን አንቀጽ 26 እና 27 መሠረት ተመርጦ ከተሾመ በኋላ፡-

   1. የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንን ትምህርተ ሃይማኖት የሚያፋልስ ተግባር ፈጽሞ ከተገኘ ወይም፤

   2. የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንን ቀኖና የሚጠብቅና የሚያስጠብቅ፣ የሚያከበርና የሚያስከብር በመሆኑ ቤተ ክርስቲያንን የሚያስነቅፍ ተግባር ፈጽሞ ወይም መሰል ተግባር እንዲፈጸም ምክንያት ሆኖ ከተገኘ ወይም፣

   3. በፍትሐ መንፈሳዊ አንቀጽ 5 ከቁጥር 172 እስከ 208 ስለኤጲስ ቆጶሳት የተደነገገውን በመተላለፉ፣ በመንፈሳዊ አባትነቱና በታማኝነቱ፣ በቤተ ክርስቲያን አመራሩና በአስተዳደራዊ ጉድለቱ የተነሣ በካህናትና በምእመናን ዘንድ ተቀባይነት ያጣ ሆኖ ከተገኘ፣ ከመዓርጉ ሊወርድ ይችላል፡፡

2. ከዚህ በላይ በንዑስ አንቀጽ 1 ከተመለከቱት ድርጊቶች አንዱ ወይም ብዙዎቹ በኤጲስ ቆጶሱ የተፈጸሙ መሆኑን ምክንያት በማድረግ ቅሬታ ወይም ክስ ሊያቀርቡ የሚችሉት፡-

   ሀ. የቅዱስ ሲኖዶስ አባላት በተናጠል ወይም በጋራ ፣ወይም

   ለ. የሊቃውንት ጉባኤ አባላት በጋራ፣ ወይም

   ሐ. ካህናት ወይም ምእመናን ናቸው፡፡

3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 መሠረት ቅሬታ ወይም ክስ የሚቀርበው ለቅዱስ ሲኖዶስ ጽሕፈት ቤት ነው፡፡ ቅሬታ ወይም ክስ የቀረበለት የቅዱስ ሲኖዶስ ጽሕፈት ቤትም ጉዳዩን ለሚመለከተው የቅዱስ ሲኖዶስ ኮሚቴ በማምራት ተገቢው ምርመራና ማጣራት ከተደረገበት በኋላ ለቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ ቀርቦ ይታያል፡፡

4. በኤጲስ ቆጶሱ ላይ የሚቀርቡ ቅሬታዎችም ሆኑ ክሶች በተጨባጭና ታማኝነት ባላቸው ማስረጃዎች የተደገፉና የተረጋገጡ መሆን ይኖርባቸዋል፡፡ ተጨባጭነትና ታማኝነት ያለው ማስረጃ ሳያቀርቡ የተገኙ ከሳሾች ወይም ቅሬታ አቅራቢዎች በቀኖና ቤተ ክርስቲያንና በሀገሪቱ ሕግጋት መሠረት በስም አጥፊነት ይጠየቃሉ፡፡

5. ኤጲስ ቆጶሱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት ስለቀረበበት ቅሬታ ወይም ክስ ተገቢውን ምላሽ የመስጠትና ራሱን የመከላከል መብቱ የተጠበቀ ነው፡፡

6. ኤጲስ ቆጶሱ የቀረበበት ቅሬታ ወይም ክስ በማስረጃ የተረጋገጠ እንደሆነ ወይም ደግሞ ለቀረበበት ቅሬታ ወይም ክስ የሰጠው መልስ ወይም ያቀረበው መከላከያ ተመርምሮ ተቀባይነት ያላገኘ እንደሆነ በቅዱስ ሲኖዶስ ወሳኔ ከሥልጣኑ ይወርዳል፡፡

7. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 6 የተደነገገው ቢኖርም በኤጲስ ቆጶሱ ላይ ቀርቦ የተረጋገጠው ቅሬታ ወይም ክስ የአሠራር በደልንና የአመራር ጉድለትን የሚመለከት በሆነ ጊዜ ኤጲስ ቆጶሱ እነዚህን የአስተዳደርና የአመራር ግድፈቶች እንዲያርም በጊዜ የተገደበ ማስጠንቀቂያ ይሰጠዋል፡፡ ሆኖም ለማታረም ፈቃደኛ ያልሆነ እንደሆነ በንዑስ አንቀጽ 6 ድንጋጌ መሠረት ተገቢው ወሳኔ ይሰጣል፡፡

8. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 6 መሠረት በቅዱስ ሲኖዶስ ወሳኔ ከሥልጣኑ የወረደው ኤጲስ ቆጶስ በቀኖና ቤተ ክርስቲያን ተወስኖ ቅዱስ ሲኖዶስ በሚጠለት ገዳም ይቀመጣል፡፡ ነገር ግን የቅዱስ ሲኖዶሱን ወሳኔ ባለማክበር በቀኖና አልወሰንም፣ በገዳምም አልቀመጥም ያለ እንደሆነ ተወግዞ ከቤተ ክርስቲያን አንድነት ይለያል፡፡

9. ኤጲስ ቆጶሱ በዚህ አንቀጽ ያልተጠቀሱ ጥፋቶችን የፈጸመ እንደሆነ የፍትሕ መንፈሳዊ አንቀጽ 5 ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

ምዕራፍ ስድስት

ስለ ጠቅላይ ቤት ክህነት

አንቀጽ ፴፪

የጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት

1. የጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት የቤተ ክርስቲያንን የሥራ አስፈጻሚነትና የአስተዳደር ተግባራት የማከናወን ሥልጣን የተሰጠው ከፍተኛ የቤተ ክርስቲያኒቱ አካል ነው፡፡

2. ጠቅላይ ቤተ ክህነት ከቅዱስ ሲኖዶስ አባላት መካከል በሲኖዶሱ አባላት የሚመረጥና በቅዱስ ፓትርያርኩ ፊርማ በተጻፈ ደብዳቤ የሚሾም አንድ ጠቅላይ ሥራ አስኪያጅ ይኖረዋል፡፡

3. የጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት በጠቅላይ ሥራ አስኪያጁ ጠቋሚነትና በቋሚ ሲኖዶስ ከሚቀርቡ አምስት ዕጩዎች መካከል በቅዱስ ሲኖዶስ ምልዓተ ጉባዔ የሚሾሙ ሁለት ምክትል ሥራ አስኪያጆች ይኖሩዋል፡፡ እነዚህም የመንፈሳዊ አገልግሎት ዘርፍ ምክትል ሥራ አስኪያጅ እና የፋይናንስ የሰው ሀብትና ልማት ዘርፍ ምክትል ሥራ አስኪያጅ ይሆናሉ፡፡

4. የጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤቱ በሥሩ ሆነው የቤተ ክርስቲያኒቱን የአስፈጻሚነትና የአስተዳደር ተግባራትን የሚያከናወኑ ከዚህ በታች የተዘረዘሩት መምሪያዎችና አገልግሎቶች አሉት፤

   1. የስብከተ ወንጌልና ሐዋርያዊ ተልእኮ፤
   2. የትምህርትና ማሠልጠኛ፤
   3. የሰበካ ጉባዔ ማደራጃ፤
   4. የሰንበት ትምህርት ቤቶች ማደራጃ፤
   5. የካህናት አስተዳደር፤
   6. የገዳማትና ቅርሳቅርስ
   7. የፋይናንስና በጀት፤
   8. የሰው ሀብት አስተዳደር፤
   9. የዕቅድና ልማት መምሪያ
   10. የውጭ ጉዳይ መምሪያ፤
   11. የሕግ አገልግሎት፤
   12. የውስጥ ቁጥጥር አገልግሎት፤
   13. የሕዝብ ግንኙነት አገልግሎት
   14. የአህጉረ ስብከት ማስተባበሪያ አገልግሎት እና፣ እንደአስፈላጊነቱ ሊቋቋሙ የሚችሉ

5. ልዩ ልዩ የልማት ተቋማት በሚቋቋሙ ጊዜ በቅዱስ ሲኖዶስ የሚወጣ ደንብና መመሪያ ይኖራቸዋል፡፡

6. በዚህ አንቀጽ ንዑሳን አናቅጽ (3) እና (4) የተጠቀሱት ምክትል ሥራ አስኪያጆችና ጠቅላላ መምሪያዎች፣ አግልግሎቶች፣ ድርጅቶችና ልዩ ልዩ የቤተክርስቲያኒቱ የልማት ተቋማት ሁሉ ተጠሪነታቸው ለጠቅላይ ሥራ አስኪያጁ ይሆናል፡፡

7. ከዚህ በላይ የተገለጸው እንደተጠበቀ ሆኖ

   ሀ. የስብከተ ወንጌልና ሐዋርያዊ ተልእኮ፤ የትምህርትና ማሠልጠኛ፤ የሰበካ ጉባዔ ማደራጃ፤ የሰንበት ትምህርት ቤቶች ማደራጃ፤ የካህናት አስተዳደር፤ እና የገዳማትና ቅርሳቅርስ መምሪያዎችን የመንፈሳዊ አገልግሎት ዘርፍ ምክትል ሥራ አስኪያጅ እንዲከታተላቸው ይሆናል፡፡

   ለ. የፋይናንስና በጀት፤ የሰው ሀብት አስተዳደር፤ እና የዕቅድና ልማት መምሪያዎችን የፋይናንስ የሰው ሀብትና ልማት ዘርፍ ምክትል ሥራ አስኪያጅ እንዲከታተላቸው

ይሆናል፡፡

8. የየማኅበራዊያቹና የአገልግሎቶቹ እንዲሁም የየተቋማቱ ዝርዝር ተግባራትና ኃላፊነቶቻቸው በቃለ ዓዋዲውና በቅዱስ ሲኖዶስ በሚወጣ ደንብ የሚወሰን ይሆናል፡፡
9. ጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤቱ የመምሪያ ኃላፊዎች በአባልነት የሚገኙበትና በጠቅላይ ሥራ አስኪያጁ ሰብሳቢነት የሚመራ አንድ የአስተዳደር ጉባኤ ይኖረዋል፡፡
10. ተግባርና ኃላፊነቱ በቃለ ዓዋዲው የሚገለጽ በጠቅላይ ሥራ አስኪያጁ ሰብሳቢነት የሚመራ አንድ የመንበረ ፓትርያርክ አጠቃላይ ሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ ሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴ ይኖረዋል፡፡
11. የጠቅላይ ቤተ ክህነቱ ጽሕፈት ቤት ተጠሪነቱ ለቅዱስ ሲኖዶስ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፴፫

የጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት ተግባራትና ኃላፊነት

የጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት የሚከተሉት ተግባራትና ኃላፊነት ይኖሩታል፡-

1. ቅዱስ ሲኖዶስ ስለቤተ ክርስቲያን አስተዳደር በየጊዜው የሚወስናቸውን ጉዳዮችና ከቤተ ክርስቲያኒቱ መምሪያዎች፣ ከልዩ ልዩ መሥሪያ ቤቶችም ሆነ ከየሀገረ ስብከቱ የሚቀርቡትን ጥያቄዎች ሁሉ በቤተ ክርስቲያኒቱ ሕግጋት መሠረት ይፈጽማል፣ ያስፈጽማል፡፡
2. የዋናውን መሥሪያ ቤት፣ ድርጅቶችንና መምሪያዎች እንዲሁም በቤተ ክርስቲያኒቱ ሥር የሚገኙትን የሥራ ዘርፎች ሁሉ ያስተዳድራል፣ ይመራል፡፡
3. ከቤተ ክርስቲያኒቱ አቋም ጋር የሚስማሙ ሥራዎችን በማካሄድና የገንዘብ ምንጭ በማስገኘት የቤተ ክርስቲያን ሀብትና ንብረት የሚጠበቅበትን ዘዴ እያጠና ለቅዱስ ሲኖዶስ ያቀርባል፣ ሲፈቀድለትም በቤተ ክርስቲያኒቱ የፋይናንስና የንብረት አስተዳደር ደንብ መሠረት ተግባራዊ ያደርጋል፡፡
4. ማንኛውንም የቤተ ክርስቲያኒቱ ገንዘብ በቤተ ክርስቲያኒቱ የፋይናንስና የንብረት አስተዳደር ደንብ መሠረት ገቢ መሆኑንና በሕጋዊ መንገድ ወጪ እየሆነ ለቤተክርስቲያኒቱ አገልግሎት መዋሉን ያረጋግጣል፡፡
5. የየዓመቱን የጠቅላይ ቤተ ክህነቱን የሥራ ዕቅድ በግንቦት ወር (በርክበ ካህናት) ለሚካሄደው የቅዱስ ሲኖዶስ ምልዓተ ጉባኤ ያቀርባል፣ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፡፡
6. በዚህ አንቀጽ የተጠቀሱት የመምሪያ፣ የድርጅቶችና የልዩ ልዩ የሥራ ዘርፎች የሥራ ኃላፊዎችን የሥራ ዝውውርና ዕድገት በተመለከተ በአስተዳደር ጉባዔው እየተጠና ለቋሚ ሲኖዶስ ቀርቦ ሲጸድቅ እንዲፈጸም ያደርጋል፡፡
7. በጠቅላይ ጽ/ቤቱ፣ በየድርጅቱና በየሥራ ዘርፉ ያለውን የሠራተኛ ቅጥር፣ ዝውውርና ዕድገት የሚመለከቱ ጉዳዮችን እያስጠና በቤተ ክርስቲያኒቱ የሰው ሀብት አስተዳደር ደንብ መሠረት ይፈጽማል፣ ያስፈጽማል፡፡

8. በየደረጃው ያለውን የሠራተኛ መብትና ግዴታ በሚመለከት (ማለትም የጡረታ፣ የጤና አጠባበቅ፣ የደረጃ ዕድገት አሰጣጥ፣ የፈቃድ አሰጣጥ፣ የሥነ-ሥርዓት ርምጃ አወሳሰንና አፈጻጸም እና የመሳሰሉትን) በዚህ ሕግና በዚህ ሕግ መሠረት በሚወጣው የቤተ ክርስቲያኒቱ የሰው ሀብት አስተዳደር ደንብ እንዲሁም በአፈጻጸም መመሪያዎች መሠረት ሚፈጸማቸውን ይቆጣጠራል፣ እንዲያስፈጽሙም አመራር ይሰጣል፡፡
9. በቤተ ክርስቲያኒቱ ስም የተቋቋሙትን የትምህርት ተቋማትና የማምረቻ ድርጅቶችን ሁሉ ይመራል፣ ይቆጣጠራል፡፡
10. ማንኛውም የቤተ ክርስቲያኒቱ ንብረትና የገንዘብ ገቢና ወጪ በቤተ ክርስቲያኒቱ የፋይናንስና የንብረት አስተዳደር ደንብ መሠረትና በሕግ ፊት ተቀባይነት ባለው የሂሣብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት መከናወኑን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፡፡
11. በየዓመቱና አስፈላጊ ሆኖ በሚገኝበት ጊዜ ሁሉ የቤተ ክርስቲያኒቱ የገንዘብና የንብረት አያያዝና አመዘጋገብ በውጭ ኦዲተር እንዲመረመሩ ያደርጋል፡፡
12. በውጭ ሀገር የሚገኙትን አህጉረ ስብከትና አብያተ ክርስቲያናት የሥራ ሂደት ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፡፡

አንቀጽ ፴፬

የጠቅላይ ሥራ አስኪያጅ አመራረጥና ሹመት

1. ጠቅላይ ሥራ አስኪያጁ በቅዱስ ሲኖዶስ በሚሰየም አስመራጭ ኮሚቴ አማካኝነት ለወድድር ከቀረቡ ሦስት ዕጩ የቅዱስ ሲኖዶስ አባላት መካከል በቅዱስ ሲኖዶስ ጉባኤ ተመርጦ በፓትርያርኩ ፊርማ ይሾማል፡፡ሹመቱም አግባብ ላላቸው አካላት ሁሉ በጽሑፍ የገለጣል፡፡
2. የጠቅላይ ሥራ አስኪያጁ የአገልግሎት ዘመን ሦስት ዓመት ነው፡፡ አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘም ለአንድ ተጨማሪ የሥራ ዘመን እንደገና እንዲያገለግል ሊመረጥ ይችላል፡፡
3. ጠቅላይ ሥራ አስኪያጁ ሥራውን እንዲቀጥል የማያስችል ምክንያት ካጋጠመ የአገልግሎት ዘመኑ ሳይፈጸም በቅዱስ ሲኖዶስ ውሳኔ በሌላ ሊተካ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፴፭

የጠቅላይ ሥራ አስኪያጁ ተግባርና ኃላፊነት

የጠቅላይ ሥራ አስኪያጁ ተጠሪነት ለቅዱስ ሲኖዶስና ለቅዱስ ፓትርያርኩ ሆኖ ከዚህ የሚከተሉት ተግባራትና ኃላፊነት ይኖሩታል፡፡

1. የቤተ ክርስቲያኒቱ ዓመታዊ የሥራ ዕቅድና በጀት በየደረጃው ከሚገኙ የቤተ ክርስቲያኒቱ አካላትና የሥራ ዘርፎች ተሰብስቦ አግባብ ባላቸው መምሪያዎች አማካኝነት እንዲዘጋጅ ያደርጋል፡፡

2. በየሦስት ወሩ አንድ ጊዜ በታቀደው ዕቅድ መሠረት የተከናወኑ ተግባራትን፤የቀሩ ሥራዎችን ከነምክንያታቸው፣ እና ያጋጠሙ ችግሮችን ከተወሰዱ የመፍትሔ እርምጃዎች ጋር የማሪያዎችና የድርጅቶች ኃላፊዎች በማኅበት ለቋሚ ሲኖዶስ ዘገባ ያቀርባል፡፡

3. በየዓመቱ ሁለት ጊዜ (በጥቅምትና በርክበ ካህናት) በሚካሄደው የቅዱስ ሲኖዶስ ምልዓተ ጉባዔ በሚወሰነው መሠረት የተሠሩትንና ያልተሠሩትን፣ ያጋጠሙ ችግሮችን፤ ያልተፈጸሙት በምን ምክንያት እንደሆነና የተሰጡ የመፍትሔ ወሳኔዎችን የሚገልጽ ዘገባ ያቀርባል፡፡ የሚሰጡትን ዕርምቶችም ተቀብሎ ተግባራዊ ያደርጋል፡፡

4. ሥልጣነ ክህነት ያላቸው ሆነው በነገረ እግዚአብሔር ትምህርት የተሟሉ፣ በቂ የቤተ ክርስቲያን ትምህርት ያላቸውና በአስተዳደር ችሎታቸው ብቁ የሆኑ ሦስት ሰዎችን ለመንፈሳዊ አገልግሎት ዘርፍ ምክትል ሥራ አስኪያጅነት ዕጩ አድርጎ በማጠቆም በቋሚ ሲኖዶስ አቅራቢነት በቅዱስ ሲኖዶስ ምልዓተ ጉባኤ ያስመርጣል፡፡

5. ለፋይናንስ የሰው ሀብትና ልማት ምክትል ሥራ አስኪያጅነት ምእመናን ሆነው በሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን በሥጋ ወደሙ የተወሰኑ የአስተዳደር ልምድ ያላቸው በሥነ-ምግባራቸው የተመሰከረላቸውና በአስተዳደር (ሜጅመንት) ቢያንስ የማስተርስ ዲግሪ ያላቸው ሦስት ሰዎችን ዕጩ አድርጎ በማጠቆም በቋሚ ሲኖዶስ አቅራቢነት በቅዱስ ሲኖዶስ ምልዓተ ጉባኤ ያስመርጣል፡፡

6. በቅዱስ ሲኖዶስ የሚሚጠት ምክትል ዋና ሥራ አስኪያጆችም በጠቅላይ ሥራ አስኪያጁ በሚፈረም ደብዳቤ ይሾማሉ፡፡

7. የመምሪያና የልዩ ልዩ ድርጅቶች ኃላፊዎችን እያጠና እየመረጠ ለቋሚ ሲኖዶስ አቅርቦ ሲጸድቅለት ይሾማል፡፡

8. ከመደበኛው በጀት ሌላ ድንገተኛ ወጪ በሚያስፈልግበት ጊዜ በቋሚ ሲኖዶስ እያስወሰነ ከማጠባበቂያው በጀት ላይ ወጪ በማድረግ በሥራ ላይ ያውላል፡፡

9. በቋሚ ሲኖዶስ እያስወሰነ ቤተ ክርስቲያኒቱን ወክሎ ወል ይዋዋላል፣ በቤተ ክርስቲያኒቱ ስም ይከሳል፣ ይከሰሳል፡፡ለዚህም አስፈላጊውን የውክልና ሥልጣን ይሰጣል፡፡

10. በበጀት የተመደበውን የጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት ገንዘብና ንብረት በፊርማው ያንቀሳቅሳል፡፡

11. በጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት ሥር በማኅኝ ማምሪያ፣ ወይም ድርጅት፣ ወይም የትምህርት ተቋም፣ ወይም በሌላ የሥራ ዘርፍ ስም የተከፈቱትንና የሚከፈቱትን የባንክ ሂሶቦች ከቅዱስ ሲኖዶስ ዋና ጸሐፊ ወይም ሂሣቡ በስሙ ከተከፈተለት ማምሪያ ቤት ኃላፊ ጋር በጣምራ ፊርማ ያንቀሳቅሳል፡፡

12. የጠቅላይ ቤተ ክህነቱን የባንክ ሂሳብ ከቅዱስ ሲኖዶስ ዋና ጸሐፊ እና ከፋይናንስ ማምሪያ ኃላፊው ጋር በጣምራ ፊርማ ያንቀሳቅሳል፡፡

13. ጠቅላይ ሥራ አስኪያጁ የሚፈርምበትና የጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት የሚያውቀው የባንክ ሂሳብ በቤተክርስቲያን ስም በልዩ ልዩ ስያሜ ማካፈት አይቻልም፡፡ ነገር ግን ክልከላውን በመተላለፍ የተከፈተ የባንክ ሂሳብ ቢገኝ አግባብነት ባለው ሕግ መሠረት ተገቢው እርምጃ ይወሰዳል፡፡

14. በጥቅምት ወር በሚደረገው የሰበካ አስተዳደር አጠቃላይ መንፈሳዊ ጉባዔ ላይ የጠቅላይ ቤተ ክህነቱን ጽሕፈት ቤት የሥራ አፈጻጸም የክንውን ሪፖርት ያቀርባል፡፡

15. የአህጉረ ስብከት የሥራ አፈጻጸም ሪፖርት በጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት ደረጃ ከተገመገመ በኋላ በስብከተ ወንጌል፣ በትምህርትና ማሠልጠኛ፣ በሰበካ ጉባኤ ሚደራጃ፣ በሰንበት ት/ቤት ሚደራጃ፣ በበጀትና ፋይናንስ፣ በዕቅድና ልማት ዘርፍ በየመምሪያዎቹ ኃላፊዎች የሚቀርብ ሲሆን የተቀሩት ተጠቃልለው ዋናው ሥራ አስኪያጅ በሚወክለው ኃላፊ አማካኝነት ይቀርባሉ፡፡

<u>አንቀጽ ፴፯</u>

<u>ስለምክትል ዋና ሥራ አስኪያጆች</u>

የጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት ምክትል ሥራ አስኪያጆች በዚህ ሕገ ቤተክርስቲያን አንቀጽ 32 መሠረት የሚሚጡና ተጠሪነታቸው ለጠቅላይ ሥራ አስኪያጁ ሲሆን ከዚህ የሚከተሉት ተግባራትና ኃላፊነት ይኖሯቸዋል፡፡

1. የመንፈሳዊ አገልግሎት ዘርፍ ምክትል ሥራ አስኪያጅ፤

ሀ. በዚህ ሕገ ቤተክርስቲያን አንቀጽ 32 (6) (ሀ) የተመለከቱትን መምሪያዎች ለመከታተልና ለመቆጣጠር የሚያስችል ወስጠ ደንብ ተዘጋጅቶና በቋሚ ሲኖዶስ ጸድቆ የሚሰጠውን ዝርዝር የሥራ ድርሻ ይፈጽማል፡፡

ለ. ከጠቅላይ ሥራ አስኪያጁ የሚሰጠውን ሥራም ያከናውናል ይፈጽማል፡፡

ሐ. ጠቅላይ ሥራ አስኪያጅ በሚኖርበት ጊዜ የመንፈሳዊ ዘርፍ ጉዳዮችን በተመለከተ ዋናውን ሥራ አስኪያጅ ወክሎ ይሠራል፡፡

2. የፋይናንስ የሰው ሀብትና ልማት ዘርፍ ምክትል ሥራ አስኪያጅ፤

ሀ. በዚህ ሕገ ቤተክርስቲያን አንቀጽ 32(6) (ለ) የተመለከቱትን መምሪያዎች ለመከታተልና ለመቆጣጠር የሚያስችል ወስጠ ደንብ ተዘጋጅቶና በቋሚ ሲኖዶስ ጸድቆ የሚሰጠውን ዝርዝር የሥራ ድርሻ ይፈጽማል፡፡

ለ. ከጠቅላይ ሥራ አስኪያጁ የሚሰጠውን ሥራም ያከናውናል ይፈጽማል፡፡

ሐ. ጠቅላይ ሥራ አስኪያጅ በሚኖርበት ጊዜ የፋይናንስና የሰው ሀበት እና ልማት ዘርፉን በተመለከተ ዋናውን ስራ አስኪያጅ ወክሎ ይሠራል፡፡

3. የምክትል ዋና ሥራ አስኪያጆች የሥራ ዘመን የዋና ሥራ አስኪያጁ የሥራ ዘመን ይሆናል፡፡

<u>አንቀጽ ፵፯</u>

<u>ስለጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽ/ቤት የአስተዳደር ጉባዔ</u>

1. የጠቅላይ ቤተ ክህነት የአስተዳደር ጉባዔ፤ የመምሪያ ኃላፊዎች በአባልነት የሚገኙበት ማንኛውንም የቤተ ክርስቲያኒቱን የአስተዳደር ጉዳዮች እና ጠቅላይ ሥራ አስኪያጁ በአስተዳደር ጉባዔ እንዲታዩና እንዲወሰኑ ያቀረባቸውን ጉዳዮች በቤተ ክርስቲያኒቱ ሕግጋት፣ ደንቦችና ልዩ ልዩ መመሪያዎች መሠረት ማየትና መወሰን የሚችል ጉባኤ ነው፡፡
2. የአስተዳደር ጉባዔው ሰብሳቢ የጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት ጠቅላይ ሥራ አስኪያጅ ነው፡፡ ጠቅላይ ሥራ አስኪያጁ በሌለበት ጊዜ የተወከለው ምክትል ሥራ አስኪያጅ ጉባዔውን በሰብሳቢነት ይመራል፡፡
3. የአስተዳደር ጉባዔው የሚከተሉት ዋና ዋና ተግባራት ይኖሩታል፡-
   ሀ. ከእያንዳንዱ የጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት ፣ መምሪያዎች ድርጅቶችና የሥራ ዘርፍ በሚቀርቡ አስተዳደራዊ ጉዳዮች ላይ እየተወያየና የሥራ አፈጻጸም ስልት እያወጣ ይወስናል፡፡
   ለ. የአስተዳደር ችግሮች ሲፈጠሩ (ሲከሰቱ) እያጠናና በጥናቱ ውጤት ላይ እየተወያየ ይወስናል፡፡
   ሐ. በየደረጃው የሚገኙ የመንፈሳዊ ፍርድ ቤት ችሎቶች የሚያስከትቸው ጉዳዮች እንደተጠበቁ ሆነው ከየሀገረ ስብከቱ በይግባኝ የሚቀርቡለትን አስተዳደራዊ ጉዳዮች ተመልክቶ ይወስናል፡፡

<u>አንቀጽ ፵፰</u>

<u>የልማትና ክርስቲያናዊ ተራድኦ ኮሚሽን</u>

1. የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን የልማትና ክርስቲያናዊ ተራድኦ ኮሚሽን በቅዱስ ሲኖዶስ ውሳኔ የተመሠረተ የልማት፤ የረድኤትና የምግባረ ሠናይ ተቋም ሲሆን መንግሥት በሚያወጣውና አግባብነት ባለው ሕግ መሠረት ተመዝግቦ የሚንቀሳቀስ ተቋም ነው፡፡
2. የኮሚሽኑ ጠቅላላ ጉባዔ የቅዱስ ሲኖዶስ ምልዓተ ጉባኤ ነው
   (የኮሚሽኑ ጠቅላላ ጉባዔ አባላት በየአራት ዓመቱ በቅዱስ ሲኖዶስ የሚሾሙ ሲሆን የጠቅላላ ጉባዔው ተጠሪነትም ለቅዱስ ሲኖዶስ ነው፡፡
   ቅዱስ ሲኖዶስ አጥጋቢ ምክንያት ሲኖረው የጠቅላላ ጉባዔ አባላትን በሚፈቸውም ጊዜ በሙሉም ሆነ በከፊል ማንሣት ይችላል፡፡)
3. ኮሚሽኑ በቅዱስ ሲኖዶስ በሚሾም አንድ ሊቀ ጳጳስ የበላይ ኃላፊነት ሥራውን የሚያካሄድ ሲሆን በጠቅላላ ጉባዔ የሚሾም የሥራ አመራር ቦርድ ይኖረዋል፡፡
4. የኮሚሽኑ የዕለት ተዕለት ሥራ በመተዳደሪያ ደንቡ መሠረት በኮሚሽኑ የሥራ አመራር ቦርድ አቅራቢነት በጠቅላላ ጉባዔው በሚሾምና ተጠሪነቱ ለሊቀ ጳጳሱ በሚሆን አንድ ኮሚሽነር ይመራል፡፡

5. ኮሚሽኑ በጠቅላላ ጉባዔው የሚጸድቅ የራሱ መተዳደሪያ ደንብና የወስጥ የአስተዳደር መዋቅር ይኖረዋል፡፡

አንቀጽ ፴፱
የሕፃናትና የቤተሰብ ጉዳይ ድርጅት

1. የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን የሕፃናትና የቤተሰብ ጉዳይ ድርጅት በቅዱስ ሲኖዶስ ወሳኔ የተመሠረተ መንግሥት በሚያወጣወና አግባብነት ባለው ሕግ መሠረት ተመዝግቦ የሚንቀሳቀስ ድርጅት ነው፡፡
2. የድርጅቱ ጠቅላላ ጉባኤ የቅዱስ ሲኖዶስ ምልዐተ ጉባኤ ነው፡፡
   (የድርጅቱ ጠቅላላ ጉባዔ አባላት በየአራት ዓመቱ በቅዱስ ሲኖዶስ የሚሾሙ ሲሆን የጠቅላላ ጉባዔው ተጠሪነትም ለቅዱስ ሲኖዶስ ነው፡
   ቅዱስ ሲኖዶስ አጥጋቢ ምክንያት ሲኖረው የጠቅላላ ጉባዔ አባላትን በሚፈቸወም ጊዜ በሙሉም ሆነ በከፊል ማንሣት ይችላል፡፡)
3. ድርጅቱ በቅዱስ ሲኖዶስ በሚሾም አንድ ሥራ አስኪያጅና በጠቅላላ ጉባዔ የሚሾም የሥራ አመራር ቦርድ ይኖረዋል፡፡
4. የድርጅቱ የዕለት ተዕለት ሥራ በመተዳደሪያ ደንቡ መሠረት በድርጅቱ የሥራ አመራር ቦርድ አቅራቢነት በጠቅላላ ጉባዔው በሚሾም ሥራ አስኪያጅ ይመራል፡፡
5. ድርጅቱ በጠቅላላ ጉባዔው የሚጸድቅ የራሱ መተዳደሪያ ደንብና የወስጥ የአስተዳደር መዋቅር ይኖረዋል፡፡

ምዕራፍ ሰባት
ስለ አህጉረ ስብከት
አንቀጽ ፵
የአህጉረ ስብከት መቋቋም

1. የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን አህጉረ ስብከት በሁለት ክፍል ይመደባሉ፡፡ እነርሱም -
   ሀ. በሀገር ወስጥ ከአዲስ አበባ ጀምሮ እስከዳር ድንበር ድረስ ያሉትን፣
   ለ. በውጭ ሀገር ከቅድስት ሀገር ኢየሩሳሌም ጀምሮ በየክፍላተ ዓለሙ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን በአለችበት ቦታ ሁሉ የሚገኙትን የሚያጠቃልል ሲሆን እነዚህን አህጉረ ስብከት ለማሥራትና ለማስተዳደር የሚያስችል የየሀገሮቹን ሕግጋተ መንግሥት ያገናዘበና ከዚህ ሕገ ቤተክርስቲያን ጋር የተጣጣመ የመተዳደሪያ ደንብ በቅዱስ ሲኖዶስ እንዲወጣላቸው ይደረጋል፡፡
2. ቤተ ክርስቲያን በሀገርም ሆነ በዓለም አቀፍ ደረጃ በየጊዜው እየተስፋፋችና የሐዋርያዊ ተልእኮ እንቅስቃሴዋም እየተጠናከረ በሄደ ማጠን ተጨማሪ የሀገረ ስብከት ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤቶች በቅዱስ ሲኖዶስ ሊቋቋሙ ይችላሉ፡፡

አንቀጽ ፶፩
የሀገረ ስብከት መዋቅር

እያንዳንዱ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ሀገረ ስብከት የሚከተለው መዋቅራዊ አደረጃጀት ይኖረዋል፡፡

1. የሀገረ ስብከት ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት
2. ተጠሪነታቸው ለሀገረ ስብከቱ ሊቀጳጳስ የሆኑ
   ሀ) የሀገረ ስብከት ሊቃውንት ጉባዔ
   ለ) የሀገረ ስብከት መንፈሳዊ ፍርድ ቤት
   ሐ) የሀገረ ስብከት የቁጥጥር አገልግሎት(ኦዲትና ኢንስፔክሽን)
   መ) የሀገረ ስብከት የሥነ-ምግባርና ሥነ-ሥርዓት ክትትል ክፍል
   ሠ) የገዳማትና ቅርሳቅርስ ክፍል
3. የሀገረ ስብከት የሰበካ አስተዳደር መንፈሳዊ ጉባኤ ሥራ አስፈጻሚ
4. የሀገረ ስብከት አስተዳደር ጉባኤ
5. የሀገረ ስብከት ልዩ ልዩ የሥራ ክፍሎች
6. የወረዳ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት
7. የወረዳው የሰበካ አስተዳደር መንፈሳዊ ጉባኤ ሥራ አስፈጻሚ
8. የወረዳ ቤተ ክህነት ልዩ ልዩ የሥራ ዘርፎች
9. የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን አስተዳደር ጽሕፈት ቤት
10. የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን የሰበካ አስተዳደር መንፈሳዊ ጉባኤ ጽሕፈት ቤት
11. የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ልዩ ልዩ የአገልግሎት ዘርፎች (ክፍሎች)

አንቀጽ ፶፪
የአዲስ አበባ ሀገረ ስብከት

1. የአዲስ አበባ ሀገረ ስብከት የሀገሪቱ ርእሰ ከተማ ስለሆነና ከሌሎች አህጉረ ስብከት የሚለይባቸው ልዩ ሁኔታዎች ስላሉ እነዚህን ሁኔታዎች ከግምት ያስገባ የተለየ አወቃቀርና የፈሰስ አከፋፈል ሥርዓት ይኖረዋል፡፡

   በዚሁ መሠረት፤

   1. የምሥራቅ ፣የምዕራብ ፣የሰሜን፣ የደቡብና የማዕከላዊ ወረዳ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤቶች ይኖሩታል፡፡
   2. በእያንዳንዱ የወረዳ ቤተ ክህነት አንድ ሥራ አስኪያጅ፤ አንድ ጸሐፊና አስፈላጊ የሆኑ ልዩ ልዩ የሥራ ዘርፎች ይኖሩታል፡፡

3. በአዲስ አበባ ከተማ የሚገኙ የገዳማትና የአድባራት አስተዳዳሪዎች የሚሾሙት በዚህ ሕገ ቤተክርስቲያን አንቀጽ 53 መሠረት በሀገረ ስብከቱ ሊቀጳጳስ ሰብሳቢነት በሀገረ ስብከቱ አስተዳደር ጉባዔ ተመርጠውና የምርጫው ውጤት ለቋሚ ሲኖዶስ ቀርቦ ከጸደቀ በኋላ ነው፡፡

2. በአዲስ አበባ ሀገረ ስብከት ከየአጥቢያ አብያተ ክርስቲያናቱ የገንዘብ ገቢ ላይ እንደ ጊዜው ሁኔታ እየታየ በቅዱስ ሲኖዶስ በሚወሰነው መሠረት ፐርሰንት እየታሰበ በቀጥታ ለሀገረ ስብከቱ ገቢ ይሆናል፡፡
3. ሀገረ ስብከቱም ከየአጥቢያ አብያተ ክርስቲያናቱ ከተሰበሰበው ፈሰስ እና ከልዩ ልዩ ምንጮች ከተገኘው ገቢ ላይ ስድሳ አምስት ከመቶውን ለጠቅላይ ቤተ ክህነት ገቢ ያደርጋል፡፡
4. ለጠቅላይ ቤተ ክህነት ገቢ አድርጎ ቀሪ የሆነውን ሠላሳ አምስት ከመቶ በዕቅድና በበጀት ሥርዓት እየደለደለ በሀገረ ስብከቱ ጽሕፈት ቤትና በወረዳዎች ለሚገኙ ልዩ ልዩ የልማት ሥራዎች ማዋል የኖርበታል፡፡
5. ከዚህ በላይ የተደነገጉት ልዩ ሁኔታዎች እንደተጠበቁ ሆነው በዚህ ሕገ ቤተክርስቲያን ስለ አህጉረ ስብከት የተደነገጉት አንቀጾች ለአዲስ አበባ ሀገረ ስብከትም ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

<u>አንቀጽ ፵፫</u>

<u>የሀገረ ስብከት ቤተ ክህነት ዋና ጽሕፈት ቤት</u>

1. የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የሀገረ ስብከት ዋና ጽሕፈት ቤት በሀገረ ስብከቱ ለሚገኘው የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር ከፍተኛ የሥራ አስፈጻሚ አካል ነው፡
2. ከአዲስ አበባ ጀምሮ እያንዳንዱ ሀገረ ስብከት በቅዱስ ሲኖዶስ በተሾመ ኤጲስ ቆጶስ ወይም ሊቀጳጳስ ይመራል፡፡
3. የሀገረ ስብከቱ ጽሕፈት ቤት የበላይ ተጠሪና መሪ የሀገረ ስብከቱ ኤጲስ ቆጶስ ወይም ሊቀጳጳስ ነው፡፡ ከእርሱም ቀጥሎ የመሪነት ኃላፊነቱ የሀገረ ስብከቱ ቤተ ክህነት ሥራ አስኪያጅ ይሆናል፡፡
4. ሀገረ ስብከቱ ዓላማውንና ተግባሩን የሚያስፈጽምባቸውና መንፈሳዊና ማኅበራዊ አገልግሎቱን የሚያከናውንባቸው የሚከተሉት ዋና ዋና ክፍሎችና፤

   እንደ አስፈላጊነቱ ሊከፈቱ የሚችሉ ልዩ ልዩ የሥራ ዘርፎች ይኖሩታል፡፡ እነዚህም

   ሀ) የስብከተ ወንጌል

   ለ) የትምህርትና ማሠልጠኛ

   ሐ) የሰበካ ጉባዔ ሚደራጃ

   መ) የሰንበት ትምህርት ቤቶች ሚደራጃ

   ሠ) የገዳማትና ቅርሳ ቅርስ

ሲሆኑ የእነዚህና የሌሎችም ሥራ ዘርፎች ዝርዝርና የሚያከናውኗቸው ተግባራት በቃለ ዓዋዲው የሚገለጹ ይሆናል፡፡

5. የሀገረ ስብከቱ ማኅበረ ጽጽስናና ጽሕፈት ቤቱ ቅዱስ ሲኖዶስ ሀገረ ስብከት ብሎ በሰየመው ርእሰ ከተማ ይሆናል፡፡
6. የሀገረ ስብከቱ ዋና ጽሕፈት ቤት ተጠሪነት ለጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት ነው፡፡

አንቀጽ ፵፬

የሀገረ ስብከት ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት ተግባርና ኃላፊነት

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የሀገረ ስብከት ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት የሚከተሉት ተግባራትና ኃላፊነት ይኖሩታል፡፡

1. ከጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት የሚተላለፉትን የቅዱስ ሲኖዶስ ውሳኔዎችና ልዩ ልዩ መመሪያዎችን በቤተ ክርስቲያኒቱ ሕግጋት መሠረት ይፈጽማል፣ ያስፈጽማል፡፡
2. በሀገረ ስብከቱ ክልል ውስጥ የሚገኙትን ገዳማት፣ አድባራትና የገጠር አብያተ ክርስቲያናት እንዲሁም የቤተ ክርስቲያኒቱን ተቋማት የወረዳ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤቶችንና የሀገረ ስብከቱ ልዩ ልዩ የሥራ ዘርፎችን በቤተ ክርስቲያኒቱ ሕግጋት መሠረት ይመራል፣ ያስተዳድራል፣ ይቆጣጠራል፡፡
3. በሀገረ ስብከቱ ውስጥ የሚገኙ ምእመናን በተደራጀና በተሟላ ሁኔታ የትምህርተ ወንጌል አገልግሎት እንዲያገኙና ስለሃይማኖታቸው በሚገባ እንዲያውቁ፣ በመንፈሳዊ ሕይወት እንዲጸኑና በሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን እንዲመሩ ለማድረግ በትኩረት ይሠራል፣ ይከታተላል፡፡
4. ሀገረ ስብከቱ ተልእኮውን ለሚፈጽም የሚችልበትን የገቢ ምንጭ ለማስገኘት የሚረዱ የልማት ፕሮጀክቶችን እያጠና የቤተ ክርስቲያን ሀብትና ንብረት የሚጠብትን መንገድ ያመቻቻል፤ ሥራውንም በቤተ ክርስቲያኒቱ ሕግጋትና ደንቦች መሠረት ይፈጽማል፡፡
5. በሀገረ ስብከቱ ውስጥ የሚንቀሳቀስ ማንኛውም የቤተ ክርስቲያኒቱ ሀብትና ንብረት በቤተ ክርስቲያኒቱ የፋይናንስና የንብረት አስተዳደር ደንብ መሠረት የሚከናወን መሆኑንና ለቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ብቻ መዋሉን ይቆጣጠራል፡፡
6. የየዓመቱን የሀገረ ስብከቱን የሥራና የአገልግሎት ዕቅድና በጀት አዘጋጅቶ ለጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት ያቀርባል፣ በዕቅዱ መሠረት የተከናወነውንም የዕቅድ አፈጻጸም ዘገባ በየዓመቱ ሪፖርት ያደርጋል፡፡
7. በሀገረ ስብከቱ ውስጥ በሚገኙ ወረዳዎች፣ ገዳማት፣ አድባራትና የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን እንዲሁም በልዩ ልዩ የሥራ ዘርፎች የሚገኘውን የሰው ኃይል የሥራ ዝውውር፣ ዕድገት፣ የሥነ-ሥርዓትና ሌሎች አስተዳደራዊ ጉዳዮችን በቤተ ክርስቲያኒቱ የሰው ሀብት አስተዳደር ደንብ መሠረት ያከናውናል፤ እንዲከናወንም ያደርጋል፡፡

8. በየዓመቱና አስፈላጊ ሆኖ በሚገኝበት ጊዜ በሀገረ ስብከቱ ወስጥ የሚገኙት ገዳማት፣ አድባራት፣ የገጠር አብያተ ክርስቲያናትና የልዩ ልዩ ተቋማት የፋይናንስና የንብረት አያያዝ በሂሣብ አጣሪ (ኦዲተር) እንዲመረመር ያደርጋል፡፡

9. በየደረጃው የሚገኙ የቤተ ክርስቲያን አጋልጋዮች ስለ ቤተ ክርስቲያናቸው ነባራዊ ሁኔታዎች፣ ስለ መንፈሳዊ አገልግሎታቸውና ስለሚጠበቅባቸው መንፈሳዊ ግዴታ የሚማሩበትና የሚያውቁበት የዕውቀትና የክሂሎት ማበልፀጊያ ሥልጠናዎችን በየጊዜው እያዘጋጀ ተግባራዊ ያደርጋል፣

10. በገጠር አብያተ ክርስቲያናት በገዳማትና በአድባራት ዙሪያ የሚገኙ ምእመናን መንፈሳዊ ደህንነት እንዲጠበቅ፣ መንፈሳዊ አገልግሎቶች እንዲጠናከሩና የምእመናን ቁጥር እንዲጨምር በትኩረት ይሠራል፣ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፡፡

11. ከቅዱስ ሲኖዶስና ከጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት እየተወሰኑ የሚከሉትን ሌሎች ተግባራትም ያከናወናል፡፡

አንቀጽ ፵፭

የሀገረ ስብከት ሊቀ ጳጳስ ወይም ኤጲስ ቆጶስ ተግባርና ኃላፊነት

የሀገረ ስብከት ሊቀ ጳጳስ ወይም ኤጲስ ቆጶስ የሚከተሉት ተግባራትና ኃላፊነት ይኖሩታል፡፡

1. የሀገረ ስብከት ሊቀጳጳስ በሀገረ ስብከቱ ያለውን የቤተ ክርስቲያኒቱን አስተዳደር በኃላፊነት ይመራል፡፡

2. በሀገረ ስብከቱ ወስጥ በሚገኙት ገዳማት፣ አድባራትና የገጠር አብያተ ክርስቲያናት ወስጥ ላሉት ካህናትና ምእመናን መንፈሳዊ አባት ነው፡፡

3. የቤተ ክርስቲያን ጥንታዊነትና ታሪካዊነት፤ የሀገር ፍቅርና አንድነት በሰላም ተጠብቆ እንዲኖር እንዲሁም የኦርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እምነት ተከታዮች ሃይማኖታቸውን፣ ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያናቸውን እና ኦርቶዶክሳዊ ትውፊታቸውን ጠብቀው እንዲኖሩ ብርቱ ጥበቃ ያደርጋል፡፡

4. በፍትሕ መንፈሳዊ አንቀጽ 6 እና 7 በተደነገገው መሠረት በሥነ-ምግባራቸው የተመሰገኑትንና በትምህርት ደረጃቸው ብቁ የሆኑትን ዕጩዎች በማየት እያጣራ ከመካከላቸው ቀሳውስትንና ዲያቆናትን ይሾማል፡፡

5. በዚህ ሕግ አንቀጽ 22(6) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በማቸው ብቁ የሆኑትንና በግብረ-ገብነታቸው የታወቁትን የገዳማትና የአድባራት አስተዳዳሪዎችን በዚህ ሕግ አንቀጽ 53 መሠረት እያጠናና እያስጠና ብቁ ሆነው ሲገኙ የሾማል፡፡ የአንድነት ገዳማትን በተመለከተ ግን እንደ ገዳማቸው ሕግ ወይም በደንባቸው መሠረት መርጠው ያቀረቧቸውን አበምኔቶች (እማምኔቶች) ሹመት ተቀብሎ ያጸድቃል፡፡

6. በሀገረ ስብከቱ ወስጥ የሚገኙትን አብያተ ክርስቲያናት በሚመለከት ከሀገረ ስብከቱ ሥራ አስኪያጅና ከአስተዳደር ጉባኤው ጋር እየመከረ በሀገረ ስብከቱ ከሚገኙት መንግሥታዊያንና ሕዝባወያን ድርጅቶች ጋር የጽሑፍም ሆነ የቃል ግንኙነት በማድረግ ሥራውን ያከናወናል፡፡

7. በሀገረ ስብከቱ ያለውን የአስተዳደር ጉባኤ በሊቀመንበርነት ይመራል፡፡

8. በትምህርት ችሎታውና በሥራ ልምዱ ለሀገረ ስብከት ሥራ አስኪያጅነት ብቁ የሆነውንና ሥልጣነ ክህነት ያለውን ሰው መርጦ ለጠቅላይ ሥራ አስኪያጅ በማቅረብ ቅዱስ ፓትርያርኩ አወቀውት በጠቅላይ ቤተ ክህነት ሥራ አስኪያጁ ፊርማ እንዲሾም ያደርጋል፡፡ ለሥራ አስኪያጅነት ዕጩ ሆኖ ለቀርብ የሚችለው የሚከተሉትን መሥፈርቶች የሚያሟላ መሆን ይኖርበታል፡፡

   1. ዕድሜው ከ40-60 (ከዓርባ እስከ ስደሳ ዓመት) የሆነ ወ፤
   2. ሥልጣነ ክህነት ያለወና ማስተማር የሚችል፤
   3. ከቤተ ክርስቲያኒቱ መንፈሳወያን የከፍተኛ የትምህርት ተቋማት(ኮሌጆች) ቢያንስ ዲግሪ ያለው፤
   4. በአስተዳደር ሙያ ቢያንስ ዲፕሎማ ያለው፤
   5. ቢቻል በሚያዳብበት ሀገረ ስብከት የሚገኙ ቋንቋዎችን መናገር የሚችል፡፡

9. በሀገረ ስብከቱ ስም በባንክ የሚገኘውን የቤተ ክርስቲያኒቱን ገንዘብ ከሥራ አስኪያጁና ከፋይናንስ ኃላፊው ጋር በጣምራ ፊርማ ያንቀሳቅሳል፡፡

10. በሀገረ ስብከቱ የሚገኙትን የልዩ ልዩ ክፍሎች ኃላፊዎችንና ሠራተኞችን በቤተ ክርስቲያኒቱ የሰው ሀብት አስተዳደር ደንብ መሠረት አወዳድሮ በሀገረ ስብከቱ የአስተዳደር ጉባኤ እያስወሰነ ይመድባል፤አመዳደቡንም ለጠቅላይ ቤተክህነት ያሳወቃል፡፡

11. ማንኛወም ኤጲስ ቆጶስ ለአገልግሎት ወደ ሀገረ ስብከቱ የሚሄጡት ብፁዓን ሊቃነ ጳጳሳት የሚያርፉበት የእንግዳ ቤት በመንበረ ጵጵስናው እንዲዘጋጅ ማድረግ ይኖርበታል፡፡

<u>አንቀጽ ፵፯</u>
<u>የሀገረ ስብከት ቤተ ክህነት ሥራ አስኪያጅ ተግባርና ኃላፊነት</u>

በዚህ ሕግ አንቀጽ 45(8) መሠረት የሚሾመው የሀገረ ስብከት ሥራ አስኪያጅ ተጠሪነቱ ለሀገረ ስብከቱ ሊቀጳጳስ ሆኖ የሚከተሉት ተግባራትና ኃላፊነት ይኖሩታል፡፡

1. በሀገረ ስብከቱ ዓመታዊ የድርጊት መርሐ-ግብር መሠረት በመላ ሀገረ ስብከቱ የትምህርተ ወንጌል ሥርጭት የሚስፋፋበትን ምቹ ሁኔታ ይፈጥራል፡፡
2. በሀገረ ስብከቱ በሚገኙ ወረዳዎች የስብከተ ወንጌል አገልግሎት በአግባቡ እንዲዳረስ ተገቢውን ክትትል ያደርጋል፤

3. በሀገረ ስብከቱ የሚገኙ የገዳማትና አድባራት እንዲሁም የገጠር አጥቢያ ቤተ ክርስቲያናት አስተዳዳሪዎች በልዩ ልዩ የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር ጉዳዮች ላይ ትምህርትና ሥልጠና እንዲያገኙ ያደርጋል፡፡ የሥልጠናወንም ሂደት እየተገኘ ይገመግማል፣ ይቆጣጠራል፡፡
4. በሀገረ ስብከቱ ወስጥ በሚገኙ አብያተ ክርስቲያናት ወስጥ የአብነት ትምህርት ቤቶች እንዲጠናከሩና በሌለባቸወም እንዲቋቋሙ ይሠራል፣ ክትትልም ያደርጋል፡፡
5. በሀገረ ስብከቱ የሚገኙ የካህናት ማሠልጠኛዎች ከመደበኛ ሥርዓተ ትምህርታቸው በተጨማሪ የቤተ ክርስቲያንን ችግር የሚፈቱ ካህናትን የሚያወጡ እንዲሆኑ ይሠራል፤ ክትትልም ያደርጋል፡፡
6. በየጊዜው በቅዱስ ሲኖዶስ የሚወሰኑት መመሪያዎችና ከጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት የሚተላለፉት ትእዛዞች ሁሉ እንዴት መፈጸም እንዳለባቸው ከመፈጸማቸው በፊት ለሊቀጳጳሱ እያሳወቀ ይፈጽማል፤ ያስፈጽማል፡፡
7. በበጀት የተመደበወን የሀገረ ስብከቱን ገንዘብና ንብረት ከሊቀጳጳሱ መመሪያ እየተቀበለ ያንቀሳቅሳል፡፡
8. የሀገረ ስብከቱን የማንቀሳቀሱና የሚንቀሳቀሱ ንብረቶች በቤተ ክርስቲያኒቱ የንብረት አስተዳደር ደንብ መሠረት ያስተዳድራል፤ ይጠብቃል፤ ያስጠብቃል፡፡
9. በሀገረ ስብከቱ የሚፈጸሙ ተግባራትን ዓመታዊ የሥራ ዕቅድና በጀት አዘጋጅቶ ለአስተዳደር ጉባዔው ያቀርባል፡፡ ሲጸድቅም ለጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት በማሳወቅ ተግባራዊ ያደርጋል፡፡
10. የዕቅድ አፈጻጸም ዘገባወን በየሦስት ወሩ ለአስተዳደር ጉባኤው ያቀርባል፡፡
11. በቤተክርስቲያኒቱ የሰው ሀብት አስተዳደር ደንብ መሠረት የሀገረ ስብከቱን ሠራተኞች የስተዳድራል፡፡ ይሁንና ከሊቀጳጳሱ መመሪያ ሳይቀበል ሠራተኛ መቅጠርን፣ ዝወወርን፤ ደመወዝ ሜጨመርን ሠራተኛ ማሰናበትንና የመሳሰሉትን ተግባሮች መፈጸም አይችልም፡፡
12. በሀገረ ስብከት ደረጃ የሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤና የሥራ አስፈጻሚ ኮሚቴው ሊቀመንበር እንደመሆኑ ማጠን የመንፈሳዊ ጉባኤወን ወሳኔዎች ለወረዳ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤቶች በማስተላለፍ በየደረጃው ለሚገኙ አብያተ ክርስቲያናት የሰበካ መንፈሳወያን ጉባዔያት እንዲደርሱ ያደርጋል፣ አፈጻጸማቸወንም ይከታተላል፡፡
13. ማናቸወም የሀገረ ስብከቱ ወጪና ገቢ በቤተ ክርስቲያኒቱ የፋይናንስና የንብረት አስተዳደር ደንብ መመሪያዎች መሠረት መከናወኑን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፡፡
14. የሀገረ ስብከቱን የሥራ ክፍሎች ሁሉ የዕቅድ አፈጻጸም እየገመገመ ለሊቀጳጳሱ ዘገባ ያቀርባል፡፡
15. በሀገረ ስብከቱ የሚገኙትን አብያተ ክርስቲያናት የሥራ እንቅስቃሴ በወረዳው ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤቶች አማካኝነትና በአካልም እየተገኘ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፡፡

16. በሁሉም ማእከ የቤተ ክርስቲያኒቱ ልዩ ልዩ ስታቲስቲካዊ መረጃ ተጠናቅሮና ተማዝግቦ እንዲገኝ የሚያስከተውን የሥራ ክፍል በማገዝ ይሠራል፡፡

17. ከሀገረ ስብከቱ ሊቀጳጳስ የሚሰጡትን ተጨማሪ ሥራዎች ያከናውናል፡፡

አንቀጽ ፵፯

የሀገረ ስብከት ቤተ ክህነት አስተዳደር ጉባዔ

1. የሀገረ ስብከት ቤተ ክህነት አስተዳደር ጉባዔ በሀገረ ስብከቱ ዋና ጽሕፈት ቤት የሚገኙ የልዩ ልዩ ክፍል ኃላፊዎች የሚሰተፉበትና አስተዳደራዊ ጉዳዮችን እየመረመረ የሚወስን አካል ነው፡፡
2. የሀገረ ስብከቱ አስተዳደር ጉባዔ ሰብሳቢ የሀገረ ስብከቱ ሊቀጳጳስ ነው፡፡ ሊቀጳጳሱ በስብሰባው ላይ በማይገኝበት ጊዜ ሥራ አስኪያጁ ጉባኤውን በሰብሳቢነት ይመራል፡፡
3. የአስተዳደር ጉባዔውን ተግባራት በተመለከተ በዚህ ሕግ አንቀጽ 37 ንዑስ አንቀጽ 3 ላይ ለጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት የአስተዳደር ጉባዔ የተደነገገው እንደአስፈላጊነቱ ለሀገረ ስብከቱ የአስተዳዳር ጉባዔም ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፵፰

የወረዳ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት

1. የወረዳ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት በወረዳው ክልል ወስጥ የሚገኙ ገዳማትን አድባራትን እንዲሁም የከተማና የገጠር አብያተ ክርስቲያናትን የሥራ አመራርና መንፈሳዊ አስተዳደር የሚመራና የሚከታተል ተጠሪነቱ ለሀገረ ስብከቱ ቤተክህነት ጽሕፈት ቤት የሆነ የቤተ ክርስቲያኒቱ የአስተዳደርና የአስፈጻሚ አካል ነው፡፡
2. የወረዳ ቤተ ክህነት ዓላማውንና ተግባሩን የሚያስፈጽምባቸውና መንፈሳዊና ማኅበራዊ አገልግሎቱን የሚያከናውንባቸው ልዩ ልዩ የሥራ ዘርፎች ይኖሩታል፡፡ የሥራ ዘርፎቹ ዝርዝርና የሚያከናውኗቸው ተግባራት በቃለ ዓዋዲው የሚገለጽ ይሆናል፡፡
3. የወረዳው ቤተ ክህነት በሀገረ ስብከቱ ሊቀጳጳስ በሚሰየም ሥልጣነ ክህነት ባለውና በዚህ ሥልጣኑ በማቁደስ፣ ወንጌልን በማስተማር፣ አስፈላጊው የትምህርት ዝግጅትና የማስተዳደር ብቃት ባለው የወረዳ ቤተ ክህነት ሥራ አስኪያጅ ይመራል፡፡

አንቀጽ ፵፱

የወረዳ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት ተግባርና ኃላፊነት

1. የወረዳው ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት ከሀገረ ስብከቱ የሚተላለፉለትን ወሳኔዎችና መመሪያዎች እየተቀበለ በወረዳው ወስጥ በሚገኙ አጥቢያዎች እንዲፈጸም ያደርጋል፣ አፈጻጸሙንም ይቆጣጠራል፣ ወጤቱንም ለሀገረ ስብከቱ ጽሕፈት ቤት ሪፖርት ያደርጋል፡፡
2. በየዓመቱ መርሐ ግብር የሥራ ዕቅዱን በዝርዝር በማዘጋጀት ለሀገረ ስብከቱ ያቀርባል፣ ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፡፡

3. በወረዳው ክልል ወስጥ በሚገኙ አብያተ ክርስቲያናት የትምህርተ ወንጌል አገልግሎት እንዲስፋፋና የምእመናን መንፈሳዊ ሕይወት በቃለ እግዚአብሔር (በቅዱስ ወንጌል) እንዲታነፅ ዓመታዊ፣ የሩብ ዓመትና፣ ወርኃዊ መርሐግብር እያዘጋጀ ተግባራዊ ያደርጋል፡፡
4. በወረዳው ወስጥ የሚገኙ የአብነት ትምህርት ቤቶችን ያጠናክራል ይከታተላል፡፡
5. በወረዳው በሚገኙ አብያተ ክርስቲያናት የሰበካ ጉባኤያትን ያጠናክራል፣ ባልተቋቋመባቸው ሥፍራዎችም እንዲቋቋም ያደርጋል፡፡
6. በወረዳው ወስጥ የሰንበት ት/ቤቶች እንዲቋቋሙ እንዲጠናከሩና የሚያስፈልገወን ወቅታዊ ትምህርትና ሥልጠና እንዲያገኙ ተገቢወን ክትትልና ድጋፍ ያደርጋል፡፡
7. በየአጥቢያው የሚገኙ የወረዳው ምእመናን ከክህደትና ከኑፋቄ የሚጠበቁበትን መንገድ ከየአብያተ ክርስቲያናቱ አስተዳዳሪዎች ጋር እየተመካከረ አስፈላጊወን ይፈጽማል፡፡
8. በወረዳው ወስጥ በሚገኙ አብያተ ክርስቲያናት የሚ ደፉትን ልዩ ልዩ መንፈሳዊና የልማት ዕቅዶችን በማምገም ለሀገረ ስብከቱ ያስተላልፋል፣ ከተፈቀዱ በኋላም አፈጻጸማቸወን ይከታተላል፡፡
9. በወረዳው ወስጥ ባሉ አጥቢያዎች ሁሉ የቤተ ክርስቲያኒቱ ገቢና ወጪ በፋይናንስና የንብረት አስተዳደር ደንቡና በሕጋዊ መንገድ የሚንቀሳቀስ መሆኑን ይቆጣጠራል፣ ይከታተላል፡፡
10. በቃለ ዓዋዲው መሠረት በወረዳው የሚፈጸሙትንና በሀገረ ስብከቱ የሚታዘዙትን ተጨማሪ ተግባራት ይፈጽማል፣ ያስፈጽማል፡፡
11. በወረዳው ወስጥ የሚገኙ ገዳማትን፣ አድባራትን፣ የገጠር አብያተ ክርስቲያናትን፣ የካህናትንና የምእመናንን እንዲሁም የቤተሰቦቻቸወን ብዛት በየዓመቱ በመመዝገብ ስታቲስቲካዊ መረጃዎችን አጠናቅሮ ይይዛል፡፡
12. በዓመታዊ የሥራ ዕቅዱ መሠረት የበጀት ዓመቱን የሥራ አፈጻጸምና የፋይናንስ ሪፖርት በየሩብ ዓመቱና በዓመቱ መጨረሻም በማጠቃለል ለሀገረ ስብከቱ ያቀርባል፡፡

አንቀጽ ፶

የወረዳ ቤተ ክህነት ሥራ አስኪያጅ ተግባርና ኃላፊነት

የወረዳ ቤተ ክህነት ሥራ አስኪያጅ ተጠሪነቱ ለሀገረ ስብከቱ ሥራ አስኪያጅ ሆኖ ከዚህ የሚከተሉት ተግባራትና ኃላፊነት ይኖሩታል፡፡

1. በዚህ ሕግ አንቀጽ 49 ለወረዳ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት የተሰጡትን ተግባራት በኃላፊነት ይፈጽማል፣ ያስፈጽማል፡፡
2. ለወረዳው ቤተ ክህነት የሚያስፈልጉትን ልዩ ልዩ የሥራ ዘርፎች /ክፍሎች/ በማጥናት በሀገረ ስብከቱ ጽሕፈት ቤት እያስፈቀደ ያቋቁማል፣ ያደራጃል፡፡
3. በወረዳው ቤተ ክህነት ሥር የተቋቋሙት የሥራ ክፍሎች ሁሉ ሥራቸወን በታቀደው መሠረት ስለመፈጸማቸው ይቆጣጠራል፣ ይገመግማል፡፡

4. በየጊዜው የዕለትና የሳምንት እንዲሁም የወር መርሐ-ግብር በማዘጋጀት በወረዳው ውስጥ በሚገኙት አጥቢያዎች እየተዘዋወረ ወንጌልን በማስበከና እንዲስበክም በማድረግ ምእመናንን በመንፈሳዊ ሕይወት የማትጋት ሥራ በማከናወን አጥቢያዎቹ እንዲጠናከሩ ያደርጋል፡፡

5. ለወረዳ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት በቃለ ዓዋዲው የተሰጡትን ተግባሮች ያከናውናል፤ እንዲከናወኑም ያደርጋል፡፡

6. ከሀገረ ስብከቱ ሥራ አስኪያጅ የሚሰጡትን ተጨማሪ ሥራዎች ያከናውናል፡፡

አንቀጽ ፶፩

ስለ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን

1. በቤተ ክርስቲያን መዋቅር "አጥቢያ" ማለት በእያንዳንዱ ቤተ ክርስቲያን ሰበካ የሚተዳደሩ ምእመናን የሚገኙበት ክልል ነው፡፡

2. የእያንዳንዱ የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን አስተዳደርና አሠራር በዚህ ሕገ ቤተክርስቲያን በቃለ ዓዋዲውና በሌሎች አግባብ ባላቸው የቤተ ክርስቲያን ሕግጋት፤ ደንቦችና መመሪያዎች መሠረት ይካሄዳል፡፡

3. የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን በዚህ ሕገ ቤተ ክርስቲያን አንቀጽ 53፤ በቃለ ዓዋዲውና በሌሎችም የቤተ ክርስቲያኒቱ ሕግጋት መሠረት መንፈሳዊ አገልግሎቱንና አስተዳደሩን የሚመሩና በሀገረ ስብከቱ ሊቀጳጳስ የሚሾም አስተዳዳሪ ይኖረዋል፡፡

4. የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን በአስተዳዳሪው ሰብሳቢነት የቤተ ክርስቲያኒቱን መንፈሳዊ አስተዳደር የሚመራ በቃለ ዓዋዲው ድንጋጌ መሠረት የሚቋቋም የሰበካ መንፈሳዊ አስተዳደር ጉባኤ ይኖረዋል፡፡ የሰበካ አስተዳደር ጉባዔውም አንድ ሊቀመንበር (አስተዳዳሪ)፣ ምክትል ሊቀመንበር እና ዋና ጸሐፊ የሚኖረው ሲሆን ሌሎች የአገልግሎት ክፍሎችንም ያቋቁማል፣ የሥራ አፈጻጸሙም በቃለ ዓዋዲው ድንጋጌ መሠረት ይከናወናል፡፡

5. የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን አስተዳዳሪ የሰበካ አስተዳደር ጉባዔው ሰብሳቢ ሲሆን ሌሎች የጉባዔው አባላት በቃለ ዓዋዲው መሠረት ይሆኖሚ፡፡

6. የአጥቢያ ቤተክርስቲያን ልዩ ልዩ የአገልግሎትና የሥራ ዘርፎች ተግባርና ኃላፊነት በቃለ ዓዋዲው ይወሰናል፡፡

አንቀጽ ፶፪

ስለ ገዳማት በጠቅላላው

ቤተክርስቲያን የወንዶች መነኮሳት ገዳምና የሴቶች መነኮሳይያት ገዳም በማለ የሚታወቁና የየራሳቸው የተለያዩ ሥርዓቶች ያሏቸው የአንድነት ገዳማት የኖራታል፡ -

1. መነኮሳቱም ሆኑ መነኮሳይያቱ ከዓለማዊ ኑሮ ተለይተው በጸሎት፣ በአገልግሎትና በትምህርት ተወስነው የሚኖሩባቸው ቅዱሳት መካናት በመሆናቸው የየራሳቸው ክልል ይኖራቸዋል፡፡
2. ገዳማቱ የየራሳቸው ሥርዓት እንደተጠበቀ ሆኖ የገንዘብና የንብረት አስተዳደር በአጠቃላይም የገዳማ አመሯር በተማከተ ቅዱስ ሲኖዶስ በሚያወጣው ደንብ የሚተዳደሩ ይሆናሉ፡፡
3. እያንዳንዱ ገዳም በአመክሮ የሚኖሩትንም ሆነ በገዳሙ መነከሰው በአገልግሎት ላይ የሚገኙትን እንደዚሁም ተፈቅዶላቸው ከሌላ ገዳም በዝወውር የሚመጡትን መነኮሳት ሙሉ ታሪካቸውንና የአገልግሎት ዘመናቸውን የሚዝግበብት መዝገብና ቅጽ ይኖራቸዋል፡፡
4. የወንዶች ገዳምና የሴቶች ገዳም ከ5 ኪሎ ሜትር በላይ ርቀት እንዲኖራቸው ይደረጋል፡፡
5. ይህ ሕግ ከመውጣቱ በፊት በቅርብ ርቀት ላይ የነበሩ የወንዶችና የሴቶች ገዳማት በቅዱስ ሲኖዶስ ወሳኔ የወንዶች ወይም የሴቶች ገዳም እየተባሉ ክልል እንዲኖራቸው ይደረጋል፡፡
6. ገዳማቱ ከዚህ በላይ በተገለጸው አኳኋን ክልል ከተሰጣቸው በኋላ ለቅዳሴ ወይም ለሌላ አገልግሎት ከሚኪከና አገልግሎታቸውን ፈጽመው ከሚመለሱ መነኮሳት በቀር ወንዱ መነኩሴ ከሴቶች ገዳም መገኘት፤ ሴት መነኩሲትም ከወንዶች ገዳም መገኘት የተከለከለ ነው፡፡

አንቀጽ ፶፫

ስለ ገዳማት አበምኔቶችና የአድባራት አስተዳዳሪዎች

1. በኢትዮጵያ አርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ገዳማትና አድባራት የሚሾሙ አበምኔቶችና አስተዳዳሪዎች ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን መሥፈርቶች የሚያሟሉ መሆን ይኖርባቸዋል፡፡

1.1. በኢትዮጵያ አርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ትምህርተ ሃይማኖት /ነገረ እግዚአብሔር/ በቂ ዕወቀትና የማስተማር ችሎታ ያለወና የቤተ ክርስቲያኒቱን ሥርዓትና ቀኖና ጠንቅቆ ያወቀ ለመሆኑ የተረጋገጠ ማስረጃ ያለው፣

1.2. ከቤተ ክርስቲያኒቱ የአብነት ትምህርት ቤቶች ቢያንስ በአንድ ጉባኤ የተመረቀ፣ ቢቻል ሁለገብ የቤተ ክርስቲያን ትምህርት ያለው ሆኖ ከከፍተኛ የመንፈሳዊ ትምህርት ተቋማት ወይም ከዘመናወያን የከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ቢያንስ በዲፕሎማ የተመረቀ፣

1.3. ያገለገል በነበረነት ሥፍራ በመንፈሳዊ ሕይውቱና በግብረ-ገብነቱ፣ በካህናትና በምእመናን ዘንድ የተማሰከረለት መሆኑ የተረጋገጠ፣

1.4. የምእመናንንና የካህናትን መንፈሳዊና ማነበራዊ ችግር የሚዳትና የችግር አፈታት ልምድና ችሎታ ያለው፣

1.5. የቤተ ክርስቲያኒቱ ቋንቋ የሆነውን ግእዝ በሚገባ የሚያውቅ ሆኖ ቢቻል ከዓለም አቀፍ ቋንቋዎች አንዱን የሚያውቅ፣

1.6. በተመደበበት ቦታ የሚነገረውን ቋንቋ መናገር የሚችል፤

2. በቅዱስ ፓትርያርኩ የሚሾሙ የታላላቅ ገዳማትና አድባራት አበምኔቶችን ወይም አስተዳዳሪዎችን ብቃትና ችሎታ የሚያጣራው ቋሚ ሲኖዶስ ይሆናል፡፡

3. በአህጉረ ስብከት ሊቃነ ጳጳሳት የሚሾሙ የገዳማትና የአድባራት አስተዳዳሪዎችን ብቃትና ችሎታ በተመለከተ በየሀገረ ስብከቱ የሚገኙ የሊቃውንት ጉባዔዎች እንዲያጣሩ ይሆናል፡፡

4. የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች በአዲስ አበባ ገዳማትና አድባራት በሚሾሙ አበምኔቶችና አስተዳዳሪዎችም ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

ምዕራፍ ስምንት

ክህነትን፤ ምንኩስናንና ምእመናንን ስለሚመለከቱ ጉዳዮች

አንቀጽ ፶፬

ስለ መዓርጋተ ክህነት

ቤተ ክርስቲያን ከአገልግሎት እና ከሥልጣነ ክህነት አንፃር በሁለት የተከፈሉ ሰባት የአገልግሎት መዓርጋት አሏት፡፡ እነርሱም -

1. ታሕታይ የአገልግሎት መዓርጋት ፡- የሚባሉት አፃዌ 🕑ጎት፣ ማዘምር፣ አናጉንስጢስ /አንባቢ/ እና ንፍቀ ዲያቆን ናቸው፡፡
2. መዓርጋተ ክህነት፡- የሚባሉት ዲቁና፣ ቅስና እና ኤጲስ ቆጶስነት ናቸው፡፡

አንቀጽ ፶፭

የክህነት ማሟሪርት

በዚህ ሕገ ቤተ ክርስቲያን አንቀጽ 54 የተገለጹት መዓርጋት የሚሰጡት ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ማስፈርቶች አሟልተው ሚረጋገጫ ለተሰጣቸው ብቻ ነው፡፡

1. ለታሕታይ የአገልግሎት መዓርግ የሚሾሙ -

ሀ አፃዌ 🕑ጎት፡- ቢያንስ ከንባብ እስከ መዝሙረ ዳዊት የተማረ፣ ሥርዓተ ቤተ ክርስትያንን ያወቀ፣ በረኛ ወይም ከቤተ ክርስቲያን በር ሆኖ በማጠበቅ የሚሠራ፣ ከዚህም በላይ ችሎታና ዕውቀት ያለው፡፡

ለ አናጉንስጢስ (አንባቢ)፡- በሊቀ ዲያቆኑና በሁለት አናጉንስጢስ፣ (አንባብያን) የተመከረለት በቤተ ክርስቲያን የሚነበቡ መጻሕፍትን አስቀድሞ በማዘጋጀት፣ በአንባቢነት ወይም በአስነባቢነት የሚያገለግል፤ ኤጲስ ቆጶሱ ፀጉሩን በመቀል አምሳል ከአራት ላይ ቆርጦ የሚሾመው፣

ሐ ማዘምር፡- ዜማ የተማረ፣ ግብረገብነት ያለው፣ በመዘመር (በቅኔ ማኅሌት) የሚያገለግል፡፡

መ ንፍቀ ዲያቆን፡- በአንድ ዲያቆን፣ በሁለት ንፍቀ ዲያቆናት የተማከረለት፣ በሹመቱ ጊዜ ኤጲስ ቆጶሱ ከትከሻው ላይ ሞጣሕት ያደርግለታል፣ መበራት ይሰጠዋል፣ በዕለቱ ሥጋ ወደሙ ይቀበላል፡፡

2. ለዲቁና ማዕርገ ክህነት የሚሾም

ሀ. የአብነት ትምህርት ቤቶች በተስፋፉባቸው አህጉረ ስብከት ከሆነ፡-

1. የውዳሴ ማርያምና የማስተጋብእን ዜማ፡ ሰዓታትንና ግብረ ዲቁና የተማረ፣
2. አዕማደ ምሥጢርንና ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን ያወቀ፣
3. ቅኔ የሚያውቅ፣ ግእዝና አማርኛን በሚገባ ማንበብ የሚችል፣
4. አስቀድሞ በአናጉንስጢስነትና በንፍቀ ዲቁና ሲያገለግል የቆየ፣
5. በሃይማኖቱና በግብረገብነቱ በአጥቢያው ቤተ ክርስቲያን የተማከረለት፣ ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን የሚያከብር የሚያስከብር፣
6. ለተማረው ትምህርት የምስክር ወረቀት ያለው፣
7. ዕድሜው ከአሥራ አምስት (15) ዓመት ያላነሰ፣
8. ዕርጋታ ያለው፣ ቅንና ታዛዥ፣ በሁለት አንደበት የሚናገር፣ ከማንኛውም ሱስና ከክፉ ጠባይ የራቀና መንፈሳዊ ሕይወቱ የተጠበቀ መሆን ይኖርበታል፡፡

2.1. የአብነት ትምህርት ቤቶች ባልተስፋፉባቸው አህጉረ ስብከት የሆነ እንደሆነ

2.1.1. ውዳሴ ማርያም አንቀጸ ብርሃን፤ መልክዐ ማርያምና መልክዐ ኢየሱስ

2.1.2. ግብረ ዲቁና ከነሥርዓቱ የተማረ፤

2.1.3. አዕማደ ምሥጢርና ሥርዓተ ቤተክርስቲያንን ያወቀ መሆን ይኖርበታል፡፡

3. ለቅስና ማዕርገ ክህነት የሚሾም

3.1. የአብነት ትምህርት ቤቶች በተስፋፉባቸው አህጉረ ስብከት ከሆነ፡-

3.1.1. ለዲቁና የተመደበውን ትምህርት አጠናቆ ያወቀ፣

3.1.2. ጸዋትወ ዜማ በሚገባ የተማረ፣

3.1.3. የአሥራ አራቱን ቅዳሴ ዜማ (ግብረ ቅስና)የተማረ፣

3.1.4. አዕማደ ምሥጢርንና ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን ጠንቅቆ ያወቀ፣

3.1.5. የመጽሐፍ ቅዱስን እና የስብከት ዘዴን በሚገባ ያወቀ፣

3.1.6. የኢትዮጵያን ቤተ ክርስቲያን ታሪክ ያጠና፣

3.1.7. የውዳሴ ማርያምን፣ የቅዳሴ ማርያምን፣ የትምህርተ ኅቡዓትንና የኪዳንን፣ የአርባዕቱ ወንጌላትን አንድምታ ትርጓሜ የተማረ፣

3.1.8. ባሕረ ሐሳብን ያወቀ፣

3.1.9. በሃይማኖቱ ጽናትና በግብረገብነቱ በአጥቢያው ምእመናንና ካህናት እንዲሁም በሰበካ ጉባዔው የተመሰከረለትና የተመረጠ፣

3.1.10. እግዚአብሔርን የሚፈራ፣ ሰውንም የሚያከብር፣

3.1.11. ነውር የሌለበትና በዓለማዊ ጠባይ ያልተከሰሰ የሚከሰስና የሚነቀፍ፣

3.1.12. በራሱ ፈቃድ የሚኖር፣ በሥርዓት ተክሊል ያገባና የአንዲት ሴት ባል የሆነ ፣

3.1.13. ፍትወታት ያልሠለጠኑበት፣ ራሱን የገዛ፣ ትሑትና ታዛዥ ከቂምና ከበቀል ሃሳብ የራቀ፣

3.1.14. አብዝቶ የማይጠጣ፣ የማይሰክር፣ ለመምታት እጁን የማያነሣ፣ የማይገባውን ገንዘብ የማይወድ፣

3.1.15. ዕንግዳ ተቀባይ፣ ቸር፣ ርኅሩኅና ንጽሕናውን የሚጠብቅ፣

3.1.16. ሥርዓተ ኖሎትን ጠንቅቆ የተረዳና ምእመናንን ለማስተማር የሚበቃ፣ የሐዋርያትን ሥራ ለሚፈጸም የተጠራ፣ በትምህርተ ወንጌል የታነፀና የተዘጋጀ፣

3.1.17. ዕድሜው ሠላሳ (30) ዓመት የሞላው፣ ኃላፊነቱን ለመሸከም የሚያስችል ሙሉ ጤናና አካል ያለው መሆን ይኖርበታል፡፡

3.2. የአብነት ትምህርት ቤቶች ባልተስፋፉባቸው አህጉረ ስብከት የሆነ እንደሆነ፤

3.2.1. ለዲቁና የሚያስፈልገውን ትምህርት የተማረና የሚያውቅ መሆኑ የተረጋገጠ

3.2.2. ግብረ ቅስናን ከነሥርዓቱ የተማረ

3.2.3. መጽሐፍቱን ኪዳንና ሊጦን የሚያውቅ ፤

3.2.4. ሥርዓተ ቅዳሴን የሚያውቅ

3.2.5. አዕማደ ምሥጢርንና ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን ጠንቅቆ የተማረ፤

3.2.6. ወንጌል ማስተማር የሚችል መሆን ይኖርበታል፡፡

4. ለኤጲስ ቆጶስነት ማዕርገ ክህነት የሚሾም

የኤጲስ ቆጶስን አሿሿም በተመለከተ በዚህ ሕግ አንቀጽ 26 እና 27 በተደነገገው መሠረት የሚፈጸም ይሆናል፡፡

<u>አንቀጽ ፺፮</u>

<u>የክህነት አሿሿም ሥርዓት</u>

የክህነት ማዕርጋት የአሿሿም ሥርዓት ከዚህ በሚከተለው መሠረት ይፈጸማል፡፡

1. በታሕታይ የአገልግሎት ማዕርግ ከአጻዌ ኆኅት እስከ ንፍቀ ዲቁና ያሉት በጸሎት ብቻ የሚሰጡ ማዕርጋት ናቸው፡፡
2. የላዕላይ ማዕርጋተ ክህነት እንደሚከተለው ይሰጣሉ፤

ሀ) የዲቁና ማዕርገ ክህነት በአንብሮተ እድ የሚሾም ሥልጣነ ክህነት ነው፡፡

ለ) የቅስና ማዕርገ ክህነት በአንብሮተ እድ እና በንፍሐት የሚሾም ሥልጣነ ክህነት ነው፡፡

ሐ) የኤጲስ ቆጶስነት ማዕርገ ክህነት በአንብሮተ አድ እና በንፍሐት የሚሾም ሥልጣነ ክህነት ነው፡፡

አንቀጽ ፶፯

ከሥልጣነ ክህነት ስለመሻር

ማዕርገ ክህነት በፍትሐ መንፈሳዊ አንቀጽ 9 ከቁጥር 316 እስከ 335 እና ከዚህ በታች በተዘረዘሩት ምክንያቶች ሊገፈፍ (ሊሻር) ይችላል፡፡

1. ዲያቆን የሆነ እንደሆነ፡-

ሃይማኖቱን የካደ፣ ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን የጣሰ፣ ሳይገባው የተሾመ፣ ሁለት ሚስት ያገባ፣ ዝሙት የፈጸመ፣ መማለጃ የሰጠ ወይም የተቀበለ፣ በሐሰት የሚመሰክር፣ የሚከር፣ የሚዘብይ፣ በፍትሐ መንፈሳዊና በሲኖዶስ ቀኖና ስለ ዲቁና የተደነገገውን ጥሶ ወይም አፍርሶ የተገኘ እንደሆነ ከማዕርጉ ይሻራል፡፡

2. ቄስ(ካህን) የሆነ እንደሆነ፡-

ሳይገባው የተሾመ፣ ሁለት ሚስት ያለው፣ የኖሎት ሥራ /ሚስተሚርን/ ከሚፈጸም ችል ያለ፣ የኃጢአተኛውን ንስሐ የሚቀበል፣ መማለጃ የሚሰጥ ወይም የሚቀበል፣ የሚዘብይ፣ የሚከር፣ የሚያታዝዝ፣ በክፉ ጠብይና ሥራ የተጠመደ፣ዝሙትን የፈጸመ፣በፍትሐ መንፈሳዊ ከተገለጠው ውጭ በሆነ ምክንያት ሚስቱን የፈታ፣ የኤጲስ ቆጶሱን ትእዛዝ የሚቀበል፣ የሃይማኖት ሕፀፅ የተገኘበትና ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን ያፈረሰ፣ በፍትሐ መንፈሳዊና በሲኖዶስ ቀኖናት ስለቀሳውስት የተደነገገውን ተላልፎ የተገኘ እንደሆነ ከማዕርገ ክህነቱ ይሻራል፡፡

3. ስለ ኤጲስ ቆጶሱ ከማዕርገ ክህነት መውረድ በዚህ ሕግ አንቀጽ 31 በተደነገገው መሠረት የሚፈጸም ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፶፰

ክህነትን የሚመለከቱ ሌሎች ድንጋጌዎች

1. ቀሳውስትና ባለሕግ ዲያቆናት ከሚስቶቻቸው ተለይተው ለብዙ ቀናት ብቻቸውን መኖር አይገባቸውም፡፡ ሆኖም በችግር ምክንያት ለብቻው የሚኖር ዲያቆን ወይም ቄስ ቢገኝ እጅግ በብዛ ከአንድ ዓመት ያለፈውና ከሚስቱ ጋር አብሮ የሚኖር ከሆነ መቀደስ አይችልም፡፡
2. አንድ ዲያቆን ዕድሜው ከ25-30 ዓመት በሆነው ጊዜ በሕግ መወሰን(ሚስት ማግባት) ወይም መመንኮስ ይኖርበታል፡፡ ሆኖም ግን ቢያንስ ከሠላሳ ዓመት ዕድሜው በኋላ በጋብቻ ለመወሰን ካልቻለ ወይም በሥርዓተ ምንኩስና ለመኖር ፈቃደኛ ያልሆነ እንደሆነ በቅዳሴ ሊያገለግል አይችልም፡፡

3. የሕግ ሚስቱ የሞተችበት ቄስ እስከ አንድ ዓመት እንደቀደሞው በቅስናው ሊያገለግል የሚችል ሲሆን ከአንድ ዓመት በኋላ ግን በምንኩስና ተወስኖ የክህነት አገልግሎቱን ሊቀጥል ይችላል፡፡ በምንኩስና ለመወሰን የሚችል መሆኑን ገልጦ ማገባት ቢፈልግ ግን በቅዱስ ቁርባን አግብቶ እንደ ሕዝባዊ ሆኖ ለመኖር እንጂ የክህነት አገልግሎት ለማከናወን አይችልም፡፡

4. ማንኛውም የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን አገልጋይ የሆነ ዲያቆን፣ ወይም ቄስ ወይም መነኩሴ በተለያዩ ምክንያቶች ከሚያገለግልበት ደብር፣ ወይም ገዳም ወጥቶ ወደሌላ ቦታ ሲሄድ ማንነቱን የሚያስረዳ የክህነት መታወቂያና የፈቃድ ደብዳቤ መያዝ፤ ሲጠየቅም ማሳየት አለበት፡፡

አንቀጽ ፶፱
ስለምንኩስና

በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን አንድ ሰው ከዓለማዊ ኑሮ ተለይቶ እግዚአብሔርን ማገልገል በፈለገ ጊዜ ከዚህ ቀጥሎ ከተመለከቱት የምንኩስና ደረጃዎች አንዱን ለመቀበል ይችላል፤ እነሱም -

ሀ. በድንግልና መነኩሰው በክህነት እያገለገሉ በገዳም ለመኖር፣

ለ. ቅዱስ ጋብቻ በሚፈታት ምክንያት መመንኮስ፤

ሐ.በቅዱስ ጋብቻ ተወስኖ በክህነት እያገለገሉ በዕድሜ ምክንያት መመንኮስ፤

መ. የምእመናንና የምእመናት ምንኩስና ናቸው፡፡

አንቀጽ ፷
በድንግልና መነኩሶ በክህነት ስለማገልገል

1. የምንኩስናው መሥፈርት

ሀ. ምንኩስናን ለመቀበል የፈቀደው ሰው በፊት ሲያገለግል ወይ ሲማር ከነበረበት ቤተ ክርስቲያን በድንግልና ስለመኖሩና ጠቅላላ ስለመንፈሳዊ ሕይወቱ የሚገልጽ ማስረጃ ሊመነኩስበት ለሚፈልገው ገዳም ማቅረብ የሚችል፣

ለ. ለመመንኮስና የምንኩስና ሥርዓቱን ጠብቆ ለመኖር ቁርጥ ሃሳብ ያለው መሆኑንና ሙሉ ፈቃደኝነቱን በጽሑፍ አቅርቦ ከተሚሚና ገዳሙ በጉባኤ አይቶ ከተፈቀደለት በኋላ ከ7 ዓመታት ያላነሰ በገዳሙ ውስጥ በአመክሮ እየኖረ ለማገልገል ፈቃደኛ የሆነ፣

ሐ. የምንኩስናን ዓላማና ተግባር መርና በትክክል ሚዳት የሚችል፣

መ. መጻሕፍተ መነኮሳትንና ሌሎች ቅዱሳት መጻሕፍትን የሚማር፣

ሠ. በበቂ ምክንያት ካልሆነ በቀር ዕድሜው ሠላሳ አምስት (35) ዓመት በላይ የሆነ፣

ረ. ጤናማ አእምሮ ያለው፣

ሰ. በገዳም መኖር ከጀመረበት ጊዜ አንሥቶ በኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ሃይማኖቱ ጽኑዕ የሆነ መንፈሳዊ ሕይወቱ የተማሰገነ መሆን አለበት፣

ሸ. ከዚህ በላይ ከተዘረዘሩት በተጨማሪ በፍትሕ መንፈሳዊ በአንቀጸ ምንኩስና የተደነገገው ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

2. <u>የምንኩስና አፈጻጸም</u>

ሀ. በድንግልና ለመመንኮስ እየተዘጋጀ ያለው ሰው በአመክሮ በሚኖርበትና በሚያገለግልበት ገዳም ተገምግሞ በዚሁ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተጠቀሱትን መሥፈርቶች ያሟላ መሆኑ ከተረጋገጠ በኋላ ለሀገረ ስብከቱ ሊቀጳጳስ ቀርቦ ሲፈቀድ በገዳሙ አበምኔት ወይም እንዲያመነኩስ ገዳሙ በፈቀደለት ቆሞስ እጅ ይመነኩሳል፣ ሥልጣነ ክህነቱንም ሊቀጳጳሱ በወሰነለት ጊዜ ይቀበላል፡፡

ለ. የመነኮሰው ሰው የስፌቱ ጣራ ስብስብ ሆኖ ጫፉ የተደፈነ ቆብ፤ ቀሚስና ቅናተ ዮሐንስ ተባርኮለት በአመንኳሹ እጅ ቆቡን ይቀዳጀዋል፣ ቀሚሱን ይለብሰዋል፣ ቅናቱንም ይታጠቀዋል፡፡

ሐ. ምንኩስናን የተቀበለው ሰው በክርስትና ስሙ ወይም በቀደሙ አበው መነኮሳት ስም አባ እገሌ ተብሎ ይጠራል፡፡

3. <u>የምንኩስና ሕይወት</u>

ሀ. ገዳማዊው መነኮስ ምንኩስናን ከተቀበለ በኋላ በመነኮሰበት ገዳም ጸንቶ ይኖራል፡፡

ለ. አለባበስና አመጋገቡ እንደ ገዳሙ ሥርዓት ይሆናል፡፡

ሐ. መነኩሴው በመነኮሰበት ገዳም እንደሚኖርና እንደ ዐቅሙ አገልግሎት ማበርከት ግዴታው ነው፡፡

መ. ለአገልግሎትና ለጸሎት የተጋ መሆንና ትርፍ ጊዜውንም ለመንፈሳዊ ትምህርት ማዋል ይኖርበታል፡፡

ሠ. ከዚህ በላይ በዚሁ ንዑስ አንቀጽ ከ(ሀ) እስከ (መ) እና በዚህ ሕገ ቤተክርስቲያን አንቀጽ 63(1-3) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ገዳማዊው መነኮስ ለኤጲስ ቆጶስነት ወይም ለደብርና ለገዳም አስተዳዳሪነት ወይም ለሌላ መንፈሳዊ አገልግሎት ወይም ለከፍተኛ ትምህርት ሥልጣን ባለው አካል ከተመረጠ ብቁ ሆኖ ከተገኘ ከገዳሙ መውጣትና የተፈቀደለትን አገልግሎት ማበርከት ወይም ትምህርቱን መቀጠል ይችላል፡፡

<u>አንቀጽ ፷፩</u>

<u>ቅዱስ ጋብቻ ከተፈታ በኋላ ስለመመንኮስ</u>

በቅዱስ ጋብቻ ተወስኖ የኖረ ካህን የሚቀበለው መዓርገ ምንኩስና፤

1. ካህን በሚስቱ ሞት ወይም ከዐቅም በላይ በሆነ ሌላ ምክንያት ጋብቻው ከተፈታበት ወይም እርሱና ሚስቱ የዕድሜ ጸጋ አግኝተው በዕርግና ምክንያት ተስማምተውና በሀገረ ስብከቱ ሊቀ

ጳጳስ ተፈቅዶላቸው ሁለቱም ማርገ ምንኩስናን ከተቀበሉ ካህኑ ሲያገለግል በኖረበት ቤተ መቅደስ አገልግሎቱን መቀጠል ይችላል፡፡ ሆኖም በዚህ ሕግ አንቀጽ 60(1) (ለ) የተደነገገው ለዚህ አንቀጽ ተፈጻሚነት አይኖረውም፡፡

2. ቅዱስ ጋብቻው የተፈታበት ካህን ገዳም መግባትን የሚጠ እንደሆነ የገዳሙን ሥርዓት ጠብቆ ለመኖር ቃል በመግባት ሊቀጳጳሱ ሲፈቅድለት ገዳም በመግባት በገዳሙ አበምኔት ወይም እንዲያመክስ ገዳሙ በፈቀደለት ቆሞስ እጅ ምንኩስናውን ይቀበላል፡፡ ምንኩስናን የተቀበለው ሰው በዲቁና በማገልገል ላይ እያለ ከሆነ ምንኩስናውንም ሥልጣነ ክህነቱንም ሊቀጳጳሱ በፈቀደለት ጊዜ ሊቀበል ይችላል፡፡
3. ከቅዱስ ጋብቻ በኋላ ምንኩስናን የተቀበለው ካህን በዚህ ሕገ ቤተክርስቲያን አንቀጽ 60 ንዑሳን አናቅጽ 1(ሀ-ለ) ፣ 2 (ሀ) ፣ 3(ሠ) ከተገለጹት በቀር በድንግልና ለሚመነኩስ የተደነገገው በሙሉ ይመለከተዋል፡፡
4. ከዚህ በላይ የተገለጸው እንደተጠበቀ ሆኖ ለአንድ ካህን በፍትሕ መንፈሳዊ ከተደነገገው ውጭ በሆነ ምክንያት ሚስቱን መፍታት ወይም በሚስቱ ላይ መመንኮስ በፍጹም የተከለከለ ነው፡፡

<u>አንቀጽ ፳፪</u>

<u>የምእመናን ምንኩስና</u>

1. አንድ ምእመን በድንግልና ወይም ጋብቻው በሞት ወይም ከአቅም በላይ በሆነ ሌላ ምክንያት ከፈረሰ በኋላ ወይም በዕርግና ዘመኑ ከሚስቱ ጋር በመስማማት የሚከተሉትን መሥፈርቶች በማሟላት ሥርዓተ ምንኩስናን መቀበል ይችላል፡-
   1. የኦርቶዶክስ ተዋሕዶ እምነቱ ጽኑዕ የሆነ፤
   2. ከንስሐ አባቱ ጋር ተማክሮ የምንኩስና ሥርዓት ጠብቆ ለመኖር ቁርጥ ሐሳቡ ከታወቀና የንስሐ አባት ምስክርነት የሰጠለትና ከደብሩ ሰበካ ጉባኤ ስለእርሱ ክርስቲያናዊ ሕይወት የሚገልጽ መሸኛ ያለው፣
   3. ዕድሜው ከአመክሮው ጋር ሲደመር ከ40 ዓመት በላይ የሆነ፣
2. በዚሁ አንቀጽ የተጠቀሰውን የሚያሟላ ሆኖ ከተገኘ ከገዳሙ አበምኔት ወይም እንዲያመክስ ገዳሙ ከፈቀደለት ቆሞስ እጅ ማርገ ምንኩስናን ይቀበላል፣
3. በዚህ መሥረት ምንኩስናን የተቀበለ ምእመን በዚህ ሕገ ቤተክርስቲያን አንቀጽ 60 ንዑስ አንቀጽ 3 (ሀ-መ) የተደነገገው ይመለከተዋል፡፡
4. በቅዱስ ጋብቻ ተወስኖ የኖረ ምእመን እርሱና ሚስቱ የዕድሜ ጸጋ አግኝተውና ተስማምተው የንስሐ አባታቸው ሲፈቅድ ሁለቱም ማርገ ምንኩስናን መቀበል ይችላሉ፡፡
5. በቅዱስ ጋብቻ ተወስነው የኖሩ ሰዎች ማርገ ምንኩስናን ከተቀበሉ በኋላ ጋብቻው ባይፈታም መኝታቸውን ይለያሉ፡፡
6. ከዚህ በላይ ለምእመን የተደነገገው ሁሉ ለምእመናትም ተፈጻሚነት ይኖረዋል፡፡

አንቀጽ ፷፫
ለማኅኮሳት የተከለከሉ ተግባራት

ማንኛውም መነኩሴ ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ተግባራት ሚፈጸም የለበትም፤

1. በበቂ ምክንያት የሀገረ ስብከቱ ሊቀ ጳጳስ ካልፈቀደ በቀር በራሱ ፈቃድ ከነበረበት ገዳም ወጥቶ በሌላ ገዳም ተዛውሮ መኖር፣
2. ለሊቃነ ጳጳሳትና ኤጲስ ቆጶሳት /ጳጳሳት/ ብቻ የተፈቀደውን ሐሜለትና ፈረጅያ ሚልበስ፤ አይከን ማጥለቅ፣ አርዌ ብርትወይም በትረ ኖላዊ ሚያዝ፣
3. ቅድመ ምንኩስናም ሆነ ድኅረ ምንኩስና አባለ ዘርዑን ማስለብ፣ለገዳሙ ሥራ ወይም ለተልእኮ በገዳሙ ፈቃድ ካልሆነ በቀር ማንኛውም መነኮስ ከሚኖርበት ገዳም ወጥቶ መዋልም ሆነ ሚደር፣
4. በማጠጥ ቤትም ሆነ በማንኛውም አልባሌ ቦታ መገኘት፣
5. በገዳም ወስጥ እያለ የሚንቀሳቀስም ሆነ የሚይንቀሳቀስ የግል ንብረት ማከማቸትና ሚቋቋም፣
6. በዝምድናም ሆነ በሚቸውም ምክንያት የሞተ ሰውን ሀብት ወርሶ ወይም ስጦታ ተቀብሎ የግሉ ሚድረግ፣
7. ፈቃድ ሳይኖረው ሕዝብን በማሰብሰብ ወይም በተሰበሰበ ሕዝብ ሚካከል በመገኘት አስተምራለሁ ማለት፣
8. ለሴቶችና ለባለትዳሮች በንስሐ አባትነት ማገልገል፣
9. ለመነኮሳት በሚይገባ ልብሰ ሐራ እና በቅንጦት ዕቃዎች ማጠቀም

የተከለከለ ነው፡፡

አንቀጽ ፷፬
ሕግን ስለሚጥላለፉ መነኮሳት

በዚህ ሕገ ቤተ ክርስቲያን አንቀጽ 62 የተደነገገውን በመተላለፍ፤

1. በራሱ ፈቃድ ከገዳም በመውጣት በከተማ የሚገኝ መነኮስ በማንኛውም የቤተ ክርስቲያን መንፈሳዊ አገልግሎት ሊሳተፍ አይችልም፡፡
2. በሕገ ወጥ መንገድ ከገዳም የወጣውና የመስበክ ፈቃድ የሌለው መነኩሴ ሕዝብን በማሰብሰብ ወይም ሕዝብ በተሰበሰበበት ቦታ እየተገኘ እሰብካለሁ የሚል ወይም በማንኛውም ምክንያት እየለመነ ከሕዝብ ገንዘብ የሚሰበስብ መሆኑ ከተረጋገጠ ሥልጣነ ክህነቱንም ሆነ ምንኩስናውን ይገፈፋል፡፡

አንቀጽ ፷፭
የካህናት አለባበስና የመስቀል አጠቃቀም

1. የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች የሆኑ ዲያቆናት፣ ቀሳውስት፣ መነኮሳት እና ኤጲስ ቆጶሳት እንደየማዕረገ ክህነታቸው ደረጃ ከዚህ በታች የተመለከተውን የአለባበስ ሥርዓት ማክበር ይኖርባቸዋል፡፡

2. የቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች የሆኑ ካህናት የሚለብሷቸው አልባሳት ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ናቸው፡ -

1. **ቀሚስ**፡ - ማኅከሌው በወስጥ ቄስ በላይ የሚለብሰው ነው፣
2. **ካባ፡** - አንገትጌው ክብ የሆነ ማኅከሌ ወይም ቄስ በቀሚሱ ላይ የሚደርበት ልብስ ነው፣
3. **ሐሜሌት**፡ - ጳጳሳትና ሊቃነ ጳጳሳት በአንገት ላይ የሚለብሱት ሕባኔ /ሻርፕ/ ነው፡፡
4. **ድፍን ቆብ፡ -** ማኅከሌ በራሱ ላይ የሚቆዳጀው ነው
5. **ሻሽ ፡ -** ሊቃወንት፣ ሕጋወያን ቀሳወስትና መዘምራን በራሳቸው ላይ የሚጠምጠሙት ነው።
6. **ቅናት**፡ - በማኅኮሳት በልብሳቸው ወስጥ በደረታቸው የሚወርድና በወገባቸው የሚታጠቁት ነው፣
7. **አይከን**፡ - ጳጳሳትና ሊቃነ ጳጳሳት በአንገታቸው የሚያሥሩት ክብ ቅርጽ ያለው የጌታ ወይም የእመቤታችን ሥዕል ነው፡፡
8. **የአንገት መስቀል**፡ - ማኅኮሳት በቀሚሳቸው ላይ በአንገታቸው የሚያሥሩት ወይም የሚያጠልቁት መስቀል ነው፡፡
9. **የእጅ መስቀል**፡ - ኤጲስ ቆጶሳት፣ ሥልጣነ ክህነት ያላቸው ማኅኮሳትና፣ ቀሳወስት በእጃቸው የሚይዙትና የሚባርኩበት መስቀል ነው፣
10. **ፈረጅያ፡** - ሊቃነ ጳጳሳትና ጳጳሳት በቀሚስ ላይ የሚለብሱት አንገቱ ክብ የሆነ እጀ ሰፊ ልብስ ነው፡፡
11. **አርዌብርት፡ -** በመንፈሳዊ አገልግሎት ጊዜ ፓትርያርኮች፣ ሊቃነ ጳጳሳትና ጳጳሳት የሚይዙት ነው፡፡
12. **በትረ ኖላዊ**፡ -ፓትርያርክ ሊቃነ ጳጳሳትና ጳጳሳት በዘወትር አገልግሎት የሚይዙት ምርኩዝ(መቋሚያ) ነው፡፡

3. የካህናት ማኅኮሳት፣ የቀሳወስትና የመዘምራን አለባበስ እንደሚከተለው እንዲሆን ተደንግጓል፡፡

1. **ቀሳወስት፡ -** እጀ ጠባብ ቀሚስ ይለብሳሉ፣ ከላይ ካባ ይደርባሉ፣ በራሳቸው ላይ ሻሽ ይጠምጠማሉ ወይም ጥምጥም ያደርጋሉ፣ በደረታቸው የሚወርድ መስቀል ያደርጋሉ፣ የእጅ መስቀል ይይዛሉ፡፡
2. **ማኅኮሳት፡ -** ሥልጣነ ክህነት ያላቸው ማኅኮሳት እጀ ሰፊ ቀሚስ ይለብሳሉ፣ ከላይ አንገቱ ክብ ካባ ይደርባሉ፣ የስፌቱ ጣራ ሰብሰብ ያለ ሆኖ ጫፉ የተደፈነ ቆብ ያደርጋሉ፣ በደረታቸው የሚወርድ መስቀል በአንገታቸው ያደርጋሉ፡፡ማኅኮሳት ለመቀደሻና ለመቁረቢያ ለለብሱት ከሚችሉት ነጭ ልብስና ቆብ በስተቀር የልብሳቸውና የቆባቸው ቀለም ጥቁር ወይም ቢጫ ብቻ ሊሆን ይገባዋል፡፡

ማኮሳት፡- አይከን አያደርጉም፤ ፈረጅያ አይደርቡም፤ ሕባኔ /ሻርፐ/ አይከናነቡም፤ ጳጳሳት የሚይዙትን አርዌብርትና በትረ ኖሎት አይይዙም፤ ከቆብ በላይ ሻሽ እንዳይጠመጥሙ ተከልክሏል፡፡

3. <u>**ማዘምራንና**</u> የቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች ቤተ ክርስቲያንን በሚያገለግሉበት ጊዜ ከሕዝባውያን የተለዩ መሆን ስለሚገባቸው እንደሁኔታው ካባ ሊደርቡ፣ ጥንግ ድርብ ሊለብሱ፣ ሻሽ ሊጠመጥሙ ይችላሉ፡፡
4. ማንኛውም የቤተ ክርስቲያን አገልጋይ ቄስ ማኮሴ እንዲሁም ማዘምር የቤተ ክርስቲያንን ሥርዓት በመተው ከሌሎች የኦርቶዶክስ አብያተ ክርስቲያናት የተወረሱ አልባሳትን ማጠቀም ፈጽሞ የተከለከለ ነው፡፡

4. በቤተ ክርስቲያኒቱ ሥርዓት መሠረት ቅዱስ ፓትርያርኩ ባሉበት ብፁዓን ሊቃነ ጳጳሳት ወይም ጳጳሳት ባሉበት ቆሞሳት ባሉበትም ማኮሳትና ቀሳውስት ቡራኬ ማስጠት አይገባቸውም፡፡

<u>አንቀጽ ፷፯</u>

<u>የካህናት መብትና ግዴታ</u>

ካህናት ከዚህ የሚከተሉት መብትና ግዴታዎች ይኖሯቸዋል፡፡

1. ካህናት የሚከተሉት መብቶች አሏቸው፤
   1. በማንኛውም አካባቢ በሚገኙ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን መቅደሶች ሁሉ እንደየመዓቸው ሁኔታ በዲቁና ወይም በቅስና ወይም በመምህርነት እየተወዳደሩ በሥራ የመመደብ፤
   2. ለሚፈጽሙት አገልግሎት እንደየአጥቢያው አቅም ደመወዝ የማግኘት፤
   3. በዚህ ሕገ ቤተክርስቲያን አንቀጽ63(9) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በሚያገለግሉበት አጥቢያ ቤተክርስቲያን የምእመናን የንስሐ አባት የመሆን፤የመባረክና የማናዘዝ፤
   4. በቤተክርስቲያን ወንጌልን የመስበክ ወይም የማስተማር፤
   5. ከዚህ በላይ ከ(1) እስከ (4) የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ በደመወዝ ያልተቀጠረ ወይም መደበኛ አገልጋይ ያልሆነ ካህንም በአጥቢያው ባለ ኃላፊ ሲጋበዝ በቅዳሴም ሆነ በማኅሌት ወይም በሰዓታት ወይም በስብከተ ወንጌል ቤተ ክርስቲያንን የማገልገል መብት አለው፡፡
2. የካህናት ግዴታዎች የሚከተሉት ናቸው፤
   1. በማንኛውም የሥራ ዓይነት በደመወዝ ከተቀጠረ በኋላ በሙሉ ችሎታውና ኃይሉ ቤተክርስቲያንን የማገልገል፤
   2. ምእመናን ወደ ቤተክርስቲያን ሲመጡ በፍቅርና በትሕትና የመቀበል፤
   3. በማንኛውም መንፈሳዊ አገልግሎት ላይ አገልግሎቱ የሚጠይቀውን ልብሰ ተክህኖ የመልበስ፤

4. ለአባቶች ትሁትና ታዛዥ የመሆን፤
5. ለምእመናን መልካም አርአያ የመሆን፤
6. ከቤተመቅደስ አገልግሎት ውጭ ሲሆን ረዘም ያለ ልብሰ ክህነት የሚለብስና ሻሽ የማጠምጠም፤
7. በተለይ መምህራንና የደብር አስተዳዳሪዎች ካባ የሚለበስ ግደታ አለባቸው፡፡

3. ለካህናት የተከለከሉ ተግባራት፤

ሀ.የማንኛውም የፖለቲካ እንቅስቃሴ አባል ወይም አራማጅ መሆን፤

ለ.በቤተክርስቲያን አገልግሎት ወቅት ለካህን የሚይገባ ልብሰ ሐራ መልበስ፤

ሐ. አይከን በአንገት ማንጠልጠል፣ ሕባኔ (ሐሜለት) ሚድረግ ፈረጅያ መልበስ፣

መ.የመነከሴ ቆብም ሆነ የሕዝባውያን ኮፍያ ሚድረግ፤

ሠ.ለካህን በሚይገባ ሶፍራ መጎኘት፤

ረ.ሰክሮ መታየት

ሰ.ስጠኝ ባይ (ስሉ) መሆን፡፡

ሸ. በስወር ወይም በግልጽ ስለት ያለውም ሆነ ሌላ በሰው ላይ ጉዳት ሚድረስ የሚችል ጦር መሳሪያ ማያዝ የተከለከለ ነው

አንቀጽ ፳፪
የምእመናን መብትና ግዴታ

በአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን የሚኖሩ ምእመናን ከዚህ ቀጥሎ የተመለከቱት መብትና ግዴታዎች ይኖሯቸዋል፡፡

ሀ. መብት

1. በሚኖሩበት አጥቢያ ቤተክርስቲያን የሰበካ ጉባዔ አባል የመሆን፤
2. በልዩ ልዩ የቤተክርስቲያን አገልግሎት ዘርፎች ለማገልገል የመመረጥና የሚያገለግሉትንም የመምረጥ ፤
3. የሰበካ ጉባዔ የአባልነት መታወቂያ የማግኘት፤
4. የቤተ ክርስቲያኒቱ አባላት መሆናቸው እየተረጋገጠ ከዚህ ቀጥለው የተዘረዘሩትን መንፈሳውያን አገልግሎቶች በነጻ የማግኘት መብት አላቸው፡፡

ሀ. የመቁረብ፤

ለ. ሥርዓተ ተክሊል የሚፈጸም፤

ሐ. በራኬ የማገኘት

መ. ቤተሰባቸውን ክርስትና የማስነሣት፤

ሠ. ሲሞቱ የዕለት ፍትሐት አገልግሎትና መካነ መቃብር የማገኘት፡፡

ለ. <u>ግዴታ</u>

1.ለቤተ ክርስቲያን አሥራትና በኩራት የመክፈል፤

2.በሚኖሩበት አጥቢያ የሚገለግል የንስሐ አባት የመያዝ፤

3.የሰበካ ጉባዔ የአባልነት ዓመታዊ ክፍያ የመክፈል፤

4.የሚያስተዳድሯቸውን የቤተሰብ አባላት ወደ ቤተክርስቲያን እንዲቀርቡና ወጣቶችም በሰንበት ትምህርት ቤት እንዲማሩ የማድረግ፡፡

<u>**ምዕራፍ ዘጠኝ**</u>

<u>**ስለማኅፈሳውያን ት/ቤቶች**</u>

<u>**አንቀጽ ፷፰**</u>

<u>**የአብነት ትምህርት ቤቶች**</u>

1. በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ገዳማት፣ አድባራትና በገጠር አብያተ ክርስቲያን የአብነት ትምህርት የሚሰጥበት ሁኔታ መመቻቸት ይኖርበታል፡፡
2. ወደአብነት ትምህርት ቤት የሚገባው ተማሪ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ሀይማኖት አማኝ መሆኑ እንዲረጋገጥ ሆኖ ዝርዝር መስፈርቱ በቅዱስ ሲኖዶስ የሚወሰን ይሆናል።
3. እያንዳንዱ ገዳም ወይም አጥቢያ ለአብነት ትምህርት መምህራን የሥራ መደብና በጀት መመደብ ይኖርበታል፡፡
4. የአብነት ትምህርት መምህሩም የገዳሙን ወይም የቤተ ክርስቲያኑን አጥቢያ የምእመናን ልጆች የማስተማር ኃላፊነትና ሃይማኖታዊ ግዴታ አለበት፡፡
5. የማስመስከሪያ የአብነት ትምህርት ቤቶችና ምስክሮቹ መምህራን /ሊቃውንት/ የሚገኙባቸው አብያተ ክርስቲያናት ወይም ገዳማት እንዲሁም ምስክር የሚሰጥባቸው የትምህርት /የሙያ/ ዓይነቶች በሀገረ ስብከት የገዳማትና የአብነት ትምህርት ቤቶች ክፍል አማካኝነት ተመዝግበው የሚታወቁ መሆን ይኖርባቸዋል፡፡

6. እያንዳንዱ መምህር የሚያስተምራቸው ደቀመዛሙርት የኋላ ታሪካቸውና የትምህርት ቤት ቆይታቸውን የሚያስረዳ መዝገብ በየአብነት ትምህርት ቤቱ መኖር አለበት፡፡

7. ወደ አብነት ትምህርት ቤት የሚመጣ ተማሪ ከመጣበት ሀገረ ስብከት ሲያገለግል ወይም ሲማር የነበረበትን ገዳም ወይም ቤተ ክርስቲያን የሚገልጽ የድጋፍ ደብዳቤ ማቅረብ ይኖርበታል፡፡

8. እያንዳንዱ የአብነት ትምህርት ቤትም ወደ ትምህርት ቤቱ የሚገቡትንና ትምህርት በመማር ላይ የሚገኙትን፣ ትምህርታቸውን አጠናቀው የሚወጡትን ደቀመዛሙርት ዝርዝር፣ የተማሩትን ሙያና ደረጃቸውን የሚገልጥ ዘገባ በየዓመቱ በገዳሙ ወይም በቤተ ክርስቲያኑ አስተዳደር አማካኝነት ለሀገረ ስብከቱ ያሳውቃል፡፡

9. በየጊዜው ከአብነት ትምህርት ቤቶች እየተማሩ በመምህሮቻቸው ምስክር የሚሰጣቸው ሊቃውንት የአብነት ትምህርት ቤቱ ከሚገኝበት ሀገረ ስብከት ይህንኑ የሚያረጋግጥ የምስክር ወረቀት /ደብዳቤ/ ሊሰጣቸው ይገባል፡፡

10. የሚስማከሪያ የአብነት ትምህርት ቤቶች መምህራን እንደየሙያቸው በጠቅላይ ቤተ ክህነት ወይም በየሀገረ ስብከቱ አማካኝነት ቋሚ ደመወዝ ይመደብላቸዋል፡፡

11. የሀገረ ስብከት ጽሕፈት ቤቶችም በየጊዜው በሀገረ ስብከቱ ወስጥ የሚገኙ የአብነት ትምህርት ቤቶችን ይዞታ እየተዘዋወሩ የማየት፣ የመገምገም አስፈላጊውን ድጋፍ የማድረግ ግዴታ አለባቸው፡፡

12. ከቤተ ክርስቲያኒቱ የአብነት ትምህርት ቤቶች የሚወጡ ሊቃውንት በዚህ ሕግ መሠረት በሀገረ ስብከት ሊቀጳጳስ እና በአብነት ትምህርት ቤቱ ምስክር መምህር በጋራ የተፈረመ የጽሑፍ ሚረጋገጫ ይሰጣቸዋል።

13. ከየአብነት ትምህርት ቤቱ የሚሰጠው ሚረጋገጫ ከዚህ ቀጥሎ የተመለከተው ይሆናል።

ሀ. አራቱን የትርጓሜ መጻሕፍት የተማረ ወይም ሌሎች አራት የአብነት ተምህርቶችን ተምሮ የተመረቀ ሊቅ የሚል ስያሜ ተሰጥቶት በሥነ-መለኮት **ዶክተርነት (ፒኤችዲ)** ደረጃ

ለ. በትርጓሜ መጻሕፍት ወይም በቅኔ ወይም በዜማ ነክ ትምህርቶች ከአንድ በላይ የሆኑ የአብነት ትምህርቶችን ተምሮ የተመረቀ በሥነ-መለኮት **ማስተርስ (ኤምኤ)** ደረጃ

ሐ. ሁሉንም የዜማ ነክ ትምህርቶች እና ቅኔ ለራሱ ያህል ተምሮ በድጓ ወይም በአቋቋም ወይም በዝማሬ መዋሥዕት ወይም በቅዳሴ የተመረቀ በሥነ መለኮት **ቤኤ ዲግሪ (ቢኤ)** ደረጃ

መ. ከትርጓሜ መጻሕፍት አንዱን ለራሱ ያህል የተማረ ሆኖ በቅኔ የተመረቀ ወይም ቅኔ የተማረ ሆኖ ከትርጓሜ መጻሕፍት በአንዱ የተመረቀ በሥነ መለኮት **ቤኤ ዲግሪ (ቢኤች)** ደረጃ

ሠ. ቅዳሴ ከቅኔ ጋር የተማረ ቁስና ጾመ ድጓ፣ የዘወትር ምዕራፍ፣ እና ዝማሬ መዋሥዕት ለራሱ ያህል የተማረ ማዝሞር በ12ኛ ከፍል ደረጃ ሰርተፍኬት

አንቀጽ ፳፱

ስለ ከፍተኛ መንፈሳዊ የትምህርት ተቋማት

1. ቤተ ክርስቲያኒቱ ከፍተኛ መንፈሳውያን የትምህርት ተቋማትን በማቋቋም በየደረጃው ቤተ ክርስቲያንን ሊያገለግሉ የሚችሉ ብቁ መምህራንንና ካህናትን የማፍራት ኃላፊነት ያላባት ስለሆነ የሚከተለው ተደንግጓል፡፡

   1. ቤተ ክርስቲያን መንፈሳዊና ማኅበራዊ ዓላማዋን ለሚጸም የሚያስችሏትን ከፍተኛ መንፈሳውያን የትምህርት ተቋማትን በዩኒቨርሲቲ፣ በኮሌጅ፣ በከፍተኛ መንፈሳዊ ትምህርት ቤትና በካህናት ማሠልጠኛ ደረጃ ታቋቁማለች፡፡
   2. ቤተ ክርስቲያን ያቋቋመቻቸውና የምታቋቁማቸው ዩኒቨርሲቲዎች፣ ኮሌጆችና ከፍተኛ መንፈሳዊ ትምህርት ቤቶች በበላይነት የሚመሩት በቅዱስ ሲኖዶስ ይሆናል፡፡
   3. የካህናት ማሠልጠኛዎች በበላይነት የሚመሩት በሚገኙበት ሀገረ ስብከት ይሆናል፡፡
   4. ከፍተኛ የትምህርት ተቋማቱ የሚያስተምሩት ትምህርተ ሃይማኖት(ዶክትሪን) እና አጠቃላይ የሚከተሚ ሥራቸውን የሚያከናውኑበት ሥርዓተ ትምህርት በቤተክርስቲያኒቱ ሊቃውንት ተመርምሮ ከተቀረጸ በኋላ በቅዱስ ሲኖዶስ ታይቶ የሚጸድቅና የሚወሰን ይሆናል፡፡
   5. የትምህርት ተቋማቱ ከጠቅላይ ቤተ ክህነት የትምህርትና ማሠልጠኛ መምሪያ ጋር በመመካከርና ከሚመለከተው የቤተ ክርስቲያኒቱ አካል በሚከፈቀድ ከአኀት አብያተ ክርስቲያናት መሰል ተቋማት ጋር የልምድ ልወውጥና የመምህራንና የተማሪዎች ትምህርታዊ ግንኙነት በማድረግ የተጠናከረ የትምህርት ሥርዓትን እንዲያሰፍኑ ይጠበቅባቸዋል፡፡
   6. እያንዳንዱ ከፍተኛ የትምህርት ተቋም (ዩኒቨርሲቲ፣ ኮሌጅ ወይም ከፍተኛ መንፈሳዊ ትምህርት ቤት) አንድ የበላይ ጠባቂ ሊቀጳጳስ ይኖረዋል፡፡
   7. የከፍተኛ የትምህርት ተቋማቱ የሚመሩበትና የሚያስተምሩበት የትምህርት ፖሊሲና ሥርዓተ ትምህርት የሚወሰነውና የሚጸድቀው በቅዱስ ሲኖዶስ ይሆናል፡፡
   8. እያንዳንዱ ከፍተኛ የትምህርት ተቋም የሚመራው በቦርድ ሲሆን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 (ሕግ) የተመለከቱትን መሥፈርቶች የሚያሟሉ የቦርድ አባላት በቋሚ ሲኖዶስ ከተመረጡ በኋላ በቅዱስ ሲኖዶስ የሚሾሙ ይሆናል፡፡
   9. የየከፍተኛ የትምህርት ተቋማቱን የቦርድ አባላት አጥርቶና መርጦ ለቅዱስ ሲኖዶስ ማቅረብ የቋሚ ሲኖዶስ ኃላፊነት ሲሆን አባላቱን በመምረጥና በማጥራት ሂደት ላይ እንደየአስፈላጊነቱ የትምህርት ተቋማቱና የጠቅላይ ቤተ ክህነት ጽሕፈት ቤት ተገቢውን ተሳትፎ እንዲያደርጉ ይደረጋል፡፡
   10. ቅዱስ ሲኖዶስ አስፈላጊ ሆኖ በተገኘ ጊዜ የቦርድ አባላትን ለማስናበትና በምትካቸው ሌሎችን የመተካት ሥልጣን አለው፡፡

11. ለእያንዳንዱ ከፍተኛ የትምህርት ተቋም የተመደቡትንና የተቀጠሩትን ዲኖች የመሾምና የማንሣት ሥልጣን የቋሚ ሲኖዶስ ይሆናል፡፡

12. እያንዳንዱ ከፍተኛ የትምህርት ተቋም በትምህርት ረገድ የሚከናወናቸውን ተግባራትና የሥርዓተ ትምህርቱን በትክክል በተግባር መፈጸም በተመለከተ የመከታተልና የመቆጣጠር ኃላፊነት የጠቅላይ ቤተክህነት የትምህርትና ማሠልጠኛ መምሪያ ይሆናል፡፡

13. እያንዳንዱ ከፍተኛ መንፈሳዊ የትምህርት ተቋም የሚተዳደርበትና ተማሪዎችን የሚያስተዳድርበት የውስጥ መመሪያ እንዲኖረው ይደረጋል፤ መመሪያውም በቅዱስ ሲኖዶስ እየጸደቀ ተግባራዊ ይሆናል፡፡

2. የቤተ ክርስቲያኒቱን ከፍተኛ መንፈሳዊ የትምህርት ተቋማት እንዲመሩ የሚሾሙ የቦርድ

አባላት ከዚህ የሚከተሉትን መሥፈርቶች የሚያሟሉ መሆን ይኖርባቸዋል፡፡

1. በሃይማኖታቸው ቀናነት፣ በታማኝነታቸው እና በጥሩ ክርስቲያናዊ ሥነ-ምግባር የታወቁ፤
2. ከሚሚጠበት ኮሌጅ/ዩኒቨርሲቲ ጋር ተያያዥነት ያለው የትምህርት ዝግጅት ያላቸው፣ በመማር ማስተማር ሂደት እና በሥርዓተ-ትምህርት ቀረፃ ላይ ተገቢ የሆነ የሥራ ልምድ ያካበቱ፤
3. የቦርድ አባል ለመሆን በጎ ፈቃደኛ የሆኑ እና ራሳቸውን ከግል ጥቅም፣ ከብር እና ዝና ነፃ በማድረግ ለኮሌጁ/ለዩኒቨርሲቲው ዕድገት የራሳቸውን የሙያ አስተዋጽኦ ለማበርከት ተነሳሽነት ያላቸው፤
4. ኮሌጁ /ዩኒቨርሲቲው የቆመለትን ተልእኮ እንዲወጣ ራሳቸውን ያዘጋጁና በቦርዱ መደበኛ እንዲሁም አስቸኳይ ስብሰባዎች ላይ ለመገኘት ፈቃደኛ የሆኑ፤
5. ከኮሌጁ/ከዩኒቨርሲቲው ጋር በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ምንም የጥቅም ግንኙነት የሌላቸው፤
6. በቦርዱ ስብሰባዎች በሚወሰኑ ውሳኔዎች ላይ በቅንነት እና በታማኝነት ለመሳተፍ ፈቃደኛ የሆኑ፤
7. በኮሌጁ/በዩኒቨርሲቲው በመማር ማስተማሩ ሂደት ችግር ቢከሰት፤ አለመግባባት እና የጥቅም ግጭት ቢፈጠር የአስታራቂነት ሚና ለመጫወት ራሳቸውን ያዘጋጁ፤
8. ዕድሜያቸው ከ& ዓመት ያልበለጠ፡፡

3. የከፍተኛ መንፈሳዊ የትምህርት ተቋማት ቦርድ የሚከተሉትን ዐበይት ተግባራት ይፈጽማል፡፡

1. ከቅዱስ ሲኖዶስ በሚሰጠው ኃላፊነትና ከየትምህርት ተቋማቱ በሚቀርብለት ዝርዝር ጉዳይ ላይ እየተወያየ ተቋማቱ የሚጠናከሩበትንና ዓላማቸውን ከግብ የሚያደርሱበትን አቅጣጫ ያስቀምጣል፤ ይወስናል፤ አፈጻጸማቸውንም ይቆጣጠራል፡፡

2. በሚያስተምሩበት ሙያ ቢያንስ ሁለተኛ ዲግሪ (የማስተርስ ዲግሪ) ያላቸውና በሃይማኖታቸውና በሥነ-ምግባራቸው አርቶዶክሳውያን መሆናቸው የተረጋገጠላቸውን መምህራን አወዳድሮ ይቀጥራል፤ ስለሚያስተምሩት ትምህርት ጥራትና ትክክለኛነት ይቆጣጠራል፤ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘውም ያሰናብታል፡፡

3. የተቋማቱን የትምህርት አስተዳደርና አሜሩር በተመለከተ በየጊዜው አስፈላጊውን ግምገማ እያደረገ ምቹ የትምህርት ሁኔታ የሚፈጠርበትንና የሚሻሻልበትን ሥርዓት ለማስፈን የሚረዱ ፖሊሲዎችን እየነደፈ ተግባራዊ እንዲሆኑ ያደርጋል፡፡

4. የቦርዱ አባላት የሥራ ዘመን ለሦስት ዓመታት ብቻ የሚቆይ ይሆናል፡፡ሆኖም ግን አስፈላጊነቱ ከታመነበት ለአንድ ተጨማሪ የአገልግሎት ዘመን ሊራዘም ይችላል፡፡

አንቀጽ ፳

ስለከፍተኛ መንፈሳዊ የትምህርት ተቋማት

ተማሪዎች የመግቢያ መሥፈርት

ወደ ቤተ ክርስቲያኒቱ ከፍተኛ መንፈሳዊ የትምህርት ተቋማት የሚገቡ ተማሪዎች ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን መሥፈርቶች የሚያሟሉ መሆን ይኖርባቸዋል፡፡

1. ዲያቆን የሆነ እንደሆነ ቢያንስ ውዳሴ ማርያም፣አንቀጸ ብርሃን፤ መልክዐ ማርያምና መልክዐ ኢየሱስ፤ ግብረ ዲቁና እና ሰዓታት የተማረ እና ቢቻል ከዚህም በላይ የሚያውቅ፤
2. ካህን(ቄስ ወይም መነኩሴ) የሆነ እንደሆነ ቢያንስ ለዲያቆናት የተጠቀሰውን የሚያሟላ ሆኖ ሥርዓተ ቅዳሴውን በሚገባ የሚያውቅ፤ኪዳናትን ሊጦንና መስተብቁዓትን የሚያውቅ እና ቢቻል ከዚህም በላይ የተማረ፤
3. አዕማደ ምሥጢርና ሥርዓተ ቤተክርስቲያንን የተማረ ለመሆኑ ማስረጃ ማቅረብ የሚችል፤
4. የመጽሐፍ ቅዱስ ዕውቀት ወይም ትምህርት ያለው፤
5. በዘመናዊ ትምህርት(በአስኳላ) አሥራ ሁለተኛ ክፍልን ያጠናቀቀና ወደመንፈሳዊ ኮሌጅ ለመግባት ባመለከተበት ጊዜ ወደ ዘመናዊ ሀገሪቱ ከፍተኛ የትምህርት ተቋማት ሊያስገባ የሚችለውን የሚጠይቀውን ነጥብ ያመጣ መሆን ይኖርበታል፡፡

ምዕራፍ አሥር

ልዩ ልዩ የቤተክርስቲያን ጉዳዮች

አንቀጽ ፳፩

በዓለ ንግሥ

ቤተክርስቲያን በቀኖና ከተወሰኑት ከዘጠኙ(ተሠዓቱ) በዓላተ እግዚእ(የጌታ በዓላት) በተጨማሪ የእመቤታችን የቅድስት ድንግል ማርያምና የቅዱሳን መላእክትን እንዲሁም የሰማዕታትንና የጻድቃንን በዓላት የምታከብር በመሆኗ በዓላቱ በሚከበሩበት ጊዜ የአከባበር ሥርዓታቸው ከዚህ ቀጥሎ የተመለከተው ይሆናል፡፡

1. የክብረ በዓሉ ጊዜ

1. አንድ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ታቦት በማውጣት በዓለ ንግሥ ማክበር የሚችለው በአንድ ዓመት ውስጥ ከ3 ጊዜያት ላልበለጠ ጊዜ ብቻ ይሆናል፡፡
2. በዓሉ የሚከበረው ታቦቱ በሚጠራበት በጌታ ወይም በእመቤታችን ወይም በመልአክ ወይም በጻድቅ ወይም በሰማዕት ስም ሆኖ ታላቅ ታሪክ ተሠርቷል ተብሎ በሚገርበት ቀን ብቻ ነው፡፡
3. አንድ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ከሚጠራበት ታቦት ሌላ በድርብ ታቦት ስም በዓለ ንግሥ ማክበር የተከለከለ ነው፡፡

2. የበዓለ ንግሡ የአከባበር ሥርዓት

በበዓለ ንግሥ ቀን ታቦቱ ከቅጽረ ቤተ ክርስቲያኑ ግቢ ወጥቶ ወይም ሳይወጣ ቤተክርስቲያኑን ሦስት ጊዜ ዞሮ ከተመለሰ በኋላ በዓወደ ምሕረቱ ላይ ሲቆም የተለያዩ ዕለቱን የሚመለከቱ መዝሙራትን ማቅረብ፤ በእልልታና በጭብጨባ ደስታን መግለጽ፤ ለምእመናን ትምህርት መስጠት፤ በበዓሉ ላይ በተገኙ አባት አማካይነት ጸሎትና አስፈላጊ በሆነ ጊዜም ጸሎተ ምሕላ ማድረስ ይቻላል፡፡ ነገር ግን ከዚህ ቀጥሎ የተመለከቱት በበዓሉ ላይ እንዳይፈጸሙ የተከለከሉ ናቸው፡፡

ሀ) ቅዱስ ፓትርያርክ ወይም ሊቀጳጳስ ወይም ጳጳስ በበዓሉ ላይ ከተገኙ የተገኘውን አባት ወይም የተገኙትን አባቶች ስም ብቻ በመጥራት ሕዝበ ክርስቲያኑ ለቡራኬ እንዲዘጋጅ ወይም ቡራኬውንም ሆነ በረከቱን የተቀበሉ መሆናቸውን እንዲያውቁ ከመግለጽ በቀር የግለሰቦችን ስም በመጥራት የግል የሕይወት ታሪክን በመተረክ መተዋወቂያ ማድረግ፤

ለ) ታቦት አቁሞ ጨረታ ማካሄድ፤

ሐ) ምእመናን ለበረከት ብለው የሚሰጡትን ገንዘብና ንብረት እንደ አጋጣሚ ተጠቅሞ በልማት ሰበብ በቆመው ታቦት ስም በመለመን ማስጨነቅና ማስቀቀ፤

መ) ታቦት አቁሞ ተገቢ ያልሆነ ሪፖርት ማንበብ፤

ሠ) አንድ በዓለ ንግሥ እየተከበረ እያለ በሌላ አካባቢ በሚገኝ ታቦት ስም የገንዘብ ልመና ማካሄድ፡፡

አንቀጽ ፳፪
ስለ ንዋያተ ቅድሳት

1.ንዋያተ ቅድሳት ከቅጥረ ቤተ ክርስቲያን ወጪ በአገልግሎት ላይ የሚውሉት፤

1.1. በጌታ በዓላተ ንግሥ፣ በእመቤታችን በዓላተ ንግሥ፣ በቅዱሳን መላእክት፤ በጻድቃንና በሰማዕታት ስም በዓለ ንግሥ በሚከበርበት ጊዜ፣

1.2. የመስቀል በዓለ ደመራ በአንድ አደባባይ በተናጠል በአንድ አጥቢያ ወይም በጋራ በብዙ አጥቢያዎች ሲከበር፣

1.3. በዓለ ጥምቀትን ለማክበር ታቦታት ወደ ባሕረ ጥምቀት በሚወርዱበት ጊዜ፣

1.4. በሥርዓተ ቀብር ጊዜና የጉዞ ፍትሐት ሲደረግ ብቻ ነው፡፡

2. ከዚህ በላይ በንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም ካህን (ሰው) ልብሰ ተክህኖ በመልበስ ሥዕል፣ መስቀል፣ ጃንጥላና በአጠቃላይ ልዩ ልዩ ንዋያተ ቅድሳትን ይዞ በሕዝባዊም ሆነ በፖለቲካ ስብሰባዎች ወይም በማንኛውም ዓይነት ሰልፍ ላይ መገኘት ወይም በቤተክርስቲያን ስም በመንገድና በተለያዩ ቦታዎች ለልመና ተግባር ማጠቀም የተከለከለ ነው፡፡

3. ከዚህ በላይ በንዑስ አንቀጽ 2 የተደነገገውን በመተላለፍ ንዋያተ ቅድሳትን ይዞ በመንገድ ላይና በተለያዩ ቦታዎች ገንዘብና ንብረት ሲለምን ወይም በሕዝባዊም ሆነ በፖለቲካ ስብሰባ ላይ የተገኘ ሰው ፤

3.1.መደበኛ የቤተ ክርስቲያን አገልጋይ ከሆነ ከማስጠንቀቂያ ጋር ከደረጃና ከደመወዝ ዝቅ ብሎ እንዲሠራ ይደረጋል፤ በዚሁ ተግባር ላይ በድጋሚ ከተገኘ ከመደበኛ ሥራው ይሰናበታል፡፡ በማንኛውም የቤተክርስቲያን መንፈሳዊ አገልግሎትም እንዳይሳተፍ ይደረጋል፤ ሥልጣነ ክህነት ያለው ከሆነም ሥልጣነ ክህነቱ ይገፈፋል፡፡

3.2. የቤተ ክርስቲያን መደበኛ አገልጋይ ካልሆነ በቤተ ክርስቲያኒቱ ስም በፈጸመው የማታለል ተግባር በሕግ እንዲጠየቅ ይደረጋል፡፡

3.3. ሕግ የመተላለፉን ተግባር ለሚፈጸም ማጠቀሚያ የሚሆኑትን ንዋያተ ቅድሳት የሰጠ ወይም እንዲሰጡ ያዘዘ የቤተ ክርስቲያን ኃላፊ ከላይ በቁጥር 3.1 የተደነገገው ቅጣት ይፈጸምበታል፡፡

አንቀጽ ፹፫

ስለ መጻሕፍት ኅትመት

1. ቤተ ክርስቲያን ከእግዚአብሔር በተሰጣት የሥነ-ጽሑፍና የሥነ-ጥበብ ሀብት፤ የማንነቷ ማሳያ በሆኑት ፊደሎቿና ቁጥሮቿ እንዲሁም በልዩ ልዩ የኢትዮጵያና የሌሎች ሀገራት ቋንቋዎች በመጠቀም ትምህርተ ሃይማኖቷን፣ ሥርዓቷንና መንፈሳዊ ትውፊቷን በቤተ ክርስቲያኒቱ ሊቃውንት በጥልቅ ተመርምረውና ታርመው በሚታተሙ መጻሕፍት አማካኝነት ከትውልድ ወደትውልድ የማስተላለፍ፣ የማስተማርና የማስፋፋት ኃላፊነት አለባት፡፡
2. የቤተ ክርስቲያኒቱ ሥርዓተ ትምህርት፣ የማስተማሪያና የሥነ-ጽሑፍ ዘይቤ፣ የፊደላት አጠቃቀምና ሥርዓተ ቁጥር፣ ምሥጢረ ሃይማኖቱ እንዲሁም ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያን ሳይዛነፍና ሳይፋለስ ተጠብቆ እንዲጸና ለማድረግ ይቻል ዘንድ በስሟ የሚዘጋጁ መጻሕፍት ሁሉ ከመታተማቸው በፊት በሚመለከተው የቤተ ክርስቲያኒቱ አካል ታይተውና ተመርምረው መፈቀድ ይኖርባቸዋል፡፡
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 መሠረት ተገቢውን ፈቃድ ሳያገኝ በቤተ ክርስቲያኒቱ ስም የሚታተም ማንኛውም መጽሐፍ ተቀባይነት አይኖረውም፤ በአብያተ ክርስቲያናትም ሆነ በምእመናን ዘንድ እንዳይሠራጭ የታገደ ይሆናል፡፡ ይህንንም በተመለከተ ዝርዝር የአፈጻጸም መመሪያ በቅዱስ ሲኖዶስ አማካኝነት ይወጣል፡፡ ቤተ ክርስቲያንም ሕጋዊ መብቷን ለማስከበር አስፈላጊውን ሁሉ ትፈጽማለች፡፡

አንቀጽ ፹፬

ስለ መዝሙር ዝግጅትና ኅትመት

1. በቤተ ክርስቲያን ዓውደምሕረት፣ በሰንበት ትምህርት ቤቶችና፤በልዩ ልዩ ጉባዔያት ላይ የሚቀርቡና በምእመናንም ሁሉ ዘንድ የሚዘመሩ መዝሙሮች ቤተክርስቲያኒቱ በምትገለገልበት ያሬዳዊ ዜማ (በግዕዝ፣ ዕዝል፣ አራራይ) የተዘጋጁ ብቻ መሆን ይኖርባቸዋል፡፡
2. የመዝሙሮቹ ግጥሞችና ስንኞች ኦርቶዶክሳዊውን ትምህርተ ሃይማኖትና ሥርዓተ ቤተ ክርስቲያንን እንዲሁም የቤተ ክርስቲያኒቱን የቋንቋ ዘይቤና የአገላለጽ ፈሊጥ የተከተለ ኦርቶዶክሳዊ መሆን አለበት፡፡
3. በቤተ ክርስቲያን ስም የሚዘጋጁና በአብያተ ክርስቲያናት፣ በሰንበት ትምህርት ቤቶች፣ በልዩ ልዩ ጉባዔያትና በዓላት፣ በምእመናንም ዘንድ የሚዘመሩት መዝሙሮች ሁሉ በዜማና በይዘታቸው ኦርቶዶክሳዊ ስለመሆናቸው ተመርምረውና ተገምግመው ከሚመለከተው የቤተ ክርስቲያኒቱ አካል ማረጋገጫ የተሰጣቸው ብቻ መሆን ይኖርባቸዋል፡፡
4. በንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 በተመለከተው ዜማና ይዘት የሚዘጋጁት መዝሙሮች ሁሉ የሚዘመሩት /መዝሙር የሚገባቸው/ ቅዱስ ሲኖዶስ ዕውቅና በሚሰጣቸውና በሚፈቅዳቸው የመዝሙር መሣሪያዎች ብቻ ነው፡፡

5. በዚህ አንቀጽ ከንዑስ አንቀጽ 1 እስከ 3 የተደነገገወን ለማስፈጸም ቅዱስ ሲኖዶስ ዝርዝር የአፈጻጸም መመሪያ ያወጣል፡፡ ሆኖም ግን ከዚህ በላይ የተማከተወን ሳያሟሉና ተገቢው ሚጋገጫ ሳይሰጣቸው በስሟ የሚተመና የሚሠራጩ መዘሞሮች በቤተ ክርስቲያን ዘንድ ተቀባይነት የሌላቸውና ምእመናንም እንዳይጠቀሙባቸው የታገዱ ይሆናሉ፡፡ ቤተ ክርስቲያንም ይህን ድንጋጌ በሚተላለፉ ላይ ሕጋዊ መብቷን ለማስከበር ተገቢወን ትፈጽማለች፡፡

<u>አንቀጽ ፸፰</u>

<u>መገናኛ ብዙኃን</u>

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን አስተምህሮዋን፣ ቀኖናዋን፣ ታሪኳንና የወንጌል ስብከቷን ለሕዝበ ክርስቲያኗና ለመላው ዓለም ሚድረስ እንድትችል መገናኛ ብዙኃንና ቴክኖሎጂ የወለዳቸው ሚዲያዎች ይኖሯታል፡፡

ለዚህም ቅዱስ ሲኖዶስ ሥራወን የሚያስፈጽምበት በቦርድ የሚሞራ ተቋም /ድርጅት/ ያቋቁማል፡፡ የራሱ የሆነ ደንብና መመሪያም ያወጣል፡፡

<u>አንቀጽ →⊙</u>

<u>የአኀት አብያተ ክርስቲያናት ግንኙነት</u>

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ከኦርየንታል ኦርቶዶክስ አብያተ ክርስቲያናት ማለትም -

ሀ. ከግብፅ

ለ. ከሶርያ

ሐ. ከህንድ /ማላባር/

መ. ከአርመን

ጋር ያላት የትምህርተ ሃይማኖት (የዶክትሪን) እና የምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን አንድነት የተጠበቀ ነው፡፡

<u>አንቀጽ ፹○</u>

<u>ሕገ ቤተ ክርስቲያንን ስለማሻሻል</u>

ይህ ሕገ ቤተ ክርስቲያን በቅዱስ ሲኖዶስ ምልዓተ ጉባኤ ወሳኔ ሊሻሻል ይችላል፡፡

<u>አንቀጽ ፹፩</u>

<u>የሚጸኑ (የተሻሩ) ሕጎች</u>

1. ከዚህ በፊት ግንቦት 10 ቀን 1991 ዓ.ም. በቅዱስ ሲኖዶስ ወጥቶ ሲሠራበት የነበረው ሕግ በዚህ ሕገ ቤተ ክርስቲያን ስለተተካ ተሽሯል፡፡
2. በሥራ ላይ ያሉም ሆነ ወደፊት የሚወጡ ደንቦች፤ መመሪያዎችና ልማዳዊ አሠራሮች ይህን ሕገ ቤተክርስቲያን የሚጻረሩ ከሆነ ተፈጻሚነት የላቸውም፡፡

<u>አንቀጸ ፹🕔</u>

<u>ሕጉ የሚጸናበት ጊዜ</u>

ይህ ሕግ በቅዱስ ሲኖዶስ ምልዓተ ጉባዔ ከጸደቀበት ጥቅምት ፪፻፯ ዓ.ም. ጀምሮ የጸና ይሆናል፡፡

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን

ቅዱስ ሲኖዶስ

ጥቅምት ---- ቀን ፳፻፯ ዓ.ም.

አዲስ አበባ